

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Otuz üçüncü İnikat

6. II. 1956 Pazartesi

Münderecat

	Sayfa		Sayfa
1. — Sabık zabıt hulâsası	67:69	fıkra eklenmesine dair kanun teklifinin	
2. — Havale edilen kâğıtlar	69	Muvakkat Encümende müzakere edilmesi-	
3. — Yoklama	70,86	ne dair takriri. (2/142,4/178)	71
4. — Riyaset divanının heyeti umu-		5. — İntihaplar	71
miyeye mâruzatı.	70	1. — Teşkilâtı Esasiye Encümenine bir	
1. — Sayın mebuslardan bâzılarına		âza seçimi.	71:72,85
izin verilmesi hakkında Türkiye Büyük		6. — Sualler ve cevaplar	72
Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi (3/292)	70	A — Şifahi sualler	72
2. — Bu toplantı yılı içinde iki aydan		1. — Kars Mebusu Turgut Göle'nin,	
fazla izin alan Erzurum Mebusu İshak		Demokrat Parti Reisvekili Fuad Köprü-	
Avni Akdağ'ın tahsisatı hakkında Türki-		lü'nün yaptığı basın toplantısındaki konu-	
ye Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezke-		maları hakkında Başvekilden şifahi suali	
resi (3/293)	70:71	(6/113)	72
3. — Kamulaştırma Kanunu Lâyihası-		2. — Rize Mebusu Kemal Balta'nın,	
nı müzakere etmek üzere Muvakkat En-		Yunanistan'ın, hükümetimizden istediği	
cümen teşkili hakkında Dahiliye Encüme-		teminat hakkında gazetelerde intişar eden	
ni mazbata muharririnin tezkeresi (1/95,	71	havadisın doğru olup olmadığına dair	
3/294)		Hariciye Vekilinden şifahi suali (6/156)	72
4. — Kastamonu Mebusu Muzaffer		3. — Seyhan Mebusu Sinan Tekelioğlu'	
Kuşakçioğlu'nun, Türkiye Cumhuriyeti		mun, Türkiye ve Yunanistan'da mübadil ol-	
Emekli Sandığı Kanununa geçici bir mad-		dukları halde mübadele edilmiyenlerin ne-	
de ilâvesine dair kanun teklifinin Mu-		relerde terk edildiklerine, Lozan Muahede-	
vakkat Encümende müzakere edilmesi		sine göre Türkiye ve Yunanistan'da bırakı-	
hakkında takriri (2/196,4/177)	71	lan etabli Türk ve Rumlarla Garbi - Trak-	
5. — Yozgat Mebusu Talât Alpay'ın,		ya'dan memleketimize iltica edenlerin	
Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Ka-		miktarna dair Hariciye Vekilinden şifahi	
nununun 55 ve 56 ncı maddelerine birer		suali (6/159)	72

4. — Kayseri Mebusu Hakkı Kurmel'in, köy enstitüleri mezunu öğretmenlerin mağduriyetlerini telâfi için bir intibak kanunu lâyihasının hazırlanıp hazırlanmadığına dair Maarif Vekilinden şifahi suali (6/162)

72

5. — Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın, Amerikan yardımından verilen kamyonlarla Buldozer iş makinelerinin kullanılma şekli hakkında Millî Müdafaa Vekilinden şifahi suali (6/164)

72

6. — Manisa Mebusu Hikmet Bayur'un, ortaokullara da konulacağı söylenen din dersleri hakkında Maarif Vekilinden şifahi suali (6/165)

72

7. — Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın, Tunceli vilâyeti okul ihtiyacının temini hususunda ne düşünüldüğüne dair Maarif Vekilinden şifahi suali (6/168)

73

8. — Muğla Mebusu Zeyyat Mandalinci'nin, Avrupa Atom Enerjisi Teşkilâtı hakkında ne düşünüldüğüne dair Hariciye Vekilinden şifahi suali (6/170)

73

9. — Seyhan Mebusu Sinan Tekelioğlu'nun, memleketimizin senelik yemlik sarfiyatının arpa ve yulaf olarak kaç ton olduğuna, 1955 senesi içinde Amerika'dan satın alınan yemlik arpa ve yulafın miktarına dair İktisat ve Ticaret Vekilinden şifahi suali (6/172)

73

10. — Zonguldak Mebusu Cemal Kıpçak'ın, Maden Kanununun 157 nci maddesi gereğince hazırlanarak İktisat ve Ticaret Vekâleti Teşkilât Kanununa eklenmesi icabeden kadroya dair İktisat ve Ticaret Vekilinden şifahi suali (6/176)

73

11. — Malatya Mebusu Nuri Ocakcıoğlu'nun, arıcılığın inkişafı için ne gibi tedbirler alındığına dair Ziraat Vekilinden şifahi suali (6/177)

73

12. — Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın, Zâbitan ve Askerî Memurların Maaşları hakkındaki 3661 ve 6542 sayılı kanunlar hükümlerinden istifade etmiyen bir kısım mütehasıs tabip albayların da bir üst derece maaşa yükseltilmeleri hakkına ne düşünüldüğüne dair Millî Müdafaa Vekilinden şifahi suali (6/178)

73

13. — Kırşehir Mebusu Tahir Taşer'in, İçtimaatı Umumiye Kanununun sureti tatbiki hakkında yapılan tebliğin ne gibi bir sebep ve zaruret altında yapıldığına dair Dahiliye Vekilinden şifahi suali (6/179)

73

14. — Hatay Mebusu Şekip İnal'ın, 1956 yılı başından itibaren beyanname esasından Gelir Vergisine tâbi tutulan esnafın durumu ile bâzı mükelleflere muafiyet tescisi ve geçim hadlerinin yeniden ele alınması hususlarında ne düşünüldüğüne dair, Maliye Vekilinden şifahi suali (6/180)

73

7. — Müzakere edilen maddeler

74

1. — 5434 sayılı Kanunun 133 nci maddesiyle yürürlükten kaldırılan Askerî Mâlûllerin Terfihine dair olan 551 sayılı Kanuna göre araziye müstahak olup da henüz bu haklarını arazi olarak alamayanların istihkaklarının nakden ödenmesi hakkında kanun lâyihası ve Millî Müdafaa, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/155) 74,80,85,88,91

2. — Çorum Mebusu Hüseyin Ortakçıoğlu ve Çankırı Mebusu Tahir Akman'ın, Bitlis'in Zeydan mahallesinden Ramazanoglu Abdülkerim Zırlı'ya vatani hizmet tertibinden aylık bağlanması hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/119) 74:75

3. — Çankırı Mebusu Tahsin Uygur ve Rize Mebusu Hüseyin Agun'un, Maaş Kanununa ek 5585 sayılı Kanuna muvakkat bir madde ilâvesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/49) 75

4. — Hacıtan Satın alınacak Buharlı ve Motörlü Gemilerin Memlekette Yapılan Mümasilleri İçin Getirilecek Eşyanın Gümrük Resminden İstisnasına dair olan 3339 sayılı Kanunun meriyet müddetinin uzatılması hakkında kanun lâyihası ve Gümrük ve İnhisarlar, Münakalât, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/214) 75:79, 83,85,92:95

5. — Umumi İhtiyaçlar İçin Hacıtan Getirilecek Madenî Su Boruları ile Aksam ve Teferruatından Gümrük Resmi Alınmamasına dair olan 2268 sayılı Kanunun

5365 sayılı Kanunla değiştirilen birinci maddesinde değişiklik yapılmasına ve mezkûr kanuna muvakkat bir madde ilâvesine dair kanun lâyihası ve Dahiliye, Gümrük ve İnhisarlar, Nafia ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/219) 79:80

6. — Güzel sanatlarda fevkalâde istidat gösteren çocukların Devlet hesabına yetiştirilmeleri hakkında kanun lâyihası ve Maarif ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/178) 80:82

7. — Birleşmiş Milletler Dünya Sağlık Teşkilâtı ile akdedilen Teknik Yardım Anlaşması ile bu Anlaşmaya ait iki mektubun tasdikine dair kanun lâyihası ve Hariciye, Sıhhat ve İctimai Muavenet, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/216) 82

8. — Giresun Mebusu Abdullah İzmen'in, Türk Ceza Kanununun 13 ncü maddesinin birinci fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adliye Encümeni mazbatası (2/175) 82:83

9. — Erzurum Mebusu Abdülkadir Eryurt ve üç arkadaşının, Avukatlık Kanununun 4 ncü maddesinin «E» bendinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adliye Encümeni mazbatası (2/206) 83:86

B — Tahrirî sual ve cevabı 87

1. — Kırşehir Mebusu Tahir Taşer'in, Avanos kazasına bağlı olan Abdi, Gerce, Karayanalak ve Çağşak köylerinin daha yakın mesafedeki Kozaklı kazasına bağlanmalarını sebebine dair sualine, Dahiliye Vekili Etem Menderes'in tahrirî cevabı (7/128) 87

1. — SABIK ZABIT HULÂSASI

Bursa Mebusu Müfit Erkuyumeu ve 15 arkadaşının, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 5951 ve 6244 sayılı kanunlarla tadil edilen 15 nci maddesinin «İ» işaretli bendine bir fıkra eklenmesi hakkındaki ve

Konya Mebusu Abdürrahman Fahri Ağa-oğlu'nun, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun geçici 65 nci maddesi hükmünden, tâyin ve denetlenmesi Millî Eğitim Vekâletine ilişkin özel okulları öğretmenlerinin de faydalanmaları hakkındaki 6014 sayılı Kanunun 1 nci maddesine bir fıkra ilâvesine dair kanun tekliflerinin, aynı kanun hakkındaki tadil, teklif ve lâyihalarını incelemekte olan Muvakkat Encümene havalesi kabul edildi.

Kars Mebusu Turgut Göle'nin, Demokrat Parti Reisvekili Fuad Köprülü'nün yaptığı basın toplantısındaki konuşmaları hakkında Başve-kilden,

Rize Mebusu Kemal Balta'nın, Yunanistan'ın, Hükümetimizden istediği teminat hakkında gazetelerde intişar eden havadisın doğru olup

olmadığına dair Hariciye Vekilinden,

Seyhan Mebusu Sinan Tekelioğlu'nun, Türkiye ve Yunanistan'da mübadil oldukları halde mübadele edilmeyenlerin nerelerde terk edildiklerine, Lozan Muahedesine göre Türkiye ve Yunanistan'da bırakılan etabli Türk ve Rumlarla Garbi - Trakya'dan memleketimize iltica edenlerin miktarına dair Hariciye Vekilinden,

Kayseri Mebusu Hakkı Kurmel'in, Köy Enstitüleri mezunu öğretmenlerin mağduriyetlerini telâfi için bir intibak kanunu lâyihasının hazırlanıp hazırlanmadığına dair Maarif Vekilinden,

Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın, Amerikan yardımından verilen kamyonlarla buldozer iş makinelerinin kullanılma şekli hakkında Millî Müdafaa Vekilinden,

Manisa Mebusu Hikmet Bayur'un, ortaokullara da konulacağı söylenen din dersleri hakkında Maarif Vekilinden olan şifahi sualler, ilgili vekiller hazır bulunmadıklarından, gelecek İnikada bırakıldı.

Manisa Mebusu Yunus Muammer Alakant'ın, tütünde kilo başına verilen primin hangi esas ve prensiplere göre hesaplandığına,

Manisa Mebusu Yunus Maummer Alakant'ın, 1955 yılı İlkbaharında Ege'de soğuktan zarar gören bağcılara kredi açılıp açılmıyacağına ve zirai sigorta tesisi hususunda ne düşünüldüğüne dair olan suallerine İktisat ve Ticaret Vekili cevap verdi.

Tunceli Mebusu Arslan Boran'ın Tunceli Vilâyeti okul ihtiyacının temini hususunda ne düşünüldüğüne dair Maarif Vekilinden olan suali, ilgili Vekil hazır bulunmadığından, gelecek İnikada talik olundu.

İzmir Mebusu Nebil Sadi Altuğ'un, 1 Kasım 1955 tarihli Yeni Asır gazetesinde intişar eden «Teknik Üniversite giriş imtihanları»na dair yazı hakkında Maarif Vekilinden şifahi suali, sual sahibi ikinci defa hazır bulunmadığından, düştü.

Muğla Mebusu Zeyyat Mandalinci'nin, Avrupa Atom Enerjisi Teşkilâtı hakkında ne düşünüldüğüne dair Hariciye Vekilinden şifahi suali, sual sahibinin ve

Seyhan Mebusu Sinan Tekelioğlu'nun, memleketimizin senelik yemlik sarfiyatının arpa ve yulaf olarak kaç ton olduğuna, 1955 senesi içinde Amerika'dan satın alınan yemlik arpa ve yulafın miktarına dair İktisat ve Ticaret Vekilinden şifahi suali de, alâkalı Vekilin hazır bulunmamasından dolayı, gelecek İnikada bırakıldı.

Diyarbakır Mebusu Halil Turgut'un, Diyarbakır Vilâyetinin bâzı kazalarını birleştiren yolun yapılmasında şimdiye kadar kaç lira sarf edildiğine ve bugünkü durumuna dair Nafia Vekilinden şifahi suali, sual sahibi ikinci defadır hazır bulunmadığından, düştü.

Muş Mebusu Şefik Çağlayan'ın, sağlık memurlarının mevcuduna, tahsil derecelerine nazaran kadro durumlarına ve tahsil müddetlerinin bir miktar daha uzatılması hususunda ne düşünüldüğüne dair sualine Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili cevap verdi.

Zonguldak Mebusu Cemal Kıpçak'ın, Maden Kanununun 157 nci maddesi gereğince hazırlanarak İktisat ve Ticaret Vekâleti Teşkilât Kanununa eklenmesi icabeden kadroya dair İktisat ve Ticaret Vekilinden,

Malatya Mebusu Nuri Ocakcıoğlu'nun, arıcılığın inkişafı için ne gibi tedbirler alındığına dair Ziraat Vekilinden olan şifahi sualleri, alâkalı vekiller hazır bulunmadığından, gelecek İnikada talik edildi.

5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun geçici 65 nci maddesine bir fıkra eklenmesine,

Karayolları Yapımı İçin Girişilecek Sârî Tahhüt İşlerinde Kullanılmak Üzere Bono İhracına Yetki Verilmesi hakkındaki 6344 sayılı Kanunun birinci maddesinin değiştirilmesine ve 6425 sayılı Kanunun 1 nci maddesinin değiştirilmesine dair olan kanunlar kabul olundu.

Denizli Mebusu Baha Akşit'in, taş ocakları muamelâtının tedviri ve varidatının tahsilinin vilâyet hususi idarelerine aidolduğu hakkında kanun teklifinin birinci müzakeresi bitirildi.

6 Şubat 1956 Pazartesi günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada son verildi.

Reisvekili
Bursa Mebusu
Agâh Erozan

Kâtip
Hakkâri Mebusu
Übeydullah Seven

Kâtip
Bolu Mebusu
İhsan Gülez

Sualler

Şifahi sualler

1. — Ven Mebusu Hilmi Durmaz'ın, Bendi-mahi hidro - elektrik projesinin ikmal tarihine ve ihalenin ne zaman yapılacağına dair olan şifahi suali, Nafia Vekâletine gönderilmiştir (6/181)

2. — Trabzon Mebusu Mahmut Goloğlu'nun, İstanbul'da vergi kaçakçılığı şeklinde emlak komisyonculuğu yapan kimselerin mevcut bu-

lunduğu hakkındaki iddiaların doğru olup olmadığına dair olan şifahi suali, Maliye Vekâletine gönderilmiştir. (6/182)

3. — Tokad Mebusu Ahmet Gürkan'ın, Ortaokullarda din derslerinin ne zaman okutulacağına dair olan şifahi suali, Maarif Vekâletine gönderilmiştir. (6/183)

4. — İstanbul Mebusu Zakar Tarver'in, Hirfanlı Barajı hakkında 25 Ocak 1956 tarihli

Dünya Gazetesinde intişar eden yazıya dair olan şifahi suali, Nafia Vekâletine gönderilmiştir. (6/184)

5. — Trabzon Mebusu Mahmut Goloğlu'nun, Karayolları bölge müdürlüklerinde yevmiyeli olarak büro hizmetlerinde çalışan vazifelilerin durumuna dair olan şifahi suali, Çalışma ve Nafia vekâletlerine gönderilmiştir. (6/185)

6. — Giresun Mebusu Doğan Köymen'in, Makbule Atadan'ın cenaze merasiminde vukubulan alkış hâdisesine dair olan şifahi suali, Adliye ve Dahiliye vekâletlerine gönderilmiştir. (6/186)

7. — Gümüşane Mebusu Sabri Özcan San'ın, Dır derslerinin ilkokullarda nasıl bir programa göre okutulmakta olduğuna ve ortaokulların hangi sınıflarında nasıl bir müfredatla tedris edileceğine dair olan şifahi suali, Maarif Vekâletine

gönderilmiştir. (6/187)

8. — Seyhan Mebusu Mehmet Ünal'dı'nın, Adana'da bir yüksek iktisat ve ticaret mektebi açılması hususunda ne düşünüldüğüne dair olan şifahi sual takriri Maarif Vekâletine gönderilmiştir. (6/188)

Tahrirî Sualler

1. — Afyon Karahisar Mebusu Rıza Çerçel'in, ortaokullarla liselerde ahlâk dersi okutulması hakkında ne düşünüldüğüne dair olan tahrirî sual takriri Maarif Vekâletine gönderilmiştir. (7/131)

2. — Ordu Mebusu Memiş Yazıcı'nın, 1951 - 1955 yıllarındaki ihraç maddelerimizle aynı yıllar içinde ithal zaruretinde bulunduğumuz malların cinsine ve her seneki fiyat ve miktarlarına dair olan tahrirî sual takriri İktisat ve Ticaret Vekâletine gönderilmiştir. (7/132)

4. — HAVALA EDİLEN KÂĞITLAR

Lâyiha

1. — Ordu mensuplarıyla Emniyet Umum Müdürlüğü ve Gümrük Muhafaza ve Muamele Komisyonu Kadrolarında Çalışanlara Birer Er Tayan Verilmesi hakkındaki 4367 sayılı Kanununun 46. sayılı Kanunla değiştirilen birinci maddesinin tadiline dair kanun lâyihası (1/399) (Millî Müdafaa ve Bütçe encümenlerine)

Teklifler

2. — Giresun Mebusu Doğan Köymen'in Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa 6216 sayılı Kanunla eklenen geçici 88 nci maddeye bir fıkra eklenmesi hakkında kanun teklifi (2/256) (Maliye ve Bütçe Encümenlerine)

3. — Samsun Mebusu Tefik İler'in, Millî Saraylar ve Müzelerin bir Umum Müdürlük halinde Başvekâlete bağlı olarak idaresi hakkında kanun teklifi (2/257) (Maarif, Maliye ve Bütçe encümenlerine)

Mazbatalar

4. — Aydın mebusları Cevat Ülkü ve Nail Geveci'nin, Arzuhal Encümeninin 25 . II . 1955 tarihli haftalık karar cetvelindeki 366 sayılı

Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair takriri ve Arzuhal Encümeni mazbatasını (4/108) (Ruznameye)

5. — Elâzığ Mebusu Selâhattin Toker'in, Arzuhal Encümeninin 28 . III . 1955 tarihli haftalık karar cetvelindeki 759 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair takriri ve Arzuhal Encümeni mazbatasını (4/115) (Ruznameye)

6. — Yok edilecek evrak hakkında kanun lâyihası ve Dahiliye Encümeni mazbatasını (1/288) (Ruznameye)

7. — Ankara Üniversitesinin 1953 bütçe yılı Hesabı Katisine ait mutabakat beyannamesinin sunulduğuna dair Divanı Muhasebat Reisliği tezkeresi ile Ankara Üniversitesi 1953 malî yılı Hesabı Katî kanunu lâyihası ve Divanı Muhasebat Encümeni mazbatasını (3/198, 1/289) (Ruznameye)

8. — Manisa eski Mebusu merhum Refik Şevket İnce'nin, Arzuhal Encümeninin 20.IV.1953 tarihli haftalık karar cetvelindeki 5751 sayılı Kararın Umumi Heyette görüşülmesine dair takriri ve Arzuhal Encümeni mazbatasını (4/50) (Ruznameye)

BİRİNCİ CELSE

Açılma saati : 15,07

REİS — Reisvekili İhsan Baç

KATIPLER : Ömer Mart (Kayseri), Edibe Sayar (Zonguldak)

3. — YOKLAMA

REİS — Yoklama yapacağız, efendim.
(Gümüşane mebuslarına kadar yoklama yapıldı.)

REİS — Ekseriyetimiz var, celseyi açıyorum, efendim.

HASAN ERDOĞAN (Kars) Söz istiyorum.

REİS — Ne hakkında konuşacaksınız? Lûtfen yerinizden açıklayın.

HASAN ERDOĞAN (Kars) — Kürsüde açıklayacağım.

REİS — Buyurun.

HASAN ERDOĞAN (Kars) — Muhterem arkadaşlar; bundan bir ay önce; üzerinde tam 13 oturum geçti, haklarında tahkikat açılmasına Yüksek Meclisçe karar verilen üç vekil hakkında bendeniz de bir takrir vermiştim. Bu takrir hâlâ gündeme alınmamıştır. Bu takririmin bir an önce gündeme alınmasını rica ediyorum. Mâruzatım budur.

REİS — Nazarı itibara alınacaktır, efendim.

4. — RİYASET DİVANININ HEYETİ UMUMİYEYE MÂRUZATI

1. — *Sayın mebuslardan bâzılarına izin verilmesine dair Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi (3/293)*

Umumi Heyete

Aşağıda adları yazılı sayın mebusların hazırlarında gösterilen müddetlerle izinleri, Riyaset Divanının 2 . II . 1956 tarihli toplantısında kararlaştırılmıştır.

Keyfiyet yüce tasviplerine arz olunur.

T. B. M. M. Reisi

R. Koraltan

Bolu Mebusu Mithat Dayıoğlu 1 ay hasta olduğu için, 30 . I . 1956 tarihinden itibaren.

Erzurum Mebusu İshak Avni Akdağ 3 ay hasta olduğu için, 13 . I . 1956 tarihinden itibaren.

Zonguldak Mebusu Hakkı Hilâlei 15 gün hasta olduğu için, 27 . I . 1956 tarihinden itibaren.

Manisa Mebusu Muzaffer Kurbanoğlu 1 ay mazeretine binaen, 6 . II . 1956 tarihinden itibaren.

REİS — Ayır, ayır reyinize arz ediyorum.

Bolu Mebusu Mithat Dayıoğlu 1 ay hasta olduğu için, 30 . I . 1956 tarihinden itibaren.

REİS — Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Erzurum Mebusu İshak Avni Akdağ, 3 ay hasta olduğu için 13 . I . 1956 tarihinden itibaren.

REİS — Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Zonguldak Mebusu Hakkı Hilâlei 15 gün, hasta olduğu için, 27 . I . 1956 tarihinden itibaren.

REİS — Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

Manisa Mebusu Muzaffer Kurbanoğlu, 1 ay mazeretine binaen 6 . II . 1956 tarihinden itibaren.

REİS — Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

2. — *Bu toplantı yılı içinde iki aydan fazla izin alan Erzurum Mebusu İshak Avni Akdağ'ın tahsisatı hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisi Riyaseti tezkeresi (3/293)*

Umumi Heyete

Hastalığı dolayısıyla bu toplantı yılı içinde iki aydan fazla izin alan Erzurum Mebusu İshak Avni Akdağ'a tahsisatının verilebilmesi Dahilî Nizamnamenin 197 nci maddesi gereğince; Umumi Heyetin iznine bağlı olduğundan keyfiyet yüce tasviplerine arz olunur. T. B. M. M. Reisi

R. Koraltan

REİS — İshak Avni Akdağ'ın tahsisatının verilmesini reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

3. — *Kamulaştırma kanunu lâyihasını müzakere etmek üzere muvakkat encümen teşkili hakkında Dâhiliye Encümeni mazbata muharririnin tezkeresi (1/95, 3/294)*

REİS — Bir takrir var okutuyorum :

Yüksek Reisliğe

Hükümetçe hazırlanan ve bir müddetten beri encümenimizde teşkil edilen bir tâli encümen tarafından tetkik edilmiş olan kamulaştırma kanun lâyihasının şümul ve ehemmiyeti, bu mevzuda bâzı yeni prensipler vaz'etmesi ve bunlarla beraber lâyihanın bir an evvel kanuniyet kesbetmesinin zaruri bulunması ve Hükümetçe de bu hususun temenni olunması gibi sebeplerle Adliye, Dahiliye, Maliye, Nafia ve Bütçe encümenlerinden seçilecek beşer âzadan teşekkül edecek bir muvakkat encümünde müzakeresinin Yüksek Meclisin tasvibine sunulmasını saygı ile rica ederim.

Dahilye Encümeni M. M.

İzmir

Pertev Arat

REİS — Efendim, Dahiliye Encümeninin bir talebi var : Kamulaştırma kanun lâyihasının 5 encümenden müteşekkil bir muvakkat encümende müzakeresini istemektedir. Teklifi reye arz ediyorum : Kabul edenler... Kabul etmiyenler... Kabul edilmiştir.

4. — *Kastamonu Mebusu Muzaffer Kuşakçioğlu'nun, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde ilâvesine dair kanun teklifinin Muvakkat Encümende müzakere edilme si hakkında takriri (2/196, 4/177)*

Yüksek Reisliğe

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanu-

nuna geçici bir madde ilâvesine dair kanun teklifimin, aynı kanunun bâzı maddelerinin tadili hakkındaki kanun lâyiha ve tekliflerini müzakere etmek üzere evvelce kurulmuş olan Muvakkat Encümene havalesi hususunu arz ve teklif ederim.

Kastamonu Mebusu

Muzaffer Kuşakçioğlu

REİS — Kastamonu Mebusu Sayın Muzaffer Kuşakçioğlu arkadaşımız Emekli Sandığı Kanununa geçici bir madde ilâvesine dair kanun teklifinin, eskiden bu hususta kurulmuş olan Muvakkat Encümene havale edilmesini istemektedir. Bu hususu reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5. — *Yozgad Mebusu Talât Alpay'm, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 55 ve 56 ncı maddelerine birer fıkra eklenmesine dair kanun teklifinin Muvakkat Encümende müzakere edilmesine dair takriri (2/142, 4/178)*

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 53, 66 ncı maddelerine birer fıkra eklenmesine dair olup 10 . V . 1955 tarihinde takdim eylediğim kanun teklifimin, Emekli Sandığı Kanununun bâzı maddelerinin tadili ve yeni hükümler ilâvesi maksadiyle teşekkül etmiş olan Muvakkat Encümende görüşülüp karara bağlanmak üzere bu encümene tevdi hususunu Umumi Heyetin kararına arz edilmesini teklif ederim.

Yozgad Mebusu

Talât Alpay

REİS — Yozgad Mebusu Talât Alpay arkadaşımızın da talebi aynı mahiyettedir. Mumailayhin teklifinin de Muvakkat Encümene havale edilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5.— İNTİHAPLAR

1. — *Teşkilâtı Esasiye Encümenine bir âza seçimi.*

REİS — Teşkilâtı Esasiye Encümenine bir âza seçimi var. Müsaade buyurursanız sepetleri dolandırmak suretiyle reyleri tophyalım. (Muva-

fık sesler).

Tasnif heyeti seçiyoruz :

Celâl Ramazanoğlu (Hatay), (Yok sesleri)

Gıyasettin Emre (Muş),

Abdürrahman Fahri Ağaoğlu (Konya),

Fuad Köprülü (İstanbul), (Yok sesleri)
Arslan Bora (Tunceli)
Efendim, üç kişilik tasnif heyeti Dahiliye

Encümeni odasında çalışacaklar.
(Reyler toplandı)
REİS — Rey toplama muamelesi bitmiştir.

6. — SUALLER VE CEVAPLAR

A -- ŞİFAHİ SUALLER

REİS — Ruznameye devam ediyoruz.

1. — *Kars Mebusu Turgut Göle'nin, Demokrat Parti Reisvekili Fuad Köprülü'nün yaptığı basın toplantısındaki konuşmaları hakkında Başvekilden şifahi suali (6/113)*

REİS — Kars Mebusu Turgut Göle burada mı?...

TURGUT GÖLE (Kars) — Buradayım.

REİS — Başvekil yok. Suali gelecek İnikada talik ediyoruz.

2. — *Rize Mebusu Kemal Balta'nın, Yunanistan'ın Hükümetimizden istediği teminat hakkında gazetelerde intişar eden havadisın doğru olup olmadığına dair Hariciye Vekilinden şifahi suali (6/156)*

REİS — Rize Mebusu Kemal Balta burada mı?...

KEMAL BALTA (Rize) — Buradayım.

REİS — Hariciye Vekili yok. Sual gelecek İnikada talik edilmiştir.

3. — *Seyhan Mebusu Sinan Tekelioğlu'nun, Türkiye ve Yunanistan'da mübadil oldukları halde mübadele edilmeyenlerin nerelerde terk edildiklerine, Lozan Muahedesine göre Türkiye ve Yunanistan'da bırakılan etabli Türk ve Rumlarla Garbi - Trakya'dan memleketimize iltica edenlerin miktarına dair Hariciye Vekilinden şifahi suali (6/159)*

REİS — Sinan Tekelioğlu burada mı?...

SINAN TEKELİOĞLU (Seyhan) — Buradayım.

REİS — Hariciye Vekili yok.

SINAN TEKELİOĞLU (Seyhan) — Söz istiyorum.

REİS — Ne hakkında?

SINAN TEKELİOĞLU (Seyhan) — Bu mevzu hakkında.

REİS — Nizamname müsait değildir.

SINAN TEKELİOĞLU (Seyhan) — Öyle ise usul hakkında söz istiyorum.

REİS — Buyurun.

SINAN TEKELİOĞLU (Seyhan) — Arkadaşlar, sıkıştık mı usul hakkında deyip çıkıyoruz. Sual sahibi iki defa gelmedi mi, sual düşünüyor. Vekil beş defa bulunmamıştır. Binaenaleyh onun da hakkı sakıd olmuştur, bizim konuşmamız gerekir. Bu sebeple bu mevzuda konuşmak istiyorum.

REİS — Nizamname müsait değildir.

4. — *Kayseri Mebusu Hakkı Kurmel'in, köy enstitüleri mezunu öğretmenlerin mağduriyetlerini telâfi için bir intrbak kanunu lâyhasının hazırlanıp hazırlanmadığına dair Maarif Vekilinden şifahi suali (6/162)*

REİS — Hakkı Kurmel buradalar mı efendim?

HAKKI KURMEL (Kayseri) — Buradayım.

REİS — Maarif Vekili... (Yok, sesleri). Maarif Vekili olmadığı için gelecek İnikada bırakılmıştır.

5. — *Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın, Amerikan yardımından verilen kamyonlarla buldozer iş makinelerinin kullanılma şekli hakkında Millî Müdafaa Vekilinden şifahi suali (6/164)*

REİS — Arslan Bora buradalar mı?

ARSLAN BORA (Tunceli) — Buradayım.

REİS — Millî Müdafaa Vekâleti Vekili yok. Gelecek İnikada bırakılmıştır.

6. — *Manisa Mebusu Hikmet Bayur'un ortaokullara da konulacağı söylenen din dersleri hakkında Maarif Vekilinden şifahi suali (6/165)*

REİS — Hikmet Bayur burada mı efendim?

HİKMET BAYUR (Manisa) — Buradayım.

REİS — Maarif Vekili olmadığından gelecek İnikada bırakıyoruz.

7. — *Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın, Tunceli vilâyeti okul ihtiyacının temini hususunda ne düşünüldüğüne dair Maarif Vekilinden şifahi suali (6/168)*

REİS — Arslan Bora buradalar. Maarif Vekili bulunmadığından gelecek İnikada bırakılmıştır.

8. — *Muğla Mebusu Zeyyat Mandalıncı'nın, Avrupa Atom Enerjisi Teşkilâtı hakkında ne düşünüldüğüne dair Hariciye Vekilinden şifahi suali (6/170)*

REİS — Zeyyat Mandalıncı buradalar mı efendim?

ZEYYAT MANDALINCI (Muğla) — Buradayım.

REİS — Hariciye Vekili olmadığından gelecek İnikada bırakılmıştır.

9. — *Seyhan Mebusu Sinan Tekelioğlu'nun, memleketimizin senelik yemlik sarfiyatının arpa ve yulaf olarak kaç ton olduğuna, 1955 senesi içinde Amerika'dan satın alınan yemlik arpa ve yulafın miktarına dair İktisat ve Ticaret Vekilinden şifahi suali (6/172)*

REİS — Sinan Tekelioğlu burada mı?

SİNAN TEKELİOĞLU (Seyhan) — Buradayım.

REİS — İktisat ve Ticaret Vekili olmadığı için gelecek İnikada bırakıyoruz.

10. — *Zonguldak Mebusu Cemal Kıpçak'ın, Maden Kanununun 157 nci maddesi gereğince hazırlanarak İktisat ve Ticaret Vekâleti Teşkilât Kanununa eklenmesi icabeden kadroya dair İktisat ve Ticaret Vekilinden şifahi suali (6/176)*

REİS — Cemal Kıpçak burada mı?

CEMAL KIPÇAK (Zonguldak) — Buradayım.

REİS — İktisat ve Ticaret Vekili olmadığı için gelecek İnikada bırakıyoruz.

11. — *Malatya Mebusu Nuri Ocakcioğlu'nun, arıcılığın inkişafı için ne gibi tedbirler alındığına dair Ziraat Vekilinden şifahi suali (6/177)*

REİS — Nuri Ocakcioğlu burada mı?

NURİ OCAKÇIOĞLU (Malatya) — Buradayım.

REİS — Ziraat Vekili olmadığı için gelecek İnikada bırakıyoruz.

12. — *Tunceli Mebusu Arslan Bora'nın, Zâbitan ve Askerî Memurların Maaşları hakkında ki 3661 ve 6542 sayılı kanunlar hükümlerinden istifade etmiyen bir kısım mütehasss tabip albayların da bir üst derece maaşa yükseltilmeleri hakkında ne düşünüldüğüne dair Millî Müdafaa Vekilinden şifahi suali (6/178)*

REİS — Arslan Bora burada mı?

ARSLAN BORA (Tunceli) — Buradayım.

REİS — Millî Müdafaa Vekâleti Vekili olmadığı için gelecek İnikada bırakıyoruz.

13. — *Kırşehir Mebusu Tahir Taşer'in, İçti maatı Umumiye Kanununun sureti tatbiki hakkında yapılan tebliğin ne gibi bir sebep ve zaruret altında yapıldığına dair Dahiliye Vekilinden şifahi suali (6/179)*

REİS — Tahir Taşer buradalar.

Dahiliye Vekili olmadığından gelecek İnikada bırakıyoruz.

14. — *Hatay Mebusu Şekip İnal'ın, 1956 yılı başından itibaren beyanname esasından Gelir Vergisine tâbi tutulan esnafın durumu ile bâzı mükelleflere muafiyet tesisi ve geçim hadlerinin yeniden ele alınması hususlarında ne düşünüldüğüne dair, Maliye Vekilinden şifahi suali (6/180)*

REİS — Şekip İnal.. celsede hazır bulunmadıklarından bir defaya mahsus olmak üzere gelecek İnikada talik ediyoruz.

İkinci müzakeresi yapılacak maddelere geçiyoruz.

7. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — 5434 sayılı Kanununun 133 ncü maddesiyle yürürlükten kaldırılan Askerî Mâlûllerin Terfihine dair olan 551 sayılı Kanuna göre araziye müstahak olup da henüz bu haklarını arazi olarak alamayanların istihkaklarının nakden ödenmesi hakkında kanun lâyihası ve Millî Müdafaa, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/155) (1)

REİS — İkinci müzakeresidir, maddelere geçiyoruz.

5434 sayılı Kanununun 133 ncü maddesiyle yürürlükten kaldırılan Askerî Mâlûllerin Terfihlerine dair olan 551 sayılı Kanuna göre araziye müstahak olup da henüz bu haklarını arazi olarak alamayanların istihkaklarının nakden ödenmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 133 ncü maddesiyle yürürlükten kaldırılan ve Askerî Mâlûllerin Terfihine dair olan 551 sayılı Kanunun meriyette bulunduğu sırada istihkak kesbettikleri halde bu haklarını arazi olarak alamayan 5 ve 6 ncı derecelerden er mâlûllerinin bu hakları bin lira olarak nakden ödenir.

REİS — Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Haklarını arazi olarak almadan vefat etmiş olanların bu hakları da kanuni vârislerine nakden verilir.

REİS — Kabul edenler.. Etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu istihkaklar hiçbir suretle vergiye tâbi değildir.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 4. — İstihkak sahiplerinin kendilerine yapılacak tebliğ tarihinden itibaren 2 sene içinde buldukları kaza ve vilâyetlerin en büyük mal memurluklarına bir dilekçe ile müracaat ederek istihkaklarını istemeleri lâzımdır. Bu müddet zarfında dilekçe ile müracaat etmemiş olanların bu hakları Hazine lehine sâkit olur.

(1) Birinci müzakeresi 28 ve 30 ncü İnikat zabıtlarındadır.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Bu suretle tahakkuk edecek istihkaklar bütçenin Devlet Borçları kısmında (551 sayılı Kanun gereğince mâlûllere verilecek arazi bedeli namıyla) açılacak bölüme konulacak tahsisattan tediyeye olunur.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Bu kanunun hükümlerini icraya Millî Müdafaa ve Maliye vekilleri me-murdur.

REİS — Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın heyeti umumiyesini açık oyunuzla arz ediyorum.

2. — Çorum Mebusu Hüseyin Ortakçıoğlu ve Çankırı Mebusu Tahîr Akman'ın, Bitlis'in Zeydan mahallesinden Ramazanoğlu Abdülkerim Zırhlı'ya vatani hizmet tertibinden aylık bağlanması hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/119) (1)

REİS — Lâyihanın ikinci müzakeresidir. Maddeleri okutuyorum.

Bitlis'in Zeydan Mahallesinden Ramazanoğlu Abdülkerim Zırhlı'ya Vatani Hizmet Tertibinden Aylık Bağlanması hakkında Kanun

MADDE 1. — Ağrı harekâtı sırasında, bir eşkiya grubu ile vukubulan müsademede yaralanıp bir bacağı kaybetmiş olan Bitlis'in Zeydan mahallesinden Abdülkerim Zırhlı'ya vatani hizmet tertibinden 150 lira aylık bağlanmıştır.

REİS — Tadil teklifi yoktur. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Tadil teklifi yoktur. Maddeyi rey-

(1) Birinci müzakeresi (30) ncü İnikat zabıtlarındadır.

lerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya Dahiliye ve Maliye vekilleri memurdur.

REİS — Tadil teklifi yoktur. Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın heyeti unumiyesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Lâyihanın heyeti unumiyesi kabul edilmiştir.

Birinci müzakeresi yapılacak maddelere geçiyoruz.

3. — *Çankırı Mebusu Tahsin Uygur ve Rize Mebusu Hüseyin Agun'un, Maaş Kanununa ek 5585 sayılı Kanuna muvakkat bir madde ilâvesi hakkında kanun teklifi ve Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (2/49)*

REİS — Bunun, birinci maddesi encüme gitmişti, henüz gelmediğinden talik ediyoruz.

4. — *Hariçten Satılacak Buharlı ve Motörlü Gemilerin Memlekette Yapılan Mümasilleri İçin Getirilecek Eşyanın Gümrük Resminden İstisnasına dair olan 3339 sayılı Kanunun meriyet müddetinin uzatılması hakkında kanun lâyihası ve Gümrük ve İnhisarlar, Münakalât, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/214) (1)*

REİS — Takdimen ve müstacelen müzakerede edilmesi hakkında bir teklif vardır, okutuyorum.

Yüksek Başkanlığa

Ruznamenin birinci müzakeresi yapılacak maddeler kısmının (beşinci) maddesindeki kanun lâyihasının takdimen ve müstaceliyetle müzakere edilmesi hususunun Yüksek Meclisin tasvibine arzımı teklif ederim.

Münakalât Vekili

Afyon Mebusu

Arif Demirer

REİS — Kanun lâyihasının takdimen müzakeresi hakkındaki takriri okuduk, takdimen müzakeresini yüksek reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Heyeti unumiyesi üzerinde söz istiyen?

(1) 45 sayılı matbuza zaptin sonundadır.

Sırrı Atalay, buyurun.

SIRRI ATALAY (Kars) — Muhterem arkadaşlarım; 418 sayılı Kanunla, hariçten getirilecek buharlı ve yelkenli gemilerin Gümrük Resminden muafiyeti kabul edilmişti. Bu kanundan sonra her 5 senede bir bu, temdid edildi. Fakat bugüne kadarki temditler, 418 sayılı Kanunun asıl maksadını birçok bakımlardan aşmış bulunmaktadır.

Bir defa, 418 sayılı Kanun, hariçten getirilecek ticaret filosu için buharlı ve yelkenli gemilerin Gümrük Resminden muaf kılınmasını âmir, sonra, memleketimizde yapılacakların malzemelerine teşmil edildi. O şekilde inkişaf etmiştir. Ticaret filosu ile alâkası olmayan gemiler, meselâ «Rüyam» kotrası gibi yatlar dahi 3339 sayılı Kanunun birinci maddesinin tefsiri ile ticaret filosu şeklinde Gümrük Resminden muaf olarak memlekete getirilmiştir. Yani kanunun maksadı muhtelif zamanlarda muhtelif vesilelerle aşmış bulunmaktadır. Ticaret filosunu himaye için Gümrük Resminden muaf tutuyoruz. Fakat ticaret filosu ile alâkası bulunmayan yatlar için bu kanun halen tatbik edilmektedir. Asıl maksat buharlı ve motörlü gemiler iken bu muafiyet mefruşata kadar teşmil edilmiş bulunmaktadır. Hükümet bunun 1960 yılına kadar devam etmesini istemekte, Bütçe Komisyonu ise yalnız bir seneye mahsus olmak üzere temdidini kabul etmektedir.

Hükümetten şunu öğrenmek istiyorum : 418 numaralı Kanunla temdid edilen şekillerini değiştirmekle bunu ancak ticaret filomuzun himayesine hasrî kasetmek ve «Rüyam» kotrası gibi yatları Gümrük Resminden kurtaracak yolsuzlukları önlemek için ne düşünülmektedir? Bu yolda Bütçe Encümeninin talebettiği şekilde bir kanun teklifi getirecekler mi, getirmeyecekler mi? Bu husus hükümet tarafından açıklansın ki temdit hususunda beyaz veya kırmızı reylerimizi verirken salim bir karara varmak imkânını bulabilelim.

REİS — Münakalât Vekili.

MÜNAKALÂT VEKİLİ ARİF DEMİRER

(Afyon Karahisar) — Muhterem arkadaşlar; ticaret filosunun iktisadi faaliyetler içinde ve memleket müdafaasındaki önemine binaen her memleket birtakım himaye tedbirleri almıştır.

1. Millî sancak inhisarı (Kabotaj),

2. Prim vermek; vergi muafiyetleri sağlamak,

3. Kredi kolaylıkları temin etmek gibi.

Bahri inşaatın inkişafı deniz ticaretinin terakkisine ve deniz ticaretinin inkişafı ise gemiyi ucuzca inşa ve tamir edecek olan sanayi inkişafına vabestedir. Bu sebeple denizcilikte ilerlemesi için memleketler yalnız armotörleri değil gemi inşaatını da himaye mecburiyetini hissetmişlerdir.

Gemi inşa malzemesinin de Gümrük Resminden muaf tutulması bu maksada mâtuftur.

Memleketimizde büyük gemi inşaatı tezgâhları mevcudolmaması nazara alınarak hariçten ithal edilecek gemilerin Gümrük Resminden muafiyeti ilk defa 20 Şubat 1924 tarih ve 418 sayılı Kanunla (5) sene müddetle kabul edilmiştir.

Sonradan bu muafiyetten faydalanma imkânının hudut ve şümulü evvelâ 3044 sayılı Kanunla ve ikinci defa olarak da 3339 sayılı Kanunla genişletilerek gemilerin ancak hariçten temin edilen yedek malzeme ve teçhizatına da teşmil edilmiş ve müddeti 8 . VIII . 1951 tarihli ve 5833 sayılı Kanunla da 1955 malî yılı sonuna uzatılmıştır.

Sırrı Atalay arkadaşımın ifade ettiği gibi, mobilyalar bu kanundan faydalanmak suretiyle ithal edilmemektedir. Bu kanunun sureti tatbikini gösteren ve Gümrük ve İnhisarlar ve Münakalât vekâletleri tarafından müştereken hazırlanan talimatname, yalnız gemi inşa ve tamir malzemelerinin, mevcudolmadığı tesbit edilmek suretiyle ithaline müsaade verilmesinden ibarettir. Bahsedilen kotra hâdisesi daha evvel cereyan etmiş, sözlü soru mevzuu olmuş, kanuni gereği yapılmıştır.

Bu kanunla deniz ticaret filomuzun takviyesi, gemi inşa ve tamir malzemesinin ithali hususunda gümrük muamelesinin kolaylaştırılmasından başka hiçbir maksat takibedilmemektedir. Memleketimizde henüz büyük gemi inşa tezgâhları yoktur. Eğer sadece gemilerin ithaline müsaade ederek inşa ve tamir malzemesinin ithalini bu suretle hariç tutarsak gemilerimizi hariçte tamir ettirmek mecburiyeti hâsıl olacaktır. Bu hem hizmetin ifasını güçleştirecek, hem de boşyere birçok işçilik için dahi dışarıya fuzuli masraflar ödemeyi icabettirecektir. Ancak hükümetiniz bu mevzuu yeniden,

eiddi olarak tetkika başlamıştır. İcabeden tadilat ilerde huzurunuzda ayrıca getirilecektir.

Mâruzatım bu kadardır?.

REİS — Sırrı Atalay

SIRRI ATALAY (Kars) — Efendim; muafiyetten, yelkenli ve buharlı gemilerin istikadesini kabul ediyoruz. Ama Vekil Beyefendi mobilya, dedi. Ben mefruşat, dedim. Encümen mefruşatı tetkik edilirse görülür ki, orada kabul edilen budur. Muafiyet, mefruşata kadar teşmil edilmiştir. Vekil Bey nedense bu muafiyette «mobilya» tâbirini kullandı. Halbuki maksat buharlı ve yelkenli gemilerin Gümrük Resminden muaf kılınmasıdır, yani deniz filomuzun bir mayasıdır. Mefruşata kadar teşmil edilmiştir.

Vekil Bey «Rüyam» kotrasından az bahsettiler. Evet «Rüyam» kotrası bir sözlü soru meselesi idi. Ve o sözlü soruda sıklet merkezi transfer durumu teşkil ediyordu. Amerika'dan getirilen bu kotra İngiltere üstünden gelmiş gibi muameleye tâbi tutulmuştu bu husus görüşmüştü. 3339 sayılı Kanunun birinci maddesine göre «Rüyam» kotrasının bir motora sahib olması Gümrük Resminden muafiyetini temin etmişti. Halbuki bu Rüyam kotrası ticaret filosu ile alâkası yoktu. Rüyam kotrası lüks bir yattır ve gümrükten geniş bir tefsirle primsiz çıkmaya muvaffak olmuştur.

Israr ediyorum. Asıl, kanun vâzının sarih maksadını aşan ve genişletilen hudutlar bâzı yolsuzluklar açmaktadır ve açmıştır. Bu imkânları tamamen kaldırmak için bir tadilat teklifini getirilip getirilmemesi hususunda, Vekil Bey çalışma olduğunu söyledi. İnşallah bütün ihtiyaçları karşılayacak, yolsuzlukları önliyecek ve Rüyam kotrasının Gümrük Resminden kaydırılarak geçirilmesi gibi yolsuzlukları önliyecek tedbirleri katî olarak yakında huzurunuzda böyle bir kanun gelmiş olur, böyle bir ümitle huzurunuzdan ayrılıyorum.

REİS — Münakalât Vekili.

MÜNAKALÂT VEKİLİ ARİF DEMİREL (Afyon Karahisar) — Sayın arkadaşlar; bir noktanın sarahat kesbetmesi için tekrar huzurunuzu işgal etmiş bulunuyorum.

Elimde gümrükten geçen eşya hakkında bir liste vardır. Bunda ne möble ne de mefruşata ait verilmiş bir izin yoktur. Belki buna ait malzemeye izin verilmiştir. Memleketimizin iktisa-

diyatinın ve sanayiinin gelişmesi bakımından bu gibi malzemesinin getirilmesine zarurut hissedilmektedir. Bu mevzudaki kanun hazırlanırken bu hususlar göz önünde tutulmuş ve 1936 - 1938 senelerinde bu maksatla ve bu şekilde tedvin edilmiştir. Bu noktayı tasrih etmek isterim.

REİS — Başka söz isteyen yoktur. Maddelere geçilmesini yüksek reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Efendim, okuduğumuz takrirden kanunun müstaceliyetle müzakeresi talebi de vardı. Müstaceliyetle müzakeresini yüksek reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir, efendim.

3339 sayılı Kanunun Meriyet Müddetinin uzatılmasına dair Kanun

MADDE 1. — Hariçten Satılınan Buharlı ve Motörlü Gemilerle Memlekette Yapılan Mümasilleri İçin Getirtilecek Eşyanın Gümrük Resminden İstisnasına dair 3339 sayılı Kanunun 5833 sayılı Kanunla 1955 mali yılı sonuna kadar uzatılmış bulunan meriyet müddeti, 1956 mali yılı sonuna kadar temdid edilmiştir.

REİS — Bu madde hakkında bir takrir var efendim, okutuyorum..

Yüksek Reisliğe

Birinci maddedeki müddetin Münakalât, Gümrük ve İnhisarlar ve Maliye encümenleri raporlarıyla Hükümet lâyihasında gösterildiği veçhile (beş) sene olarak kabulünü arz ve teklif ederiz.

Trabzon

Çoruh

Mahmut Goloğlu

Yaşar Gümüşel

REİS — Bütçe Encümeni namına Mazhar Şener, buyurun.

BÜTÇE ENCÜMENİ M. M. MAZHAR ŞENER (Giresun) — Efendim, Bütçe Encümeni bu kanunun, 3339 numaralı Kanunun memleketin o günkü sanayi durumu için hazırlandığını nazarı itibara alarak ve o günden bugüne kadar memleketteki sanayiın hayli inkişaf ettiğini mütalâa ederek bu mevzuun yeniden tetkik edilerek muafiyet hükümlerinin günün şartlarına göre yeniden tesis edilmesini temenni etmiş ve Hükümet de bu görüşe iştirak etmişti. Şimdi sırf gümrük kapılarına gelmiş gemilerin veya teçhizatın girişine mâni olmamak maksadiyle bu imkânı bir sene için derpiş etmiş bulunuyor. Bu bir sene içinde Hükümetin tetkikatını yapıp günün şartlarına uyacak şekilde huzurunuzda gelmesini temenni ettik. Bu itibarla bir senenin kabulünü arz ve teklif ederim.

REİS — Mahmut Goloğlu.

MAHMUT GOLOĞLU (Trabzon) — Muhterem arkadaşlarım; kanunun heyeti umumiyesi üzerindeki konuşmalarda varılan netice şudur ki, bu kanun lâyihası, ticaret filomuzun takviyesi için alınmış umumi tedbirlerden birisidir ve gemi inşaat ve tamir malzemesinin gümrük resminden muafiyetini derpiş etmektedir. Memleket çapında nazarı itibara alındığı zaman, şayet bugünkü gemi inşaat ve tamir durumumuz için bir gümrük resminden muafiyet mevzu bahis ise bu muafiyetin hiç olmazsa daha birkaç sene vücudu şarttır. Çünkü bugün henüz gemi inşaat ve tamirini bu muafiyet olmaksızın yapabilecek bir durumumuz yoktur. Bu sebepledir ki; Hükümet de bunu beş sene olarak teklif etmiş Gümrük ve İnhisarlar, Münakalât ve Maliye komisyonları bu hususta esaslı inceleme yaptıktan sonra hiç olmazsa beş sene daha bu muafiyetin mevcud olması kararına varmıştır. Binaenaleyh şimdi Bütçe Encümeni sözcüsü arkadaşımın bunun gelip geçici bir tedbirdir demek suretiyle bu müddeti bir seneye indirmek istemesi bu muafiyet kanunu teklifinin sevkı ve kabulü sebepleriyle kabili-telif olamaz. Eğer gemi inşaat ve tamiri sanayiini bir müddet daha tutmak istiyorsak bu müddeti hiç olmazsa beş sene olarak temdit ve kabul etmek lâzımdır. Bu hususta bir de takrir takdim ettim, kabulünü rica ederim.

REİS — Bütçe Encümeni Mazbata Muharriri Mazhar Şener.

BÜTÇE ENCÜMENİ M. M. MAZHAR ŞENER (Giresun) — Efendim, encümenimizde cereyan eden müzakerelerde şu sabit olmuştur ki, muafiyet verdiğimiz müddetçe memlekette bu mevzua ait sanayi inkişaf etmiyor. Hâlâ bu muafiyete ihtiyaç hissedilmektedir. Encümenimiz bu bakımdan muafiyet meselesini günün ihtiyaçlarına ve iktisadi şartlarına göre yeniden tetkik etmek üzere Hükümetimizden ricada bulunmuştur.

Gümrük muafiyetini kaldırmayıp, gümrüğü sabit tuttuğumuz takdirde, memleket içinde bu-

günkü iktisadi prensiplerimiz ve çalışmalarımız belki bu gümrük muafiyetinin altında inkişaf etmek imkânını bulur. Bu düşünce ile Bütçe Encümeniniz, bir senelik müddeti kabul etmiştir. Ve bu bir sene içerisinde yeni şartları Hükümetin tetkik ederek bir kanun lâyihası getirmesi temennisiyle bunu kabul etmiştir.

REİS — Mahmut Goloğlu buyurunuz.

MAHMUT GOLOĞLU (Trabzon) — Efendim, eğer Bütçe Encümeni sözcüsü muhterem arkadaşım mucip sebepleri teker teker söylemeye de ikisini birden söylemiş olsaydı ben de ikine defa huzurunuzu işgal etmezdim.

Birinci mucip sebebi, bu kanunun gelip geçici bir tedbir mahiyetinde olduğu yolunda idi. Şimdi diyorlar ki, biz bu gümrüğü devam ettirirsek dâhilde inkişaf edemiyen bir sanayi hiç inkişaf edemez. Şayet gümrük muafiyetini biran evvel kaldırırsak belki bu sanayi inkişaf bulur mütalâasındayız dediler.

Muhterem arkadaşlar, bu muazzam bir sanayidir. Belki inkişaf eder mütalâasıyla bir de gümrük muafiyetiyle temin edebildiğimiz inkişafı tamamıyla durdurmanın doğru olmayacağı kanaatindeyiz. Bu sebeple önergemizin kabulünü istirham ederiz.

MEHMET DAİM SÜALP (Siird) — Muhterem arkadaşlar, müddetinin temdidini istenilen kanun 30 senelik bir kanundur. O zamanki ihtiyaçlara göre yapılmış olan bu kanun bugünün ihtiyaçlarına cevap vermekten çok uzaktır. Fakat ikmalî derdest olan gemiler için, müddeti bitmiş olan bu kanun sırf müddetini uzatmak maksadiyle Hükümetçe ele alınmıştır. Bunu biz eğer beş sene için uzatacak olursak Hükümet beş seneye kadar bugünün şartlarına cevap verecek yeni bir kanun getirmek lüzumunu hissetmeyecektir. Mademki bu kanun memleket ihtiyaçlarına cevap vermiyor. Hükümeti teşvik ve tahrik bakımından da olsa bunun müddetinin temdidini mümkün olduğu kadar kısa yapmalıyız. Müddet bittikten sonra Hükümet bugünün şartlarına cevap verecek esaslı bir kanun tasarısı getireceği için, bunun beş sene uzatılmayıp 1 sene uzatılmasını kabul eden Bütçe Encümeninin görüşünün daha isabetli olduğuna kaanım. Bu itibarla kanunun noksanlığını göz önüne alarak uzun bir müddet uzatılmamasını istirham eder, Bütçe Encümeninin teklifinin ve görüşünün kabul buyurulmasını arz ederim.

REİS — Mehmet Daim Bey, zatâlinizin, beş sene uzatılması hakkındaki Maliye Encümeninin mazbatasında imzanız var. (Gülüsmeler)

MEHMET DAİM SÜALP (Devamla) — Olabilir.

REİS — Müfit Erkuyumcu.

MÜFİT ERKUYUMCU (Bursa) — Muhterem arkadaşlar, ben, Mahmut Goloğlu arkadaşımızın noktalarına tamamen iştirak ediyorum.

Bütçe Komisyonu sözcüsü buyurdular ki, eğer muafiyeti kaldıracak olursak yerli sanayi inkişaf eder.

Bendeniz aksi fikirdeyim, bilhassa denizcilik bahsinde. Şimdi tamirler, muafiyet mevcud olduğu halde bile çok pahalıya mal olmaktadır. Muafiyeti kaldırdığımızda bu tamirler tamamen duracaktır ve bu sefer yapılacak bu tamirler için bu vasıtaları harice göndermek mecburiyetiyle karşı karşıya kalınacaktır. Bu mevzu, bir sene ile halledilecek bir şey değildir, malzeme fiyatları da zaten almış yürümüş durumdadır, muafiyet mevcud olduğu halde bu kadar pahalıya mal olan bir şey muafiyet kalktığı zaman lüzumlu malzemenin tedariki ile mümkün olmayacaktır. Onun için beş senelik müddet mâkul bir müddettir, beş senenin kabulünü ben de arz ve rica ederim.

REİS — Başka söz istiyen?..

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Söz istiyorum.

REİS — Burhanettin Bey, şahsınız namına mı?

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Evet.

Efendim, muhterem Reis Bey sordular. Şahsınız namına mı diye. Evet şahsım namına.. Bir de geçen devreden kalmış bulunan arkadaşlarım çok iyi tahattür buyururlar ki bu gemi inşa ve tamir işlerinin büyük bir kısmını üzerine almış bulunan Denizcilik Bankasının bendeniz isim babasıyım. O itibarla da konuşmayı lüzumlu gördüm.

Arkadaşlar, gemi inşa ve tamir malzemesinin Gümrük Resminden Muafiyetine dair Olan Kanunun müddetinin bitmesi dolayısıyla Hükümet alâkadar müesseseden aldığı ilhamla bir teklif getiriyor, diyor ki : Bunun müddeti bitmiştir, bunu 5 sene daha uzatın. Bütçe Encümeni bir mülâhaza ile karşımıza çıkıyor. Diyor ki; bunu

5 sene daha uzatırsak inşa ve tamir malzemesini yapacak olan müesseselerin ve hususi teşebbüslerin memlekette bir an evvel kurulmasını önlemiş oluruz. Bütçe Encümenindeki arkadaşlar af buyursunlar, bu, akla, mantığa hitabeden bir mazeret sayılmaz. Bugün inşa ve tamir malzemesini memlekette bizzat imal edecek müesseselerin kuruluşuna bugün başlamış olsak asgari, asgari 2 - 2,5 sene böyle bir müessesenin vücuda getirilmesi mümkün olabilir.

MAZHAR ŞENER (Giresun) — Yeni bir kanun getirsinler, diyoruz.

BURHANETTİN ONAT (Devamla) — Buyuruyorlar ki, bunun için yeni bir kanun getirilsin. Yani bir taraftan kanunun gelmesini, bu malzemeyi imal edecek yeni müesseselerin kurulmasını beklesin, öbür taraftan Denizcilik Bankasının canı çıksın. Böyle bir şey olur mu arkadaşlar.

Diğer taraftan yine Mehmet Daim Süalp arkadaşımızın ileri sürdüğü mazerette aynı mantıkla kabiletelif olmasa gerektir. Eğer bir kanun gelecekse bu kanun, yeni bir kanunun gelmesine mâni değildir. İcabederse değiştirilmesi mümkündür. Binaenaleyh bu kanunun müddetinin beş sene uzatılması yeni bir kanunun gelmesine mâni değildir.

Arkadaşlar; vaziyetine çok iyi vakıf olduğum Denizcilik Bankasının hakikaten inşa işleri sıkışık vaziyettedir. Başu dardadır. Bunun için Hükümetin teklifi veçhile kabul edilmesinde büyük isabet vardır. Ve bu itibarla Goloğlu arkadaşımızın takririnin kabul edilmesi çok yerinde bir hareket olur kanaatindeyim.

REİS — Münakalât Vekili.

MÜNAKALÂT VEKİLİ ARİF DEMİRER (Afyon Karahisar) — Sayın arkadaşlarım; vâkı olan görüşmeler üzerine bir noktayı tavzih etmek lüzumu belirlemiştir:

Gemi inşa ve tamir malzemesi sadece Denizcilik Bankasının ihtiyaçları için değil, Denizcilik Bankasının ve hususi şahıslara, armatörlere ait gemilerin tamir malzemeleri, yedek parçaları da bu kanundan faydalanılarak getirilmektedir. Ayrıca söz alan arkadaşlarımın hemen hepsi de bu işin prensipleri üzerinde mutabakatlarını belirttiler.

Ancak Kanunun çok eski bir mâziye mâlik olması dolayısıyla arada geçen zaman zarfında

tatbikatta elde edilecek neticelere göre gözden geçirilmesini ileri sürdüler. Hükümet olarak, bu kanunun, günün icaplarına uygun bir hale getirilmesi için çalışmalarına başladığımızı biraz evvel arz etmiştim. İşin prensibinde, Deniz Ticaret Filomuzun himayesi babında tek müessesese olan gümrük muafiyeti müessesesinin devamında mutabakat olduğuna göre teklif veçhile kabulünü yüksek takdirlerinize arz ederim.

REİS — Başka söz isteyen yok. Mahmut Goloğlu'nun teklifinin nazarı itibara alınmasını, yani müddetin beş sene olarak kabulünü reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir. Bütçe Encümeni filhal iştirak ediyor mu?

BÜTÇE ENCÜMENİ M. M. MAZHAR ŞENER (Giresun) — Ediyoruz, efendim.

REİS — Bütçe Encümeni filhal iştirak ettiğine göre maddeyi yeni şekliyle tekrar okutuyoruz, efendim.

MADDE 1. — Hariçten Satılman Buharlı ve Motörlü Gemilerle Memlekette Yapılan Mümasilleri İçin Getirilecek Eşyanın Gümrük Resminden İstisnasına dair 3339 sayılı Kanunun 5833 sayılı Kanunla 1955 malî yılı sonuna kadar uzatılmış bulunan meriyet müddeti, 1960 malî yılı sonuna kadar temdidedilmiştir.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

REİS — Maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye, Münakalât ve Gümrük ve İnhisarlar vekilleri memurdur.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın tümünü açık oyunuzda arz ediyorum.

1 nci müzakeresi yapılacak maddelere devam ediyoruz, efendim.

5. — *Umumi İhtiyaçlar İçin Hariçten Getirilecek Madenî Su Boruları ile Aksam ve Teferruatından Gümrük Resmî Alınmamasına dair olan 2268 sayılı Kanunun 5365 sayılı Kanunla değiştirilen birinci maddesinde değişiklik*

yapılmasına ve mezkûr kanuna muvakkat bir madde ilâvesine dair kanun lâyihası ve Dahiliye, Gümrük ve İnhisarlar, Nafia ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/219) (1)

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde söz istiyen yok. Maddelere geçilmesini yüksek reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Umumi İhtiyaçlar İçin Hariçten Getirilecek Madenî Su Boruları ile Aksam ve Teferruatından Gümrük Resmî Alınmamasına dair olan 2268 sayılı Kanunun 5365 sayılı Kanunla Değiştirilen 1 nci Maddesinde Değişiklik Yapılmasına ve Mezkûr Kanuna Muvakkat bir Madde İlâvesine dair Kanun

MADDE 1. — Umumi İhtiyaçlar İçin Hariçten Getirilecek Madenî Su Boruları ile Aksam ve Teferruatından Gümrük Resmî Alınmamasına dair olan 2268 sayılı Kanunun 5365 sayılı Kanunla muaddel birinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Köy, kasaba ve şehirlerde umumi ihtiyaca mahsus sular için, Nafia Vekâletince veya bu vekâletin salâhiyet vereceği mercilerce tasdikli projelerine veya ihtiyaç listelerine göre hariçten getirilen madenî veya plâstik borular ile tazyikli, amyanth ve asbestli çimento borular ve bunların eklentilerinde kullanılan kurşun ve katranlı ip, lâstik ve demir bilezik, armatürler ve çeşmeler gibi teferruata ait aksam ve malzemedan Gümrük ve Muamele vergileri alınmaz.

Yalnız yukarıki ihtiyaçlar için İller Bankasınca getirilecek boru ve teferruatı ile diğer aksam ve malzemeye ait tasdik edilmiş tatbikat projeleri, eşyanın gümrükten geçirilmesinden itibaren en geç iki yıl içinde gümrüğe verilir. Ancak müebir sebepler halinde ve kabul edilen iki senelik müddetin hitamından evvel Gümrük ve İnhisarlar Vekâletine müracaatla uzatma talebinde bulunulabilir. Gösterilen sebep kabule şayan görüldüğü takdirde müddet, bir misline kadar uzatılabilir.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanunun yü-

(1) 34 sayılı matbuazaptın sonundadır.

rürlüğe girdiği tarihten evvel 5365 sayılı Kasayılı Kanunun birinci maddesine müsteniden ithal edilmiş olup muaflik muameleleri henüz ikmal edilmemiş bulunan veya sözü edilen maddede müddet kaydı dolayısıyla bu muafliktan istifade ettirilmemiş olan malzemenin - armatür ve çeşmeler hariç - munhasıran tahakkuk ettirilmiş olup da henüz tahsil edilmemiş Gümrük ve Muamele vergileri hakkında da birinci madde hükmü uygulanmak üzere, mezkûr madenin son fıkrasında yazılı müracaat müddetine bakılmaksızın ilgililer tarafından yeniden yapılacak müracaat üzerine Gümrük ve İnhisarlar Vekâletince bu kanunun yürürlük tarihinden başlamak üzere iki yıla kadar daha tevsik mehli verilebilir.

REİS — Muvakkat maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya Dahiliye, Maliye, Gümrük ve İnhisarlar ve Nafia vekilleri memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâvihanın 1 nci müzakeresi bitmiştir.

Açık oya iştirak etmeyenler var mı efendim?

Askerî mâlûllerin terfiğine dair kanun lâyihasına iştirak etmeyen arkadaşlar var mı? Yok. Rey toplama muamelesi bitmiştir.

6. — *Güzel sanatlarda fevkalâde istidat gösteren çocukların devlet hesabına yetiştirilmeleri hakkında kanun lâyihası ve Maarif ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/178) (1)*

REİS — Heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen yok. Maddelere geçilmesini yüksek reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Güzel Sanatlarda Fevkalâde İstidat Gösteren Çocukların Devlet Tarafından Yetiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — Güzel sanatlarda fevkalâde

(1) 41 sayılı matbuazaptın sonundadır.

icra ve ibda istidadı gösteren çocukları memleket dâhilinde veya yabancı memleketlerde devlet hesabına yetiştirmeye, Talim ve Terbiye Dairesi Reisi, Güzel Sanatlar Umum Müdürü, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi ile Ankara Devlet Konservatuarı müdürleri, bu müesseselerin mütehassis öğretmenleri arasından öğretmenler kurulunca seçilecek üçer mütehassis ile fonetik ve plâstik sanatlar sahasında tanınmış kimseler arasından Maarif Vekâletince seçilecek iki mütehassistan müteşekkil komisyonun tesbit ve teklifi üzerine Maarif Vekili salâhiyetlidir.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Birinci maddede yazılı,

a) Fevkalâde istidatlı çocukların, tahsil müesseseleri veya yetiştirmeyi deruhde eden mütehassıslarla temas suretiyle, tahsil ve yetiştirilme mahal ve programlarını tâyin ve tesbit eder ve lüzumu halinde bunları değiştirir.

b) Tahsil ve yetiştirilmeleri esnasında gerekli her türlü kontrol, murakabe ve teftişleri yapar veya yaptırır.

c) Tahsil ve yetiştirilmeleri ile ilgili esas, enstrüman, teçhizat ve sair teknik vasıta ve malzemeyi tâyin edip mubayaasına veya lüzumunda hibe edilmesine karar verir.

ç) Fevkalâde hallerde çocukları taltif veya mükâfatlandırır.

d) Lüzum gördüğü hallerde çocukların tahsillerine devam etmemelerine veya memlekete celbedilmelerine karar verir.

BÜTÇE ENCÜMENİ M. M. MAZHAR ŞENER (Giresun) — Bir tashih yapayım müsaadenizle. Efendim, bu ikinci maddede matbaada çıkmayan iki kelime var, onların ilâvesini rica ediyorum :

İlk satırda; «birinci maddede yazılı» ibaresinden sonra; «komisyon» kelimesi ilâve edilecektir.

Ondan sonra; A fıkrasında da «yetiştirilme mahal» kelimelerinden sonra bir virgül konacak, «ve müddet» kelimesi ilâve edilecektir.

Yüksek Reisiğe

Güzel sanatlarda fevkalâde istidat gösteren çocukların devlet tarafından yetiştirilmesi hakkındaki kanun lâyihasının ikinci maddesinin (a) fıkrasında yazılı, fevkalâde istidatlı çocuk-

ların, tahsil müesseseleri veya yetiştirmeyi deruhde eden mütehassıslarla temas suretiyle tahsil ve yetiştirilme mahal ibaresinden sonra (müddet) kelimesinin ilâvesi suretiyle tahsil müddetinin de teşekkül edecek komisyon tarafından tesbiti lüzumunu arz ve teklif ederim. 18 . I . 1956

Antalya Mebusu
Dr. Burhanettin Onat

REİS — Takririnize komisyon da iştirak ettiğine göre söz istiyor musunuz?

BURHANETTİN ONAT (Antalya) — Hayır.

REİS — Bu takrire komisyon da iştirak etmektedir. Takriri reyinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeyi buna göre tashih edilmiş şekli ile Yüksek reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde bu şekilde kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Birinci maddede yazılı fevkalâde istidatlı çocukların devlet hesabına yabancı memleketlerde yetiştirilmelerinde ana ve baba veya bunlardan biri veya vasisi, bulunmadığı takdirde Maarif Vekâletince tâyin edilecek çocuğa bakmağa muktedir en yakın aile mensuplarından biri refakat eder.

Memleket içinde parasız yatılı olmayan müesseselerde yetiştirilmeleri halinde bu madde hükümleri tatbik olunur.

REİS — Maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Birinci maddede yazılı fevkalâde istidatlı çocuklarla refakatlerinde gönderileceklere, memleket içinde veya dışında yapılacak tediyelerin nev'i ve miktarları her sene bütçe kanunlarına bağlı formüllerle tesbit olunur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MADDE 5. — 7 . VII . 1948 tarihli ve 5245 sayılı Kanun meriyetten kaldırılmıştır.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — 5245 sayılı Kanunla yabancı memleketlere müzik tahsiline gönderilmiş bulunan İdil Biret ve Suna Kan hakla-

rında da, müstesna hakları baki kalmak şartıyla, bu kanun hükümleri tatbik olunur.

REİS — Muvakkat maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Muvakkat madde kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Maarif vekilleri memurdur.

REİS Maddeyi kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Kanun lâyihasının birinci müzakeresi bitmiştir.

7. — *Birleşmiş Milletler Dünya Sağlık Teşkilâtı ile akdedilen Teknik Yardım Anlaşması ile bu Anlaşmaya ait iki mektubun tasdikine dair kanun lâyihası ve Hariciye, Sıhhat ve İctimai Muavenet, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/216) (1)*

REİS — Heyeti umumiyesi üzerinde söz isteyen yoktur. Maddelere geçilmesini reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler.. Etmeyenler.. Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Birleşmiş Milletler Dünya Sağlık Teşkilâtı ile Akdedilen Teknik Yardım Anlaşması ile bu Anlaşmaya Ait İki Mektubun Tasdikine dair Kanun

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler İhtisas Teşekküllerinden Dünya Sağlık Teşkilâtı arasında 19.X. 1950 tarihinde Ankara'da imza edilen Teknik Yardım Anlaşması ile bu Anlaşmaya ait iki mektup tasdik edilmiştir.

REİS — Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu Anlaşma çerçevesi dâhilinde yardımların sureti tatbikine ait ve gelecek yıllara da sâri olabilecek ek anlaşmalar akdine Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti mezundur.

REİS — Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu Anlaşma ve buna ek anlaşmalar çerçevesi dâhilinde Teşkilât tarafından memleketimize yardım olarak gönderilen bilûmum malzeme her nevi Gümrük Vergi ve Resimleri ile diğer bilûmum vergi, resim ve harelardan muaftır.

REİS — Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — Gerek 5598 sayılı Kanunla ve gerekse bu kanunla tasdik edilmiş bulunan Birleşmiş Milletler İmtiyaz ve Muafiyetlerine dair Anlaşmada derpiş olunan bilûmum muafiyetler işbu Anlaşma hakkında da tatbik edilir.

REİS — Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Bu kanunun meriyetinden evvel, bu hususta akdedilmiş anlaşmalar gereğince yukardaki muvakkat birinci madde ve Anlaşmanın X neu maddesi çerçevesi dâhilinde ithal edilerek gümrükten çıkarılan veya vergisi tecil edilmiş bulunan malzemenin İthal Vergi ve Resimleri ile mezkûr maddelerde derpiş olunan malzeme ve bununla ilgili muamelelerde diğer bilûmum vergi, resim ve harelar alınmaz.

REİS — Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

REİS — Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edildi.

MADDE 5. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler.. Etmeyenler.. Madde kabul edilmiştir.

Lâyihanın birinci müzakeresi bitmiştir.

8. — *Giresun Mebusu Abdullah İzmen'in, Türk Ceza Kanununun 13 neu maddesinin birinci fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adliye Encümeni mazbatası (2/175) (1)*

REİS — Lâyihanın tümü üzerinde söz isteyen yok. Maddelere geçilmesi hususunu reye arz ediyorum : Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Maddelere geçilmiştir.

Türk Ceza Kanununun 13 ncü Maddesinin Değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — Türk Ceza Kanununun 13 ncü maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Madde 13. — Ağır hapis cezası muvakkat veya müebbetir. Müebbet, ölünceye kadar devam eder. Muvakkat kanunla tasrih edilmeyen yerlerde bir seneden 24 seneye kadar devam eder. Bu cezalar aşağıda yazılı şekilde üç devrede çektirilir.

A) Mahkûm birinci devrede cezasının onda birine müsavi bir müddet geceli gündüzlü yalnız olarak bir hücrede bırakılır. Ancak bu müddet iki aydan aşağı, bir seneden yukarı olmaz.

Mahkûmiyetin bütün devrelerinde mahkûm, Ceza ve Tevkif Evleri Nizamnamesi mucibince inzibati olmak üzere her defasında bir ay geçmemek kaydıyla aynı suretle hücreye konulabilir.

Ceza evi disiplinini bozan hareketlerinden dolayı iki sene içinde ikiden fazla hücre hapsi cezası almış olanlar Cumhuriyet müddeiumumisinin tasvibi ile birinci devre şartlarına tâbi tutulurlar.

B) Mahkûm ikinci devrede çalışma teşkilâtı mevcudolan ceza evlerinde çalışmaya mecbur tutulur ve durumuna ve suçunun mahiyetine göre ayrı gruplar halinde bulundurulur.

Bu devre, mahkûm mevkuf kalmış ise bu müddetle hücrede kaldığı müddet çıkarıldıktan sonra geriye kalan müddetin yarısını teşkil eder.

Bu kanunun 125 ilâ 133, 135 ilâ 142, 146 ilâ 150, 152, 156, 157, 163, 202, 203, 205 ilâ 210 212 ilâ 217, 220, 221 nci ile 495 ilâ 500 ncü maddeleri ve katil ve hırsızlık suçlarının mükerirleri ile alelthlak müebbet ağır hapis cezalarıyla mahkûm edilmiş olanlar ve bakiye cezaları bir seneden az bulunanlar, yaş ve bedenî kabiliyetleri itibariyle üçüncü devre şartlarına intibak edemeyecekleri tesbit edilenler üçüncü devreye geçemezler.

C) Üçüncü devre geri kalan müddettir. Bu devrede bulunan mahkûmlar iş esası üzerine kurulmuş olan ceza evlerinde çalıştırılırlar. Mahkûmun ikinci devreden üçüncü devreye geçebilmesi için iyi hal göstermesi şarttır. İyi halin na-

sıl tesbit edileceği Ceza ve Tevkif Evleri Nizamnamesinde gösterilir.

Üçüncü devreye geçmek hakkını kazanan mahkûmlardan Adliye Vekâleti yol, inşaat, maden, orman ve deniz avcılığı ekipleri teşkil edebilir.

Müebbet ağır hapis 36 sene üzerinden hesab edilerek muvakkat ağır hapsin tâbi olduğu şartlar altında geçer.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

REİS — Madde hakkında söz istiyen var mı? Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler.. Kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini İcra ve İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Maddeyi kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Lâyihanın birinci müzakeresi bitmiştir.

Hariçten Satılınacak Buharlı ve Motörlü Gemilerin Memlekette Yapılan Mümasilleri İçin Getirilecek Eşyanın Gümrük Resminden İstisnasına dair Kanuna oy vermiyen var mı? Oy toplama muamelesi bitmiştir.

9. — *Erzurum Mebusu Abdülkadir Eryurt ve üç arkadaşının, Avukatlık Kanununun 4 ncü maddesinin «E» bendinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adliye Encümeni mazbatası (2/206) (1)*

REİS — Heyeti umumiyesi hakkında söz istiyen var mı?

Sırrı Atalay!

SIRRI ATALAY (Kars) — Muhterem arkadaşlarım, Avukatlık Kanununun dördüncü maddesinin bir fıkrasında değişiklik yapılması istenmektedir. Gerek teklifi yapan arkadaşlarımız ve gerekse komisyon iki esbabı mucibeye dayanmaktadır :

Birincisi, İktisadi Devlet Teşekküllerinin meclis reis ve âzalarının Avukatlık Kanununun dördüncü maddesindeki istisnalar arasında görünmeysi, ikincisi, istisnalar arasında anonim şirketler, kooperatifler bulunduğu halde 3460

(1) 51 sayılı matbuu zaptın sonundadır.

sayılı Kanununun 45 nci maddesinde durumları tâyin edilen İktisadi Devlet Teşekkülleri reis ve âzalarının, kendi vazifeleri dışında diğer vazifeler yapabileceği tasrih edildiği halde bunlara hak tanınmadığıdır. Avukatlık Kanunu tedvin edildiği zaman hangi mesleklerle avukatlığın telif edileceği tasrih edilmiş ve bu da geniş müzakerelerden sonra kanun vazının muayyen maksatlarına istinadetmekte idi. Şimdi bu istisna daha çok genişletilmek isteniyor. İngiltere, Amerika'da da avukat, avukatlığı dışında hiçbir hizmet, vazife yapamaz. Malî müesseselerde çalışanlar ancak hukuk müşavirliği yaparlar. Almanya'da hiçbir âmme hizmeti deruhde edemezler. Bizde Avukatlık Kanunu tedvin edildiği zaman öğretmenlik, profesörlük gibi bâzı hususiyetler dercedilmiş. Bunların zaruret ve esbabı mucibeleri uzundur, şimdilik tafsilâta lüzum görmüyorum.

Arkadaşlarımız demek istiyorlar ki, 3460 sayılı Kanununun 45 nci maddesi gereğince İktisadi Devlet Teşekkülleri reis ve âzaları diğer işleri de yapabildikleri cihetle istisnalar arasında yer alsınlar, o halde avukatlığı da yapsınlar. Böylelikle de anonim şirketlerle ve kooperatif şirketleri ile aralarındaki tezat da ortadan kalksın. İstedikleri budur.

Arkadaşlar bu müesseseler arasında farklar vardır. Bir kere anonim ve kooperatif şirketler idare meclisleri reis ve âzaları seçimle gelirler. Halbuki 3460 sayılı Kanununun 14 ve 15 nci maddeleri reis ve âzalar için birtakım şartlar arar ve tâyin eder. Bunları Hükümet tâyin eder. Anonim ve kooperatif şirketlerin reis ve âzaları seçimle gelirler ve bunlarda muavyen bir şart ve ehliyet aranmaz. Bu husustaki 14 nci maddenin son fıkrasını okuyorum : (İdare Meclisi reis ve âzalarına verilecek aylık ücret miktarı İera Vekilleri Heyeti tarafından tesbit olunur.) Bunlarda da meslekî, malî, iktisadi ehliyet ve teerrübe ister. Gerek anonim şirketler ve gerekse kooperatif üyelikleri için böyle şartlar aranmaz ve Hükümet tarafından bunlar tâvin edilemezler.

Bilmem arkadaşlarımız tetkik ettiler mi? 3460 sayılı Kanununun gerek 1953 teki vaziyetini ve gerekse sonraki vaziyetini tetkik ettim, aradım. 3460 sayılı Kanununun 45 nci maddesinde, İktisadi Devlet Teşekkülleri reis ve âzalarının kendi vazifelerinin dışında her şeyi yapabilecekleri hakkında bir kayda rasgelmedim. Arkadaşlar

aksini ileri sürüyor. Bilâkis, 3460 sayılı Kanununun 45 nci maddesi İktisadi Devlet Teşekkülleri reis ve âzalarının kendi vazifelerinin dışında bir vazife deruhde edemeyeceklerini tasrih etmiş bulunmaktadır. Halbuki arkadaşlarımız bunların vazifeleri dışında her şeyi yapabileceklerini iddia etmekte; komisyon, bu esbabı mucibeye dayanarak bunu kabul etmektedir ki hayreti muciptir.

Kanununun metni uzun. Eğer arkadaşlarımız isterlerse, gerek eski metni gerekse yeni metni huzurunuzda okuyacağım. Ama dedikleri gibi her vazifeyi yapacakları hususunda hiç bir kayıt yoktur. Arkadaşlarımızın bu iki esbabı mucibesi de yerinde değildir. Bir hukuk kaidesi vaz'etmek yolunda değildir, bir himaye kapısı açılmak isteniyor.

Meseleyi, burada, bu kürsüde yemin etmiş bir milletvekili sıfatıyla açıkça izah etmek mecburiyetindeyim. Bugün İktisadi Devlet Teşekkülleri Meclisi İdare Reis ve âzalarının % 99 u politik mülâhazalarla tâyin edilmiş kimselerdir. Yüzde 99 u politik mülâhazalarla gelen ve himaye edilen kimseler için bir himaye kapısı daha açmak yerinde ve hukuki bir talep değildir. Reddinin Büyük Millet Meclisince tasvibedileceğini ümid ederim.

REİS — Encümen namına Servet Sezgin. (Ekseriyet yok sesleri)

REİS — Takrir verin.

ADLİYE ENCÜMENİ MAZBATA MUIAR-RIRI SERVET SEZGİN (Çanakkale) — Muhterem arkadaşlar, Sırrı Atalay arkadaşımızın itirazları müvacehesinde bilhassa bu kanun teklifiyle her türlü himaye kapısının açıldığını beyan etmesi müvacehesinde Komisyon Sözcüsü olarak bunun asla vârit olmadığını, Komisyonun sureti katiyede böyle şeyler düşünmediğini beyan etmek mecburiyetinde kaldım ve bu maksatla söz almış bulundum.

Adliye Komisyonu her türlü şahsi düşünceler, himaye gayesi, ve politik maksatlardan tamamen uzak olarak birkaç arkadaşımızın yaptığı kanun teklifini, inceleyip yerinde görmek suretiyle ve bunu da esbabı mucibesinde belirterek, kabul etti. Bundan sonra kanunun kabul edilip edilmemesi Yüksek Heyetinize vabeste olan bir şeydir. Hangi meslekin avukatlık meslekiyle kabili telif olup olmadığı, Avukatlık Ka-

nununun tedvini sırasında uzun uzadıya görüşülüp tesbit olunmuştur. Birçok Garp memleketlerinde «avukatlar meslekî faaliyetleri dışında hiçbir şey yapamazlar, bu nevi teklifler avukatlığa mânidir.» denilmektedir. Bizim bünyemizle Garp memleketlerinin bünyeleri ve içtimali zaruretler arasında birtakım frakların olduğunu da kabul etmek lâzımdır. Bir kere, Avrupa'da, Garp memleketlerinde hakikaten avukatlar her şeyi yapamazlar, ama bizim memleketimizdeki avukatlık onlarınki gibi değildir. Bizde avukatlık yeni yeni inkişafa başlayan ve adedi de mahdut miktarda olan bir meslekî zümredir. Türk cemiyetinin uzun yıllar dâvavekillerinden, hâmilerden, muhamilerden, ruhsatlı veya ruhsatsız dâvavekillerinden geçtiği ıstırabı, vatandaşların ve köylünün dâvalarının nasıl renkten renge, şekilde şekle soktukları hepimizin malûmudur. Anadolu'nun her kasabasına avukat göndermek, vatandaşları ve bilhassa köylülerimizi dâvavekillerinin elinden kurtarmak mecburiyetindeyiz. Biz de Avrupa memleketleri dışında avukatlığı teşvik etmek, avukatlığı cazip hale getirmek, çoğaltmak zorundayız. Bu gayelerle iktisadi devlet teşekküllerinin idare meclisi reislerinin avukatlık yapmasında biz, meslekî bakımdan hiçbir mahzur mütalâa etmemekteyiz. Her türlü meslekî faaliyette bulunmak imkânına malik olduktan sonra ve ayrıca bir milletvekili, bir öğretmen de avukatlık yaptıktan sonra bir idare meclisi âzasının avukatlık yapmasında bir mahzur mütalâa etmemek icabeder. Niçin, bir öğretmen avukatlık yapsın da bir iktisadi devlet teşekkülü âzası avukatlık yapmasın? Eşitlik bakımından biz bir fark görmedik.

Sonra, arkadaşımız yine buyurdular ki; kooperatiflerin ve anonim ortaklıkların âza ve reisleri seçim ile vazife alıyorlarmış. Bunun avukatlıkla ilgisi nedir? Seçimin avukatlık ile bir münasebeti yoktur. Seçim tarzları göz önünde tutulacak olursa bu tarzlar değişebilir. İdare meclisi âzası olmakta bizim için şahıslar mevzu bahis değildir. Kooperatif ve anonim şirketler ortakları ile idare meclisi âzaları avukatlık yapabildiklerine göre, aynı zamanda profesörler, öğretmenler, mebuslar da avukatlık yaptıklarına göre idare meclisi âzalarına da bu salâhiyeti vermek zarureti vardır. Memleketimizde

avukatlığı teşvik lüzumu karşısında kanun teklifini komisyonumuz ittifakla tasvibetmiş bulunmaktadır. Takdir Yüksek Heyetinizindir.

REİS — Sırrı Atalay.

Bir dakika müsaade buyurun Sırrı Bey, bir tebliğim var.

Efendim, Teşkilâtı Esasiye Encümeni âzalığı seçimine ait tasnif heyetinin mazbatasını okutuyorum.

Yüksek Reisliğe

Teşkilâtı Esasiye Encümeni âzalığı için yapılan seçime 299 zat katılmış ve neticede aşağıda adları yazılı zatlar, karşısında gösterilen reyi almışlardır.

Arz ederiz.

Konya	Muş	Tunceli
A. F. Ağaoğlu	G. Emre	A. Bora
Osman Şevki Çiçekdağ (Ankara)		: 287
Süleyman Çağlar (Kastamonu)		: 4
Sabahattin Sönmez (Konya)		: 3
Ömer Bilen (Ankara)		: 2
Safaettin Karanakçı (Çanakkale)		: 1
Tahir Taşer (Kırşehir)		: 1
Necati Aras (Bingöl)		: 1

299

REİS — Bu suretle Osman Şevki Çiçekdağ encümen âzası olarak seçilmiştir.

Şimdi kanunlara verilen reylerin neticelerini arz ediyorum :

5434 sayılı Kanununun 133 ncu maddesiyle yürürlükten kaldırılan Askerî Mâlûllerin Terfihlerine dair olan 551 sayılı Kanuna göre araziye müstahak olup da henüz bu haklarını arazi olarak alamayanların istihkaklarının nakden ödemesi hakkındaki,

Kanun lâyihasına (280) arkadaş rey vermiş ve Kanun (280) le kabul edilmiştir.

3339 sayılı Kanununun meriyet müddetinin uzatılması hakkındaki kanun lâyihası için (274) arkadaş reye iştirak etmiş, ve Kanun (274) reyle kabul edilmiştir.

SIRRI ATALAY (Kars) — Muhterem arkadaşlar; komisyon sözcüsü esbabı mucibelerine ilâve olarak dediler ki; avukatlığı teşvik ve himaye için bu teklifi kabul etmişlerdir. Evet bir âmme hizmeti gören avukatların gerek adedlerini çoğaltmak ve gerek vasıflarını düzeltmek lâzımdır ama böyle değil. Bu kanunla artırmak istedik-

leri avukatlar Ankara ve İstanbul dışında mıdır? Hayır. Bilhassa buralarda avukatların çokluğundan dolayı ıstırap vardır. İstırap taşrada değildir. Adedi taşra için çoğaltmak, bu teklif asla mümkün değildir. Bu kanunla Ankara ve İstanbul'daki avukatların adedi çoğaltılmak istenmektedir. Bu sebeple kıymetli arkadaşımın bu husustaki beyanlarının da bir dayanak olmasına imkân yoktur. Avukatlığın istisnaları var, bunu kabul ediyoruz. Ama bu istisnaları ne kadar azaltırsak, avukatlık meslekine, avukatlardan beklenen hizmetlere o kadar hizmet etmiş oluruz. Öğretmenler niçin avukat oluyorlar? Arkadaşım bunun esbabı mucibesini bilmeliydi. Eğer bugün, zaruret duyarak istisnaları daha fazla çoğaltırsak içtimai adalet kaidesine uymaz, diğer bütün mesleklere de teşmil etmek lazımgelir. Bütün hukuk diploması ve avukatlık ruhsatnamesi almış olanlara bu istisnayı tanımak lâzımdır. Bugün Batı - Almanya'nın iktisadi mucizesini yaratan düşünce herkesin yerinde kalması ve her şeyin yerli yerinde kullanılması sistemidir. Bizde her şeyin bir istisnası, birtakım sebeplerle meydana çıkmaktadır. Bu istisnalara meydan vermemek gerekir. Milletvekilleri avukatlık yapmasınlar. Bunu kabul etmiyelim, bunlar yerinde kaideler değildirler, icabında kül halinde Avukatlık Kanununda değişiklik yapalım. Ancak kül halinde Avukatlık Kanununda değişiklikler mevzuabahsolabilir. Bu istisnaları Garp demokrasilerinde, avukatlık statüsündeki şartlara göre yapalım. İşimize gelen hususlarda demokrasilerde, Avrupa'da böyledir diyoruz. Fakat işimize gelmeyince bu bizim şartlarımıza uygun değildir, bize gelmez diyoruz. Arkadaşlar, biz daima en iyiye, en doğruya; en mükemmele gitmek zorundayız. Arkadaşımızı tenzih ederim, eğer istisnaları kabul edecek olursak, hakikat şudur ki, bugün idare meclisi âzalarının % 100 e yakın kısmını politik şahıslar teşkil etmektedir. Bunu sizler daha iyi bilirsiniz.

MUZAFFER ÖNAL (Tokad) — Size mi verisinler?

SIRRI ATALAY (Devamla) — İster iktidar partisinde, ister muhalefet partisinde olayım mensubolduğum parti içinde, inşallah böyle bir şey bana nasibolmasın. Ben geçimimi meslekimle kazanırım.

REİS — Efendim; karşılıklı konuşmayınız lütfen.

SIRRI ATALAY (Devamla) — Efendim; arkadaşım size mi versinler, dediler de cevap verdim.

MUZAFFER ÖNAL (Devamla) — İşin politika ile alâkası yok.

REİS — Onlardan da rica ediyorum, müdahale etmesinler.

SIRRI ATALAY (Devamla) — Arkadaşlardan ıstırah ediyorum. Bir hukuki kaide değildir, kanun tekniğinde de hukuk telâkkilerine de uygun değildir. Bu talebin reddiyle sayet bir haksızlık varsa - ki, bunu demek istiyorlar - birkaç Meclisi İdare âzalığında avukatlık yapacaklar vardır. Onları himaye endişesi dışında, kül halinde Avukatlık Kanunu değiştirilir. Şayet bir zaruret varsa Avukatlık Kanununun 4 nci maddesi kül halinde değiştirilir.

İsrar ediyorum. Bu bir hukuk kaidesi değildir, bir himaye kapısıdır.

REİS — Nısap hakkında bir takrir var. Okutuyorum.

T. B. M. Meclisi Riyasetine

Ekseriyet yoktur, şifahi talebimizde olduğu gibi yoklama yapılmasını arz ederiz.

Kars	Tunceli
Hasan Erdoğan	Fethi Ülkü
Kırşehir	Kars
Osman Alişiroğlu	Kemal Güven
	Nüvit Yetkin

REİS — Dahili Nizamname gereğince yoklama yapıyoruz edendim.

(Amasya mebuslarına kadar yolama yapıldı)

REİS — Efendim; yoklama yapılmış olsa da ekseriyetin temin edilemeyeceği anlaşılıyor. Bu sebeple 8 Şubat Çarşamba günü saat 15 te toplanılmak üzere İnikada nihayet veriyorum.

Kapanma saati : 16,30

1. — *Kırşehir Mebusu Tahir Taşer'in, Avanos kazasına bağlı olan Abdi, Gerce, Karayanalak ve Çağşak köylerinin daha yakın mesafedeki Kozaklı kazasına bağlanmamaları sebebine dair sualine Dahiliye Vekili Etem Menderes'in, tahriri cevabı (7/128)*

24 . I . 1956

Özeti : Avanos kazasına bağlı Abdi, Gerce, Karayanalak ve Çağşak köylerinin Kozaklı kazasına bağlanmamaları sebebine dair yazılı soru.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Aşağıdaki sorunun Sayın Dahiliye Vekili tarafından yazılı olarak cevaplandırılmasına delâletlerinizi saygı ile arz ve rica ederim.

Kırşehir Mebusu
Tahir Taşer

6324 sayılı Kanunla teşkil edilen 21 kazadan biri de Nevşehir Vilâyetine bağlı Avanos kazasının Hamam Orta köyünde Kozaklı adıyla kurulan kazadır. Bu kazaya yine Avanos'a bağlı Karahasanlı bucağından 27 köy bağlanmış, Abdi, Gerce, Karayanalak ve Çağşak köyleri hariç bırakılmıştır. Bu köyler halen Avanos'a bağlı bulunmakta iseler de Kozaklı kazasına onar kilometre mesafede oldukları halde 60 kilometre mesafede bulunan Avanos kazasına bağlı kalmaları bu köyler halkının şikâyetini mucibolmakta ve zaman zaman bu husustaki dertlerini anlatmak ve şikâyetlerine bir çareihal bulmak üzere heyetler halinde Ankara'ya kadar ihtiyarı zahmet etmektedirler. Fihhakika bu köylerin Kozaklı ve Avanos kazalarına olan nispet kabul etmez mesafe farkı göz önüne alınacak olursa bu vatandaşların tezallüm ve şikâyetlerine hak vermemek elden gelmez; Demokratik bir idarenin ilk şartı âmme hizmetlerini halkın ayağına götürmek olduğuna ve Kozaklı kazasında hiç şüphesiz böyle bir maksatla kurulmuş bir kaza bulunduğuna göre mezkûr köylerin Kozaklı kazasından hariç tutulmalarını içtimai adalet kaideleriyle bağdaştırmaya imkân yoktur. Bu dört köy halkı köylerinin Kozaklıya bağlanması için Nevşehir Vilâyetine resmen müracaat etmişlerse de bugüne kadar bir netice alamamışlardır. Adı geçen köyler halkının Nevşehir Vilâyetine

yaptıkları müracaatların ne gibi bir neticeye bağlandığının Meclisi Umumice reddine karar verilmişse bu kararın istinadettiği kanunî sebeplerin ne olduğunun yazılı olarak bildirilmesini arz ve rica ederim.

T. C.

Dahiliye Vekâleti

Vi. İd. G. M.

2. Ş. M. Teşkilât

Sayı : 22102/64-3/1316

B. M. Meclisi Yüksek Reisliğine

27 . I . 1956 tarih ve Umumi Kâtiplik Kanun-

lar Müdürlüğü 7-128/2260-10146 sayılı emirleri karşılığıdır.

Nevşehir vilâyetinin Avanos kazasına bağlı Abdi, Gerce, Karayanalak ve Çağşak köylerinin daha yakın mesafedeki Kozaklı kazasına bağlanmamaları sebebine dair Kırşehir Mebusu Tahir Taşer tarafından verilen tahriri sual takririne berveghiâti cevabımı arz ediyorum.

1. Kozaklı kazasının kuruluşuna ait kanun lâiyhası, B. M. Meclisinin alâkalı encümenleri ile Umumi Heyetinde bugünkü bünyesi dâhilinde müzakere edilerek 1 Haziran 1954 tarihinde mer'i olmak üzere 6324 sayı ile kanuniyet kesbetmiştir.

2. Münasebeti bakımından köylerinin yeni kurulmuş olan Kozaklı kazasına bağlanmasından bahsile Abdi, Gerce ve Karayanalak köyleri ihtiyar heyetleri tarafından müştereken vekâletimize gönderilmiş olan 23 . III . 1955 tarihli dilekçe 5 . V . 1955 tarih ve 22102/65-13/6687 sayılı yazımızla Nevşehir Valiliğine gönderilerek bu hususta gerekli incelemelerin yapılp 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu gereğince idare heyetinden ve Umumi Meclisten alınacak mütalâalarla tekemmül ettirilecek dosyasının gönderilmesi istenmiş ve bu dosya henüz vekâletimize intikal ettirilmemiş bulunduğundan tekiden valilikten sorulmuştur. Cevabı geldiğinde derhal tetkik ve kanunî gereği yapılacaktır.

Yalnız Tahir Taşer arkadaşımın sual takririnde bahsi geçen diğer Çağşak köyünün Kozaklı kazasına bağlanması hakkında bu köy halkı veya ihtiyar heyeti tarafından şimdiye kadar vekâletimize her hangi bir müracaat vâkı olmamıştır.

Dahiliye Vekili

E. Menderes

5434 sayılı Kanunun 133 ncü Maddesiyle Yürürlükten Kaldırılan Askeri Mâlûllerin Terfihlerine dair olan 551 sayılı Kanuna Göre Araziye Müstâhak Olup da Henüz Bu Haklarını Arazi Olarak Almyanların Nakten Ödenmesine dair Kanuna verilen reylerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir.)

Âza adedi	: 541
Rey verenler	: 280
Kabul edenler	: 280
Reddedenler	: 0
Müstenkifler	: 0
Reye iştirak etmeyenler	: 249
Münhal mebusluklar	: 12

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR

Rıza Çerçel
Arif Demirer
Sıtkı Koraltan
Kemal Özçoban
Hüseyin Tiryakioğlu
Murad Âli Ülgen
Gazi Yiğitbaşı

AĞRI

Halis Öztürk
Nimet Sümer
Celâl Yardımcı

AMASYA

Faruk Çöl
Kemal Eren
Hâmit Koray
İsmet Olgaç
Mustafa Zeren

ANKARA

Âtîf Benderlioğlu
Ömer Bilen
Dağistan Binerbay
Hamdi Bulurlu
Ramiz Eren
Muzaffer Ergüder
Talât Vasfi Öz
Fuad Seyhun
Mümtaz Tarhan
Âliye Temuçin

ANTALYA

Kenan Akmanlar
Enver Karan
Attilâ Konuk
Burhanettin Onat
Ahmet Tekelioğlu

Ahmet Tokuş

AYDIN

Necati Çelîm
Namık Gedik
Nihat İyriboz
Etem Menderes

A. Baki Okdem

BALIKESİR

Esat Budakoğlu
Mücteba İştin
Halil İnre
Arif Kalıpsızoğlu
Ahmet Karagür
Ahmet Kocabıyıkıoğlu
Yahya Pelvan
M. Halûk Timurtaş
Muharrem Tunçay
Sırrı Yırcalı

BİLECİK

İsmail Selçuk Çakıroğlu
Şevki Hasırcı
Talât Oran
Yümnü Üresin

BİNGÖL

Necati Aras
Sait Göker
Ekrem Yıldız

BİTLİS

Nusrettin Barut
Selâhattin İnan

BOLU

Reşat Akşemsettinoğlu
Selâhattin Baysal
İhsan Gülez
Ahmet Hati

Lütfi Oğultürk

BURDUR

Mehmet Özbey

BURSA

Selim Ragıp Emec
Müfit Erkuyuncu
Agâh Erozan
Hulusi Köymen
Kenan Yılmaz

ÇANAKKALE

Nureddin Fuad Alp-
kartal
Bedi Enüstün
Emin Kalafat
Safaceddin Karanakaç
İhsan Karasioğlu
Servet Sezgin
Nuri Togay

ÇANKIRI

İbrahim Aydın

ÇORUH

Mecit Bumin
Hilmi Çeltikçioğlu
Yaşar Gümüsel
Muzaffer Önal

ÇORUM

Sedat Baran
Mustafa Kemal Biber-
oğlu
Yakup Gürsel
Şevki Gürses
Ali Rıza Kılıçkale
Baha Koldaş
Cevat Köstekçi
Hüseyin Ortakçioğlu

DENİZLİ

Baha Akşit
Ali Çobanoğlu
Ali Rıza Karaca
Osman Ongan
Refet Tavashioğlu

DİYARBAKIR

Yusuf Azizoglu
Ragıp Karaosmanoğlu
Halil Turgut

EDİRNE

Mehmet Enginin
Hasan Maksudoğlu
Sabahattin Parsoy
Kemal Yaşukalıç

ELÂZİĞ

Mehmet Şevki Yazman

ERZİNCAN

Sadık Perinçek
Veysel Varol

ERZURUM

Abdülkadir Eryurt
Hâmid Şevket İnce

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt
Hasan Polatkan
İsmail Sayın
Hicri Sezen

GAZİANTEP

Abdülkadir Atik
Samih İnal
Süleyman Kuranel
Ali Oeak
Salâhattin Ünlü

GİRESUN

Hamdi Bozbağ
Ali Naci Duyduk
Hayrettin Erkmen
Tahsin İnanç
Abdullah İzmen
Mazhar Şener

HAKKÂRİ

Übeydullah Seven

HATAY

A. Feyzi Atahan

İÇEL

Yakup Çukurova
Hüseyin Fırat
İbrahim Gürgen
Refik Koraltan
Hidayet Sinanoğlu
Mehmet Mutlugil

İSTANBUL

Necmi Ateş
Ali Fuad Cebesoy
Aleksandros Hacopulos
Hâdi Hüsmen
Fuad Köprülü
Nizamettin Âli Sav
Hanri Soriano
Zakar Tarver
Nazlı Tlabar
Fahrettin Ulaş
Tahsin Yazıcı

İZMİR

Abdullah Aker
Mehmet Aldemir
Pertev Arat
Behzat Bilgin
Muammer Çavuşoğlu
Arif Güngören
Necdet İncekara
Osman Kapani
Halûk Ökeren
İlhan Sipahioğlu
Behçet Uz

KARS

Sırrı Atalay
Remzi Çakır
Hasan Erdoğan
Kemal Güven
Mehmet Hazer
İbrahim Us
Rıza Yalçın

KASTAMONU

Muzaffer Kuşakçioğlu
Nazifi Şerif Nabel
Ali Muzaffer Tanöver

KAYSERİ

Fikri Apaydın
Osman Nuri Deniz
İbrahim Kirazoğlu
Ömer Mart

KIRKLARELİ

Şefik Bakay

KIRŞEHİR

Osman Bölükbaşı
Mehmet Mahmudoğlu
Tahir Taşer

KOCAELİ

Nüzhet Akın
Selâmi Dinçer
Cemal Tüzün
Nüzhet Unat
Sadettin Yalım

KONYA

Abdürrahman Fahri A-
ğaoğlu
Hamdi Ragıp Atademir
Hidayet Aydıner
Tevfik Fikret Baran
Remzi Birand
Sıtkı Salim Burçak
Reyhan Gökmenoğlu
Tarık Kozbek
Muammer Obuz
M. Rüştü Özal
Sabahattin Sönmez

MALATYA

Esat Doğan
Nuri Ocakçioğlu
Hilmi Özbay
Nüvit Yetkin

MANİSA

Samet Ağaoğlu
Hikmet Bayur
Hayri Büke
Şemi Ergin
Fevzi Lûtfi Karaos-
manoğlu
Nafiz Körez

MARAŞ

Abdullah Aytemiz

Ahmet Bozdağ

Nedim Ökmen

Remzi Öksüz

Mazhar Özsoy

MARDİN

Abdülkadir Kalav
Reşit Kemal Timuroğlu

MUĞLA

Turhan Akarca
Yavuz Paşamehmetoğlu
Zeyyat Mandalıncı
Nuri Özsan

Nâtik Poyrazoğlu

Akif Sarıoğlu

MUŞ

Şemsi Ağaoğlu
Şefik Çağlayan
Gıyasettin Emre

NİĞDE

Ali Ulvi Arıkan
Hüseyin Avni Göktürk
Ahmed Nuri Kadioğlu
Zihni Üner

ORDU

Refet Aksoy
Bekir Baykal
Mehmet Cemil Bengü
Feyzi Boztepe
Fazlı Ertekin
Selâhattin Orhon
Memiş Yazıcı

RİZE

Kemal Balta
Ahmet Morgil

SAMSUN

Ekrem Ant
Ferid Tüzel
Hâdi Uzer

SEYHAN

Zahit Akdağ
Sedat Barı
Enver Batumlu
Ahmet Kınık
Cavid Oral
Sinan Tekelioğlu
Ahmet Topaloğlu
Mehmet Ünalı

SİİRT

Veysi Oran

SİNOB

M. Vehbi Dayıbaş

SİVAS

Hüseyin Çitil
Abdurrahman Doğruyol
Şevki Ecevit
Etem Erdiç
Kâzım Oskay
Bahattin Örnekol
Ahmed Özel
M. Nurettin Turgay
Hüseyin Yüksel

TEKİRDAĞ

Sanım Yücedere

TOKAD

İhsan Baç
Selâhattin Gülüt
Ahmet Gürkan
Osman Hacıbalıoğlu
Mehmet Şahin

TRABZON

Halit Ağanoğlu
Sami Orberk
Pertev Sanaç
İsmail Şener
Mustafa Reşit Tarakçı-
oğlu

TUNCELİ

Arslan Bora
Fethi Ülkü

URFA

Feridun Ergin
Mehmet Hatiboğlu
Hasan Oral
Saim Önhon
Aziz Özbay

UŞAK

Orhan Dengiz
Hâcım Yılmaz

VAN

Hamit Kartal
Kemal Yörükoğlu

YOZGAD

Danyal Akbel
Talât Alpay
Mahmut Ataman
Ömer Lûtfi Erzurum-
luoğlu

Numan Kurban
Hâşim Tatlıoğlu
Ali Ünlüsoy

ZONGULDAK
Sebati Ataman
Suat Başol

Necati Diken
Sabih Durak
Cemal Kıpçak

Nusret Kirişcioğlu
Edibe Sayar
Avni Yurdabayrak

[Reye iştirak etmeyenler]

AFYON KARAHİSAR

Osman Talu
AĞRI
Kasım Küfrevi
ANKARA
Muhlis Bayramoğlu
Osman Şevki Çiçekdağ
Muhlis Ete
Mümtaz Faik Fenik (İ.)
Abdullah Gedikoğlu
Zafer Gökçer
Necmi İnang
Seyfi Kurtbek
Şeref Kâmil Mengü
Hâzım Türegün
Fuad Zincirkıran

ANTALYA

Fatin Dalaman
Asım Okur

AYDIN

Nail Geveci
Zühtü Uray
Cevat Ülkü

BALIKESİR

Vacid Asena
Mekki Said Esen
Enver Güreli
Sitki Yırcalı

BOLU

Fahri Belen
Sabri Çonkar
Mithat Dayıoğlu (İ.)

BURDUR

Fethi Çelikbaş
Hüseyin Çimen
Behçet Kayaalp

BURSA

Raif Aybar
Sabahattin Çıracıoğlu
Muhlis Erdener
Sadettin Karacabey
İbrahim Öktem
Halûk Şaman
Ali Ferruh Yücel

Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE

Fatin Rüştü Zorlu

ÇANKIRI

Tahir Akman

Celâl Boynuk

Kenan Çıgman

Asım Emrem

Tahsin Uygur

ÇORUM

Kemâl Terzioğlu

DENİZLİ

Mustafa Güleçgil

İsmail Hadımhoğlu

Mehmet Karasan

A. Hamdi Sancar

DIYARBAKIR

Fikri Arıç

Mustafa Ekinci

İhsan Hamid Tığrel

Mehmed Hüsrev Ünal

EDİRNE

Cemal Köprülü

Rükneddin Nasuhioğlu

ELÂZİĞ

Suphi Ergene (İ.)

Hüsnü Göktuğ

Ömer Faruk Sanac

Selâhattin Toker

ERZİNCAN

Hüsnü Çanakçı

Mustafa Rahmi Sanalan

Tevfik Şenocak

ERZURUM

İshak Avni Akdağ (İ.)

Rıfki Salim Burçak

Zeki Çavuşoğlu

Bahadır Dülger

Sabri Erduman

Şevki Erker

Hasan Numanoğlu

Cemil Önder

Rıza Topcuoğlu

Esat Tuncel

ESKİŞEHİR

Abidin Potuoğlu

Kemal Zeytinioğlu

GAZİANTEP

Ekrem Cenani

İhsan Daî

Cevdet San

GİRESUN

Doğan Köymen

Adnan Tüfekcioğlu

GÜMÜŞANE

Zeki Başağa

İsmail Hakkı Baykal

Ekrem Ocaklı

Sabri Özcan San

Halis Tokdemir

Halit Zarbun

HATAY

Ali Muhsin Bereketoğlu

Abdullah Cilli

Şekip İnal

A. Mithat Kuseyrioğlu

Şemseddin Mursaloğlu

Celâl Ramazanoğlu

Şevket Sarıcalı

İÇEL

Rüştü Çetin (İ.)

Aziz Köksal (İ.)

İSPARTA

İrfan Aksu

Said Bilgiç

Kemal Demiralay

Tahsin Tola

Zühtü Hilmi Velibese

İSTANBUL

Celâl Bayar (Reisicum-
hur)

Nazim Bezmen

Faruk Nafiz Çamlıbel

Seyfi Gögen

Lûtfi Kırdar

Ziya Köktürk

Naci Kurt

Adnan Menderes (Baş-
vekil)

Nadir Nadi

Emin Onat

Mükerrem Sarol

Zeki Rıza Sporel

Hamdullah Suphi Tan-
rıöver

Füruzan Tekil

Ahmet Topcu

Celâl Türkgeldi

Nuri Yamut (İ.)

İZMİR

Nebil sadi Altuğ

Cihad Baban

Muzaffer Balaban

Sadık Giz

Rauf Onursal

Nuriye Pınar

Mehmet Ali Sebük

Abidin Tekön

Ekrem Hayri Üstündağ

KARS

Fevzi Aktaş

Turgut Göle

Ali Yeniaras

KASTAMONU

Basri Aktaş

Nâzım Batur

Süleyman Çağlar

Hilmi Dura

Salim Esen

Ziya Termen

KAYSERİ

Emin Develioğlu

Kâmil Gündes

Servet Hacıpaşaoğlu

Hakkı Kurmel (İ.)

KIRKLARELİ

M. Ali Ceylân

Fikret Filiz

Hüsnü Yaman

KIRŞEHİR

Osman Alişiroğlu

3339 sayılı Kanununun Meriyet Müddetinin Uzatılmasına dair Kanuna verilen reylerin neticesi

(Kanun kabul edilmiştir.)

Áza adedi	: 541
Rey verenler	: 274
Kabul edenler	: 274
Reddedenler	: 0
Müstenkifler	: 0
Reye iştirak etmeyenler	: 255
Münhal mebusluklar	: 12

[Kabul edenler]

AFYON KARAHİSAR

Rıza Çerçel
Arif Demirek
Kemal Özçoban
Hüseyin Tiryakioglu
Murad Ali Ügen
Gazi Yiğitbaşı

AĞRI

Halis Öztürk
Nimet Sümer
Celâl Yardımcı

AMASYA

Faruk Çöl
Kemal Eren
Hâmit Koray
İsmet Olgaç

ANKARA

Ömer Bilen
Dağistan Binerbay
Hamdi Bulgurlu
Muzaffer Ergüder
Muhlis Ete
Talât Vasfi Öz
Fuad Seyhun
Mümtaz Tarhan
Fuad Zincirkıran

ANTALYA

Kenan Akmanlar
Enver Karan
Attilâ Konuk
Burhanettin Onat
Ahmet Tokuş

AYDIN

Etem Menderes
A. Baki Ökdem

BALIKESİR

Esat Budakoğlu
Müteba İştin
Halil İmre
Ahmet Kocabıyıkoglu
Yahya Pelvan
M. Halûk Timurtaş
Sırrı Yırcalı

BİLECİK

İsmail Selçuk Çakıroğlu
Şevki Hasırcı
Talât Oran
Yümnü Üresin

BİNGÖL

Sait Göker
BİTLİS
Nusrettin Barut
Selâhaddin İnan

BOLU

Reşat Akşemsettinoğlu
Selâhaddin Baysal
Sabri Çonkar
İhsan Gülez
Ahmet Hatı
Lûtfi Oğultürk

BURSA

Müfit Erkuyumeu
Agâh Erozan
Sadettin Karacabey
Hulûsi Köymen
Kenan Yılmaz

ÇANAKKALE

Nureddin Fuad Alp-
kartal
Emin Kalafat
Safaeddin Karanakçı

İhsan Karasioğlu
Servet Sezgin
Nuri Togay

ÇANKIRI

İbrahim Aydın
ÇORUH
Mecit Bumin
Muzaffer Önal

ÇORUM

Sedat Baran
Yakup Gürsel
Şevki Gürses
Ali Rıza Kılıçkale
Baha Koldaş
Cevat Köstekeçi
Kemâl Terzioğlu

DENİZLİ

Ali Çobanoğlu
Ali Rıza Karaca
Osman Ogan
Refet Tavashoğlu

DIYARBAKIR

Ragıp Karaosmanoğlu
EDİRNE

Mehmet Enginün
Cemal Köprülü
Kemal Yasmıkılıç

ELÂZİĞ

Ömer Faruk Sanac
Selâhaddin Toker
Mehmet Şevki Yazman

ERZİNCAN

Sadık Perinçek
Mustafa Rahmi Sanalan
Veysel Varel

ERZURUM

Rıfki Salim Burçak
Sabri Erduman
Şevki Erker

ESKİŞEHİR

Muhtar Başkurt
Hasan Polatkan
İsmail Sayın
Hicri Sezen

GAZİANTEP

Abdülkadir Atik
Ekrem Cenani
Samih Inal
Süleyman Kuranel
Ali Ocak
Salâhaddin Ünlü

GİRESUN

Hamdi Bozdağ
Ali Naci Duyduk
Hayrettin Erkmen
Tahsin İnanç
Abdullah İzmen

HAKKÂRİ

Übeydullah Seven
HATAY

A. Feyzi Atahan
İÇEL

Refik Koraltan

İSPARTA

İrfan Aksu
Said Bilgiç
Kemal Demiralay
Tahsin Tola

İSTANBUL

Necmi Ateş
Ali Fuad Cebesoy

Faruk Nafiz Çamlıbel
Aleksandros Hacopulos
Hâdi Hüsman
Fuad Köprülü
Hanri Soriano
Zakar Tarver
Nazlı Tlabar
Fahrettin Ulaş
Tahsin Yazıcı

İZMİR

Abdullah Aker
Mehmet Aldemir
Behzat Bilgin
Muammer Çavuşoğlu
Sadık Giz
Arif Güngören
Necdet İncekara
Osman Kapani
Halûk Ökeren
Mehmet Ali Sebük
İlhan Sipahioğlu
Abidin Tekön
Behçet Uz

KARS

Remzi Çakır
Hasan Erdoğan
Kemal Güven
Mehmet Hazer

KASTAMONU

Basri Aktaş
Nâzım Batur
Muzaffer Kuşakçioğlu
Nazifi Şerif Nabel

KAYSERİ

Fikri Apaydın
Osman Nuri Deniz
Emin Develioğlu
Kâmil Gündes
Servet Hacıpaşaoğlu
İbrahim Kirazoğlu
Hakkı Kurmel
Ömer Mart

KIRKLARELİ

Şefik Bakay
Fikret Filiz
Hüsnü Yaman

KIRŞEHİR

Osman Alişiroğlu
Mehmet Mahmudoğlu
Tahir Taşer

KOCAELİ

Nüzhet Akın
Selâmi Dinçer
Turan Güneş
Cemal Tüzün
Nüzhet Unat
Sadettin Yalım

KONYA

Abdürrahman Fahri A-
ğaoğlu
Hidayet Aydınır
Mustafa Bağrıaçık
Sıtkı Salim Burçak
Muammer Obuz
Himmet Ölçmen
M. Rüştü Özal

KÜTAHYA

Ali Galib Bubik
Ahmet İhsan Gürsoy
Ahmet Kavuncu
İhsan Şerif Özgen
Nihat Haluk Pepeyi
İsmail Hakkı Veral

MALATYA

Esat Doğan
Kâmil Kırıkçıoğlu
Abdullah Köroğlu
Nuri Ocakçioğlu
Hilmi Özbay

MANİSA

Samet Ağaoğlu
Hikmet Bayur
Hayri Büke
Şemi Ergin
Fevzi Lûtfi Karaos-
manoğlu
Nafiz Körez
Sudi Mihçioğlu

MARAŞ

Abdullah Aytemiz
Ahmet Kadoğlu
Nedim Ökmen
Remzi Öksüz

MARDİN

Abdürrahman Bayar
Abdülkadir Kalav
Reşit Kemal Timuroğlu

MUĞLA

Turhan Akarca
Yavuz Paşamehmetoğlu

Zeyyat Mandalıncı
Akif Sarıoğlu

MUŞ

Şemsi Ağaoğlu
Şefik Çağlayan
Gıyasettin Emre

NİĞDE

Ali Ulvi Arıkan
Hüseyin Avni Göktürk
Ahmed Nuri Kadioğlu
Cavit Kavurmacıoğlu
Hüseyin Ülkü
Zihni Üner

ORDU

Refet Aksoy
Bekir Baykal
Mehmet Cemil Bengü
Fazlı Ertekin
Sabri İşbakan
Memiş Yazıcı

RİZE

Kemal Balta
Ömer Güriş
Abdullah Eker
Muhittin Özkefeli
Hamdi Tekay
Hâdi Uzer

SEYHAN

Mustafa Akçalı
Zahit Akdağ
Sedat Barı
Enver Batumlu
Ahmet Kınık
Sinan Tekelioğlu
Ahmet Topaloğlu

SİRD

Suat Bedük
Veysi Oran
Mehmet Daim Süalp
M. Vehbi Dayıbaş

SİNOB

SİVAS

Hüseyin Çitil
Abdurrahman Doğruyol
Şevki Ecevit
Etem Erding
Nurettin Ertürk
Kâzım Oskay

Bahattin Örnekol
M. Nurettin Turgay
Hüseyin Yüksel

TEKİRDAĞ

İsmail Hakkı Akyüz
Samim Yücedere

TOKAD

İhsan Bağ
Selâhattin Gülüt
Ömer Sunar
Mehmet Şahin
Yusuf Ulusoy

TRABZON

Mahmut Goloğlu
Sami Orberk
Pertev Sanac
İsmail Şener
Mustafa Reşit Tarakçı-
oğlu

TUNCELİ

Fethi Ülkü

URFA

Feridun Ergin
Mehmet Hatiboğlu
Hasan Oral
Saim Önhon

UŞAK

Orhan Dengiz
Hâcim Yılmaz

VAN

Hamit Kartal

YOZGAD

Danyal Akbel
Talât Alpay
Mahmut Ataman
Ömer Lûtfi Erzurum-
luoğlu

Numan Kurban
Hâşim Tatlıoğlu

Ali Ünlüsoy

ZONGULDAK

Sebati Ataman
Suat Başol

Necati Diken

Sabih Durah

Hakkı Hilâle

Cemal Kıpçak

Nusret Kirişçioğlu

Edibe Sayar

Avni Yurdabayrak

[Reye iştirak etmiyenler]

AFYON KARAHİSAR

Sitki Koraltan
Osman Talu

AĞRI

Kasım Küfrevi

AMASYA

Mustafa Zeren

ANKARA

Muhlis Bayramoğlu
Âtîf Benderlioğlu
Osman Şevki Çiçekdağ
Ramiz Eren
Mümtaz Faik Fenik (İ.)
Abdullah Gedikoğlu

Zafer Gökçer
Necmi İnanç
Seyfi Kurtbek
Şeref Kâmil Mengü
Âliye Temuçin
Hâzım Türegün

ANTALYA

Fatin Dalaman
Asım Okur
Ahmet Tekelioğlu

AYDIN

Necati Çelîm
Namık Gedik
Nail Geveci
Nihat İyriboz
Zühtü Uray
Cevat Ülkü

BALIKESİR

Vacîd Asena
Mekki Said Esen
Enver Güreli
Arif Kalıpsızoğlu
Ahmet Karagür
Muharrem Tunçay
Sitki Yırcalı

BİNGÖL

Necati Aras
Ekrem Yıldız

BOLU

Fahri Belen
Mithat Dayıoğlu (İ.)

BURDUR

Fethi Çelikbaş
Hüseyin Çimen

Behçet Kayaalp

Mehmet Özbey

BURSA

Raif Aybar
Sabahattin Çıracıoğlu
Selim Ragıp Emeç
Muhlis Erdener
İbrahim Öktem
Halûk Şaman
Ali Ferruh Yücel
Baha Cemal Zağra

ÇANAKKALE

Bedi Enüstün
Fatin Rüştü Zorlu

ÇANKIRI

Tahir Akman
Celâl Boynuk
Kenan Çığman
Asım Emrem
Tahsin Uygur

ÇORUH

Hilmi Çeltikçioğlu
Yaşar Gümüşel

ÇORUM

Mustafa Kemal Biber-
oğlu
Hüseyin Ortakçioğlu

DENİZLİ

Baha Akşit
Mustafa Güleügil
İsmail Hadımlıoğlu
Mehmet Karasan
A. Hamdi Sancar

DIYARBAKIR

Fikri Arıç
Yusuf Azizoğlu
Mustafa Ekinci
İhsan Hamid Tiğrel
Halil Turgut
Mehmed Hüseyin Ünal

EDİRNE

Hasan Maksudoğlu
Rükneddin Nasuhioğlu
Sabahattin Parsoy

ELAZIĞ

Suphi Ergene (İ.)
Hüsnü Göktuğ

ERZİNCAN

Hüsnü Çanakçı
Tevfik Şenocak

ERZURUM

İshak Avni Akdağ (İ.)
Zeki Çavuşoğlu
Bahadır Dülger
Abdülkadir Eryurt
Hâmid Şevket İnce
Hasan Numanoğlu
Cemil Önder
Rıza Topcuoğlu
Esat Tuncel

ESKİŞEHİR

Abidin Potuoğlu
Kemal Zeytinoğlu

GAZİANTEP

İhsan Daî
Cevdet San

GİRESUN

Doğan Köymen
Mazhar Şener
Adnan Tüfekçioğlu

GÜMÜŞANE

Zeki Başağa
İsmail Hakkı Baykal
Ekrem Ocaklı
Sabri Özcan San
Halıs Tokdemir
Halit Zarbun

HATAY

Ali Muhsin Bereketoğlu
Abdullah Cilli
Şekip İnal
A. Mithat Kuseyrioğlu
Şemseddin Mursaloğlu
Celâl Ramazanoğlu
Şevket Sarıcalı

İÇEL

Rüştü Çetin
Yakup Çukurova
Hüseyin Fırat
İbrahim Gürgen
Aziz Köksal
Hidayet Sinanoğlu
Mehmet Mutlugül

İSPARTA

Zühtü Hilmi Velibege

İSTANBUL

Celâl Bayar (Reisicum-
hur)
Nazim Bezmen
Seyfi Gögen
Lûtfi Kırdar
Ziya Köktürk
Naci Kurt
Adnan Menderes (Baş-
vekil)
Nadir Nadi
Emin Onat
Mükerrem Sarol
Nizamettin Âli Sav
Zeki Rıza Sporel
Hamdullah Suphi Tan-
rıöver
Füruzan Tekil
Ahmet Topcu
Celâl Türkgeldi
Nuri Yanut (İ.)

İZMİR

Nebil sadi Altuğ
Pertev Arat
Cihad Baban
Muzaffer Balaban
Rauf Onursal
Nuriye Pınar
Ekrem Hayri Üstündağ

KARS

Fevzi Aktas
Sırrı Atalay
Turgut Göle
İbrahim Us
Rıza Yalçın
Ali Yeniaras

KASTAMONU

Süleyman Çağlar
Hilmi Dura
Salim Esen
Ali Muzaffer Tanöver
Ziya Termen

KIRKLARELİ

M. Ali Ceylân

KIRŞEHİR

Ahmet Bilgin
Osman Bölükbaş

KOCAELİ

Ekrem Alican
Ziya Atıĝ
Hamdi Başak
Hamza Osman Erkan
Sefer Göksel
Kâzım Meriç

KONYA

Hamdi Ragıp Atademir
Tevfik Fikret Baran
Remzi Birand
Abdi Çilingir
Ziyad Ebüzziya
Reyhan Gökmenoĝlu
Muhittin Güzelkılınç
Mekki Keskin
Ahmet Koyuncu
Tarık Kozbek
Halil Özyörük
Sabahattin Sönmez

KÜTAHYA

Süleyman Süruri Nasuhöĝlu
Osman Özbilen

MALATYA

Ahmet Fırat
İsmet İnönü
Mehmet Kartal
Mehmet Fahri Oral
Mehmet Zeki Tulunay
Tevfik Ünsalan
Nüvit Yetkin

MANİSA

Yunus Muammer Alakant
Adnan Karaosmanoĝlu
Melih Koçer
Muzaffer Kurbanoĝlu
Muhlis Tümay

MARAŞ

Ahmet Bozdaĝ
Mahmut Karaküçük
Mazhar Özsoy

MARDİN

Etem Aybar
Bahaettin Erdem
Cevdet Öztürk
Halim Şatana

MUĞLA

Nuri Özsan
Nâtik Poyrazoĝlu

NİĞDE

Sadettin Ertur
Hasan Hayati Ülkün

ORDU

Feyzi Boztepe
Fazıl Erim
Selâhattin Orhon

RİZE

Hüseyin Agun
İzzet Akçal
Osman Kavrakoĝlu
Mehmet Fahri Mete
Ahmet Morgil

SAMSUN

Ekrem Anıt
Salim Çonoĝlu
Abdullah Keleşoĝlu
Rami Ozan Gümüšoĝlu
Tevfik İleri
Ferid Tüzel
Şükrü Uluçay

SEYHAN

Cavid Oral
Salim Serçe
Lâtifi Sezgin
Nurullah İhsan Tolon
İsmet Uslu
Mehmet Ünalrı

SİİRD

Baki Erden

SİNOB

Şerafettin Ayhan
Nuri Sertoĝlu
Server Somuncuoĝlu
Haşim Tari
Muhit Tümerkan

SİVAS

Ercüment Damalı
Nuri Demiraĝ (İ.)
Rifat Öçten
Ahmed Özel (V.)
Memduh Turhan
TEKİRDAĞ
Ferid Alpiskender
Necmi Arman
Zeki Erataman
Fethi Mahramlı

TOKAD

Hulûsi Bozbeyoĝlu
Ahmet Gürkan
Osman Hacıbaloĝlu
Hasan Kangal

TRABZON

Halit Aĝanoĝlu
Sabri Dilek (İ.)
Muzaffer Harunoĝlu
Süleyman Fehmi Kalyacıoĝlu
Selâhattin Karayavuz
Emrullah Nutku
Osman Turan

TUNCELİ

Arslan Bora
Bahri Turgut Okaygün

URFA

Feridun Ayalp
Celâl Öncel
Aziz Özbay
Muzaffer Timur

UŞAK

Yusuf Aysal
Hakkı Gedik

VAN

Hilmi Durmaz
Muslih Görentaş
Kemal Yörükoĝlu

YOZGAD

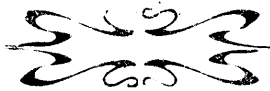
İhsan Aktürel

ZONGULDAK

Hüseyin Balık

[Münhal Mebusluklar]

Afyon Karahisar	1	Çoruh	1	İstanbul	1	Kırklareli	1
Aydın	1	Diyarbakır	1	Kastamonu	1	Zonguldak	1
Bursa	1	Eskişehir	1	Kayseri	2		

Umumi İhtiyaçlar İçin Hariçten Getirilecek Madenî Su Boruları ile Aksam ve Teferruatından Gümrük Resmi Alınmamasına dair olan 2268 sayılı Kanunun 5365 sayılı Kanunla değiştirilen 1 nci maddesinde değişiklik yapılmasına ve mezkûr kanuna muvakkat bir madde ilâvesine dair kanun lâyihası ve Dahiliye, Gümrük ve İnhisarlar, Nafia ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/219)

T. C.

Başvekâlet

17. III. 1955

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 49/874

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Umumi İhtiyaçlar İçin Hariçten Getirilecek Madenî Su Boruları ile Aksam ve Teferruatından Gümrük Resmi Alınmamasına dair olan 2268 sayılı Kanunun 5365 sayılı Kanunla muaddel birinci maddesinde değişiklik yapılmasına ve bu Kanuna muvakkat bir madde ilâvesine dair, Dahiliye Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İera Vekilleri Heyetince 26. II. 1955 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının, esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderts

ESBABI MUCİBE

1. Şehir, kasaba ve köylerimizin imarı ve bu cümleden içme su işleriyle meşgul olmak üzere kurulmuş bulunan İller Bankasının sermayesi 300 milyon liraya çıkarıldığı gibi 5116 sayılı Kanunla tesis olunan belediyeler yardım fonu sayesinde şehir ve kasabalara su tesisleri yapılması hususunda büyük mikyasta bir imkân hazırlanmış bulunmaktadır.

Memleket ölçüsündeki bu büyük dâvanın tahakkukuna çalışılırken, tatbikatta bâzı güçlüklerle karşılaşmakta bu mevzuda gümrük muafiyeti meselesi ehemmiyetli bir mevki işgal etmektedir.

Şöyleki :

5365 sayılı Kanunun birinci maddesinin birinci fıkrasında; «Köy, kasaba ve şehirlerde umumi ihtiyaca mahsus sular için Bayındırlık Bakanlığınca onanmış projelerine göre hariçten getirilen madenî borular ile tazyikli amyantlı ve asbestli çimento borular ve boruların eklentilerinde kullanılan kurşun ve katranlı ip, lâstik ve demir bilezik gibi teferruata ait aksam ve malzemedan Gümrük Vergisi alınmaz» denilmek suretiyle belediye, özel idare ve köylere ve bunlara izafeten İller Bankasının yapacağı bu gibi ithalâta gümrük muafiyeti tanınmış bulunmaktadır.

Aynı maddenin 2 nci fıkrasında ise; «Yukardaki ihtiyaçlar için İller Bankasınca getirilecek boru ve teferruatı ile diğer aksam ve malzemeye ait onanmış projeler, eşyanın gümrükten geçirilmesinden itibaren en geç bir yıl içinde gümrüğe verilir» kaydı mevcuttur.

Halbuki : Ekseriya teknik mülâhaza ve mecburiyetlerle projeler üzerinde tadil tashih ve ilâveler yapılması; ilgili idarelerin malî imkânlarının darlığı dolayısıyla projelerin kısa zamanda realize ve finanse edilememesi; ilgili idarelerle İller Bankası, Nafia ve Gümrük vekâletleri arasında biz-

zarure bu mevzuda muhaberele cereyan etmesi gibi sebeplerle 5365 sayılı Kanunun birinci maddesinin 2 nci fıkrasıyla bir senelik müddet içinde gümrük idarelerinden muafiyet talebedilememekte ve muafiyet vesikası ibraz edemiyen belediye, özel idare ve köyler aleyhine fuzulen Gümrük ve Muamele Vergisi tahakkuk ettirilmesi yoluna gidilmektedir. Halbuki, 5365 sayılı Kanundaki muafiyet hükmü vaz'edilirken umumi ihtiyaçlara mahsus bilûmum su tesislerinin daha ucuz maliyetle vücuda getirilmesi gayesi güdüldüğü aşikârdır.

Yukarda gösterilen sebeplerle bir yıllık müddet içinde muafiyet istihsal edilememesi yüzünden bâzı belediye, özel idare ve köylerimizin kanunun bahşettiği bu haktan istifade edememeleri kanunun tedvin maksadına ve kanun vâzî'nin arzu, temayülüne uymamaktadır.

Aynı hukuka sahip idarelerin bâzı formalitele'in zamanında ikmale imkân elde edilememesi sebebiyle muafiyetten mahrum kalmaları müsavat prensipleri ile de telif etmek mümkün değildir. Bu itibarla, ithal olunacak su malzemesinin iki senelik müddetle muafiyetten istifade etmesi ve mecburi sebepler halinde muamelelerin tamamlanması mümkün olmadığı takdirde alâkalıların iki senelik müddetin hitamından evvel Gümrük ve İnhisarlar Vekâletine müracaatla uzatma talebinde bulunmalarını ve gösterilen sebep kabule şayan görüldüğü takdirde müddetin mezkûr vekâletçe bir misline kadar uzatılabilmesini temin etmek üzere tasarının birinci maddesi tesbit olunmuştur.

2. Bundan başka fiilen ithalleri yapıldığı halde, yukarda belirtilen sebep ve müşküllerle muafiyet muameleleri henüz ikmal edilememiş bulunan veya 5365 sayılı Kanunda yazılı müddet zarfında muamelesi tekemmül ettirilemediğinden muafiyetsiz olarak muameleye tâbi tutulmak istenen su malzemesinin de muvakkat bir madde ile muafiyetten istifadeleri düşünülmüş ve bu suretle su tesisatı yaptırmış olan belediye, köy ve özel idarelerin müsavat prensibini ihlâl eden bir haksızlığa mâruz kalmalarını önlemek maksadiyle ilişik kanun lâyihası hazırlanmıştır.

Dahiliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Dahiliye Encümeni

Esas No : 1/219

Karar No : 29

31 . III . 1955

Yüksek Reisliğe

Umumi İhtiyaçlar İçin Hariçten Getirilecek Madenî Su Boruları ile Aksam ve Teferruatından Gümrük Resmi Alınmamasına dair olan 2268 sayılı Kanunun 5365 sayılı Kanunla değiştirilen 1 nci maddesinde değişiklik yapılmasına ve mezkûr kanuna muvakkat bir madde ilâverine dair olan kanun lâyihası, hükümet mümessillerinin iştirakile encümenimizde müzakere edildi.

Hükümet lâyihasında serdedilen mucip sebepler yerinde bulunduğu neticesine varılmış, ancak köy içme suları projelerinin bugünkü tatbikatta Nafia Vekâletince tasdik edilmediği ve bu muamelenin vilâyet nafia müdürlüğünece ifa olunduğu ve vekâletin bu salâhiyeti, teşkilâtî dâhilinde bir mercie verebileceği, bundan başka son zamanlarda plâstik boruların da su tesisatında kullanıldığı göz önünde bulunduru-

arak buna göre 1 nci madde tadilen ve diğer maddeler de aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Gümrük ve İnhisarlar Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Dahiliye Encümeni Reisi Mazbata Muharriri

Edirne

İzmir

R. Nasuhoğlu

P. Arat

Bu Mazbata Kâtibi

Seyhan

Amasya

A. Kırık

K. Eren

Amasya

Çanakkale

Kastamonu

M. Zeren

S. Karanakçı

S. Çağlar

Kastamonu

Kütahya

Muğla

M. Kuşakçioğlu

N. H. Pepeyi

Y. Başer

Samsun

Trabzon

Uşak

M. Özkefeli

P. Sanaç

Y. Aysal

Gümrük ve İnhisarlar Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Gümrük ve İnhisarlar

Encümeni

Esas No. 1/219

Karar No. 20

12 . V . 1955

Yüksek Reisliğe

31 . III . 1955 tarihinde encümenimize havale edilen, Umumi İhtiyaçlar İçin Hariçten getirilecek Madenî Su Boruları ile Aksam ve Teferuatından Gümrük Resmi Alınmamasına dair olan 2268 sayılı Kanunun 5365 sayılı Kanunla değiştirilen 1 nei maddesinde değişiklik yapılmasına ve mezkûr kanuna muvakkat bir madde ilâvesine dair kanun lâyihası Hükümet temsilcileri de hazır buldukları halde incelenmiştir.

Müzakereler neticesinde belediyelerin gelmiş olan malzemeden istifadelerini sağlamak için muvakkat maddedeki hariç kelimesi dâhil olarak değiştirilmiş ve Hükümet teklifi mevduun ittifakiyle aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Nafia Encümenine tevdi

edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Güm. ve İn. E. Reisi	Muvakkat M. M.
Giresun	Muş
A. Tüfekçioğlu	Ş. Çağlayan
Bolu	Samsun
S. Conkar	Ö. Güriş
Samsun	Samsun
H. Uzer	A. Keleşoğlu
Sinob	Tekirdağ
H. Tarı	S. Yücedere
İmzada bulunamadı	İmzada bulunamadı
Trabzon	Urfa
M. Goloğlu	M. Hatiboğlu
Yozgad	
H. Tatlıoğlu	

Nafia Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Nafia Encümeni

Esas No. 1/219

Karar No. 14

14 . V . 1955

Yüksek Reisliğe

Umumi İhtiyaçlar İçin Hariçten Getirilecek Su Boruları ile Aksam ve Teferuatından Gümrük Resmi Alınmamasına dair olan 2263 sayılı Kanun 5365 sayılı Kanunla değiştirilen 1 nei maddesinde değişiklik yapılmasına ve mezkûr kanuna muvakkat bir madde ilâvesine dair olan Kanun lâyihası Hükümet temsilcileri de hazır buldukları halde incelenmiştir.

Kanunun 1 nei maddesinde geçen tasdikli proje tâbiri tatbikatta daimî ihtilâflar doğuracağından avan ve tatbik projeleri gibi aynı su işine ait projeler bulunduğundan bunun hepsi de Nafia Vekâletince tasdik edildiğinden bu kanunda derpiş olunan tasdikli projenin hangisi olması lâzımgeldiği sarih olarak belirtilmediğinden encümenimiz su işlerinin yapılmasında esas olan

tatbik projesini kabul etmiş ve bu sebeple tasdikli tatbik projesi tâbirinin ilâvesiyle Gümrük ve İnhisarlar Encümeninin maddesini aynen kabul etmiştir.

Keza muvakkat 1 nei maddede muafiyete tâbi tutulan malzemeler meyanında Gümrük ve İnhisarlar Encümeninin armatü ve çeşmelerin de ithalini esasen bu parçaların zaten bu kanunla muaf tutulmasının kabul olunması aynı zamanda su işlerine ait tesisatın ayrılmaz bir parçası bulunması hasebiyle yerinde görerek aynen kabul etmiş ayrıca bu maddenin sonuna şu sebeplerle bir fıkra eklenmesini uygun görmüştür.

A) Bütün şehir ve kasabaların içme su tesislerinin yapılması hususunda Hükümet 1952 yılında geniş bir hamle yapmıştır.

Teknik eleman kıtlığı düşünülürse bu işlerin tatbikat projelerinden çıkarılabilecek muafiyet listelerinin kanunda derpiş edilen iki sene zarfında tanzim edilerek Gümrük ve İnhisarlar Vekâletine verilemeyeceği anlaşılır.

B) İki sene zarfında bu müddetin temdidi için müracaat mevzuubahsolduğundan aşağıdaki fıkra ilâve edilmediği takdirde kanunun derpiş ettiği muafiyet fiilen elde edilemeyecektir.

Hulâsa kanunun derpiş ettiği hükmün yerine gelebilmesi için maddenin sonuna (Bu maddede yazılı muameleler için birinci maddede zikredilen müddetler bu kanunun neşri tarihinden itibaren başlar) fıkrası ilâve edilmiş ve bu suretle lâyiha yukarda zikredilen ilâvelerle ve mevcudun ittifakiyle kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine gön-

derilmek üzere Yüksek Riyasete arz olunur.

Nafia Encümeni Reisi	Mazbata Muharriri
Gazianteb	Konya
S. Kuranel	H. Ölçmen
Bursa	Çoruh
A. F. Yücel	M. Bumin
Diyarbakır	Erzurum
R. Karaosmanoğlu	E. Tuncel
İmzada bulunamadı	
Gazianteb	İstanbul
C. San	E. Onat
	İmzada bulunamadı
Kastamonu	Manisa
H. Dura	H. Büke
	İmzada bulunamadı
Ordu	Urfa
F. Boztepe	H. Oral

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Esas No. 1/219

Karar Na. 14

29 . XII . 1955

Yüksek Reisliğe

Umumi İhtiyaçlar İçin Hariçten Getirilecek Madenî Su Boruları ile Aksam ve Teferruatından Gümrük Resmi Alınmamasına dair olan 2268 sayılı Kanunun 5365 sayılı Kanunla muaddel birinci maddesinde değişiklik yapılmasına ve bu kanuna muvakkat bir madde ilâvesine dair Dahiliye Vekâletince hazırlanıp Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılıp Başvekâletin 17 Mart 1955

71/49

tarihli ve — sayılı tezkeresiyle gönderilen 874

kanun lâyihası Dahiliye, Gümrük ve İnhisarlar ve Nafia encümenleri mazbataları ile birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla Hükümet mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası, esbabı mucibesinde de izah edildiği üzere 5365 sayılı Kanunun birinci maddesinin birinci fıkrası ile köy, kasaba ve şehirlerde umumi ihtiyaca mahsus sular için hariç-

ten ithal edilecek su boruları ile aksam ve teferruatının Gümrük Resminden muafiyeti ve aynı maddenin ikinci fıkrası ile de İller Bankası tarafından aynı maksatla getirtilecek olan su boruları ile aksam ve teferruatı hakkında Nafia Vekâletince tasdikli projelerin eşyanın gümrükten geçirilmesinden itibaren bir sene zarfında gümrük idarelerine verilmesi mecburiyeti kabul edilmiş olduğu halde ekseriya teknik mülâhaza ve mecburiyetlerle projeler üzerinde tadil, tashih ve ilâveler yapılması, ilgili idarelerin malî imkânlarının darlığı dolayısıyla projelerin kısa zamanda realize ve finanse edilememesi ve bu idarelerle İller Bankası ve vekâletler arasında bu mevzuda muhabere cereyan etmesi gibi sebeplerle bir yıllık müddet içinde muafiyet istihsal edilememesi yüzünden bâzı belediye, özel idare ve köylerimizin kanunun bahsettiği haktan istifade edemedikleri cihetle bir senelik müddetin iki yıla çıkarılması ve muvakkat madde ile de bu kanun lâyiha-

sının kabulüne takaddüm eden muamelelere de bu iki yıllık müddetin teşmilini temin maksadı ile sevk edilmiş bulunmaktadır.

Kanun lâyihası üzerinde cereyan eden uzun görüşmelerden ve bu hususta vekâlet mümessillerinden alınan gerekli izahattan sonra maddelerin müzakeresine geçilmiş ve umumi ihtiyaca mahsus sular hakkında hazırlanan projelerin tatbikatta yalnız Nafia Vekâletince değil, vilâyetler nafia müdürleri tarafından ve köy suları için de ekseriya proje yerine tanzim edilen ihtiyaç listeleri aynı mercilere tasdik edilmek suretiyle muafiyetin temin edilmekte olduğu cihetle bu hususların madde metninde tasrih edilmesi ve aynı maksatla getirilecek plâstik boruların da muafiyete ithali suretiyle lâyihanın birinci maddesi kabul edilmiştir.

Lâyihanın muvakkat birinci maddesi, 5365 sayılı Kanunun birinci maddesine müsteniden ithal edilmiş olup muaflik muameleleri henüz ikmal edilmemiş bulunan veya müddetin geçmesi dolayısıyla vergi tahakkuk edip henüz tahsil edilmemiş olanlar hakkında da birinci maddenin son fıkrasında yazılı müracaat müddetine bakılmaksızın bu lâyihanın birinci maddesi hükmünün tatbik olunacağı şeklinde tadil edilmek suretiyle ve lâyihanın birinci maddesi hükmünün tatbik olunacağı şeklinde tadil edilmek suretiyle ve lâyihanın 2 nci maddesi şekle ve 3 ncü maddesi ise Hükümetin teklifi veçhi'le kabul edilmiştir.

Bu suretle yeniden hazırlanan kanun lâyi-

hası, Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reislige sunulur.

Reis	Reis V.	M. M.
Balıkesir	Kırklareli	Giresun
H. İmre	Ş. Bakay	M. Şener
Bu M. M.		Kâtip
Sinob		Balıkesir
S. Somuncuoğlu		M. H. Timurtaş
Afyon K.	Ankara	Antalya
M. A. Ülgen	M. Ete	K. Akmanlar
Aydın	Çankırı	Çorum
Z. Uray	T. Uygur	Y. Gürsel
Diyarbakır	Diyarbakır	Eskişehir
İ. H. Tiğrel	H. Turgut	A. Potuoğlu
		İmzada bulunamadı
İstanbul	İzmir	İzmir
N. A. Sav	A. Aker	B. Bilgin
Konya	Konya	Malatya
M. Bağrıaçık	R. Birand	N. Yetkin
		İmzada bulunamadı
Niğde	Ordu	Ordu
A. N. Kadioğlu	R. Aksoy	S. İzbakan
Rize	Rize	Seyhan
H. Agun	İ. Akçal	S. Barı
		İmzada bulunamadı
Seyhan	Siiird	Tekirdağ
A. Topaloğlu	B. Erden	Z. Erataman
Tokad	Trabzon	Trabzon
Ö. Sunar	S. F. Kalaycıoğlu	İ. Şener
Zonguldak		Zonguldak
S. Ataman		S. Duralı
		İmzada bulunamadı

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Umumi İhtiyaçlar İçin Hariçten Getirilecek Madenî Su Boruları ile Aksam ve Teferruatından Gümrük Resmî Alınmamasına dair olan 2268 sayılı Kanununun 5365 sayılı Kanunla değiştirilen 1 nci maddesinde değişiklik yapılmasına ve mezkûr kanuna muvakkat bir madde ilâvesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Umumi İhtiyaçlar İçin Hariçten Getirilecek Madenî Su Boruları ile Aksam ve Teferruatından Gümrük Resmî Alınmamasına dair olan 2268 sayılı Kanununun 5365 sayılı Kanunla muaddel birinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Köy, kasaba ve şehirlerde umumî ihtiyaca mahsus sular için Nafia Vekâletince tasdikli projelerine göre hariçten getirilen madenî borular ile tazyikli, amyanthlı ve asbestli çimento borular ve bunların eklentilerinde kullanılan kurşun ve katranlı ip, lâstik ve demir bilezik, armatürler ve çeşmeler gibi teferruata ait aksam ve malzmeden Gümrük ve Muamele vergileri alınmaz.

Yukarıki ihtiyaçlar için İller Bankasıca getirilecek boru ve teferruatı ile diğer aksam ve malzemeye ait tasdik edilmiş projeler, eşyanın gümrükten geçirilmesinden itibaren en geç iki yıl içinde gümrüğe verilir. Ancak müebir sebepler halinde ve kabul edilen iki senelik müddetin hitamından evvel Gümrük ve İnhisarlar Vekâletine müracaatla uzatma talebinde bulunulabilir. Gösterilen sebep kabule şayan görüldüğü takdir-

DAHİLİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Umumi İhtiyaçlar İçin Hariçten Getirilecek Madenî Su Boruları ile Aksam ve Teferruatından Gümrük Resmî Alınmamasına dair olan 2268 sayılı Kanununun 5365 sayılı Kanunla değiştirilen 1 nci maddesinde değişiklik yapılmasına ve mezkûr kanuna muvakkat bir madde ilâvesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Umumi İhtiyaçlar İçin Hariçten Getirilecek Madenî Su Boruları ile Aksam ve Teferruatından Gümrük Resmî Alınmamasına dair olan 2268 sayılı Kanununun 5365 sayılı Kanunla muaddel birinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Köy, kasaba ve şehirlerde umumî ihtiyaca mahsus sular için Nafia Vekâletince veya bu vekâletin salâhiyet vereceği mercilerce tasdikli projelerine göre hariçten getirilen madenî veya plâstik borular ile tazyikli amyanthlı ve asbestli çimento borular ve bunların eklentilerinde kullanılan kurşun ve katranlı ip, lâstik ve demir bilezik, armatürler ve çeşmeler gibi teferruata ait aksam ve malzmeden Gümrük ve Muamele vergileri alınmaz.

Yukarıki ihtiyaçlar için İller Bankasıca getirilecek boru ve teferruatı ile diğer aksam ve malzemeye ait tasdik edilmiş projeler, eşyanın gümrükten geçirilmesinden itibaren en geç iki yıl içinde gümrüğe verilir. Ancak müebir sebepler halinde ve kabul edilen iki senelik müddetin hitamından evvel Gümrük ve İnhisarlar Vekâletine müracaatla uzatma talebinde bulunulabilir. Gösterilen sebep

GÜMRÜK VE İNHİSARLAR ENCÜMENİ TADİLİ

Umumi İhtiyaçlar İçin Hariçten Getirilecek Madenî Su Boruları ile Aksam ve Teferruatından Gümrük Resmî Alınmamasına dair olan 2268 sayılı Kanununun 5365 sayılı Kanunla değiştirilen 1 nci maddesinde değişiklik yapılmasına ve mezkûr kanuna muvakkat bir madde ilâvesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

NAFIA ENCÜMENİ TADİLİ

Umumi İhtiyaçlar İçin Hariçten Getirilecek Madenî Su Boruları ile Aksam ve Teferruatından Gümrük Resmi Alınmamasına dair olan 2268 sayılı Kanununun 5365 sayılı Kanunla değiştirilen 1 nci maddesinde değişiklik yapılmasına ve mezkûr kanuna muvakkat bir madde ilâvesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Umumi İhtiyaçlar İçin Hariçten Getirilecek Madenî Su Boruları ile Aksam ve Teferruatından Gümrük Resmi Alınmamasına dair olan 2268 sayılı Kanununun 5365 sayılı Kanunla muaddel birinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Köy, kasaba ve şehirlerde umumi ihtiyaca mahsus sular, için Nafia Vekâletince tasdikli tatbikat projelerine göre hariçten getirilen madenî borular ile tazyikli, amyanlı ve asbestli çimento borular ve bunların eklentilerinde kullanılan kurşun ve katranlı ip, lâstik ve demir bilezik, armatürler ve çeşmeler gibi teferruata ait aksam ve malzemeden Gümrük ve Muamele vergileri alınmaz.

Yukarıki ihtiyaçlar için İller Bankasıca getirilecek boru ve teferruatı ile diğer aksam ve malzemeye ait tasdik edilmiş tatbikat projeleri, eşyanın gümrükten geçirilmesinden itibaren en geç iki yıl içinde gümrüğe verilir. Ancak mücbir sebepler halinde ve kabul edilen iki senelik müddetin hitamından evvel Gümrük ve İnhisarlar Vekâletine müracaatla uzatma talebinde bulunabilir. Gösterilen sebep kabule şa-

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Umumi İhtiyaçlar İçin Hariçten Getirilecek Madenî Su Boruları ile Aksam ve Teferruatından Gümrük Resmi Alınmamasına dair olan 2268 sayılı Kanununun 5365 sayılı Kanunla değiştirilen 1 nci maddesinde değişiklik yapılmasına ve mezkûr kanuna muvakkat bir madde ilâvesine dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Umumi İhtiyaçlar İçin Hariçten Getirilecek Madenî Su Boruları ile Aksam ve Teferruatından Gümrük Resmi alınmamasına dair olan 2268 sayılı Kanununun 5365 sayılı Kanunla muaddel birinci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Köy, kasaba ve şehirlerde umumi ihtiyaca mahsus sular için, Nafia Vekâletince veya bu vekâletin salâhiyet vereceği mercilerce tasdikli projelerine veya ihtiyaç listelerine göre hariçten getirilen madenî veya plâstik borular ile tazyikli, amyanlı ve asbestli çimento borular ve bunların eklentilerinde kullanılan kurşun ve katranlı ip, lâstik ve demir bilezik, armatürler ve çeşmeler gibi teferruata ait aksam ve malzemeden Gümrük ve Muamele vergileri alınmaz.

Yalnız yukarıki ihtiyaçlar için İller Bankasıca getirilecek boru ve teferruatı ile diğer aksam ve malzemeye ait tasdik edilmiş tatbikat projeleri, eşyanın gümrükten geçirilmesinden itibaren en geç iki yıl içinde gümrüğe verilir. Ancak mücbir sebepler halinde ve kabul edilen iki senelik müddetin hitamından evvel Gümrük ve İnhisarlar Vekâletine

Hü.

de, müddet, bir misline kadar uzatılabilir.

MUVAKKAT MADDE 1. — Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten evvel 5365 sayılı Kanununun birinci maddesine müsteniden ithal edilmiş olup muaflik muameleleri henüz ikmal edilmemiş bulunan veya aynı kanunun sözü geçen maddesinde yazılı müddet dolayısıyla bu muafiyetten istifade edememiş olan malzeme - armatür ve çeşmeler hariç - hakkında da birinci maddenin son fıkrasında yazılı müracaat müddetine bakılmaksızın birinci madde hükmü tatbik olunur.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini İeraya Dahiliye, Maliye, Gümrük ve İnhisarlar ve Nafia vekilleri memurdur.

26 . II . 1955

Başvekil

A. Menderes

Devlet Vekili ve

Başvekil Yardımcısı ve

Millî M. V. V.

F. R. Zorlu

Devlet Vekili

M. Sarol

Da. E.

kabule şayan görüldüğü takdirde, müddet, bir misline kadar uzatılabilir.

MUVAKKAT MADDE 1. — Hükümetin muvakkat maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynenk abul edilmiştir.

G. ve İ. E.

MUVAKKAT MADDE — Bu kanun yürürlüğe girdiği tarihten evvel 5365 sayılı Kanunun birinci maddesine müsteniden ithal edilmiş olup muaflik muameleleri henüz ikmal edilmemiş bulunan veya aynı kanunun sözü geçen maddesinde yazılı müddet dolayısıyla bu muafiyetten istifade edememiş olan malzeme - armatür ve çeşmeler dâhil - hakkında da birinci maddenin son fıkrasında yazılı müracaat müddetine bırakılmaksızın birinci madde hükmü tatbik olunur.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Na. E.

yan görüldüğü takdirde müddet bir misline kadar uzatılabilir.

MUVAKKAT MADDE 1. —

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten evvel 5365 sayılı Kanunun birinci maddesine müsteniden ithal edilmiş olup muaflık muameleleri henüz ikmal edilmemiş bulunan veya aynı kanunun sözü geçen maddesinde yazılı müddet dolayısıyla bu muafiyetten istifade edememiş olan malzeme - armatür ve çeşmeler dâhil - hakkında da birinci maddenin son fıkrasında yazılı müracaat müddetine bakılmaksızın birinci madde hükmü tatbik olunur.

Bu maddede yazılı muameleler için 1 nei maddede zikredilen müddetler bu kanunun neşri tarihinden itibaren başlar.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nei maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 neü maddesi aynen kabul edilmiştir.

B. E.

müracaatla uzatma talebinde bulunabilir. Gösterilen sebep kabule şayan görüldüğü takdirde müddet, bir misline kadar uzatılabilir.

MUVAKKAT MADDE —

Bu kanunun yürürlüğe girdiği tarihten evvel 5365 sayılı Kanunun birinci maddesine müsteniden ithal edilmiş olup muaflık muameleleri henüz ikmal edilmemiş bulunan veya sözü edilen maddedeki müddet kaydı dolayısıyla bu muafliktan istifade ettirilmemiş olan malzemenin - armatür ve çeşmeler hariç - münhasıran tahakkuk ettirilmiş olup da henüz tahsil edilmemiş Gümrük ve Muamele vergileri hakkında da birinci madde hükmü uygulanmak üzere, mezkûr maddenin son fıkrasında yazılı müracaat müddetine bakılmaksızın ilgililer tarafından yeniden yapılacak müracaat üzerine Gümrük ve İnhisarlar Vekâletince bu kanunun yürürlük tarihinden başlamak üzere iki yıla kadar daha tevsik mehli verilebilir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 3. — Hükümetin aklifi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Devlet Vekili
Osman Kapani
Adliye Vekili
O. Ş. Çiçekdağ
Milli Müdafaa Vekili

Dahiliye Vekili
N. Gedik
Hariciye Vekili
F. Köprülü
Maliye Vekili
H. Polatkan
Maarif Vekili
C. Yardımcı
Nafıa Vekili
K. Zeytinoğlu
İkt. ve Ticaret Vekili
S. Yırcalı
Sıh. ve İç. Mua. Vekili
Dr. B. Uz
Güm.ve İnh. Vekili
E. Kalafat
Ziraat Vekili
N. Ökmen
Münakalât Vekili
M. Çavuşoğlu
Çalışma Vekili
H. Erkmen
İşletmeler Vekili
S. Ağaoğlu

Güzel Sanatlarda Fevkalâde İstidat Gösteren Çocukların Devlet Hesabına Yetiştirilmeleri hakkında kanun lâiyhası ve Maarif ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/178)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-2876, 225

27 . I . 1955

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Güzel sanatlarda fevkalâde istidat gösteren çocukların Devlet hesabına yetiştirilmeleri hakkında Maarif Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İera Vekilleri Heyetince 24 . I . 1955 tarihinde kararlaştırılan kanun lâiyhasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Tanzimattan bu yana, Batı medeniyetiyle sürekli olarak temasta bulunuyoruz. Bu temas neticesi geçirmek zaruretinde bulunduğumuz tatbik safhaları, maalesef uzun sürmüştür. Yeni medeniyete gerçek mânasiyle iştirakimiz, beynelmîlel ansiklopedilere mal olacak ölçüde değerler yetiştirmemizle mümkündür. Memleketimiz ve milletimiz hakkında müspet kanaatler uyandırmanın en emniyetli yolu budur. Diğer taraftan, yeni medeniyet muvacehesinde bir an önce yaratıcı duruma geçmek, bu medeniyete hükmeden milletlerden biri olmak, dolayısıyla mâşerî güvenimizi artırmak için de, içimizden mucitlerin, muhterilerin, büyük sanatkârların bir an önce yetişmesini sağlamak durumundayız.

Bu sahalarda geri kalışımız, şüphesiz; insan kaynaklarımızı hakkiyle kullanmamış bulunmamızla izah edilebilir. Halbuki her şeyden önce, her ferde istidadı nispetinde gelişme imkânı vermemiz, demokrasimizin zaruretlerindedir. Ön safta ise, cemiyetimizin ve insanlığın fevkine çıkacak müstesna yaratılışlı fertlerimizi israf edilmekten kurtarmaya ve yetişmeleri için gerekli şartları hazırlamaya mecburuz.

Bu zekâların ve kabiliyetlerin sahaları mütenevidir. Fakat istidatların kolaylıkla teşhis edildiği güzel sanatlardan işe başlamamız, tabii ve mantıki olacaktır.

Bu lüzum ve ihtiyaç daha önce de sezilmiş, İdil Biret ve Suna Kan hakkındaki 5245 sayılı Kanun çıkarılmak suretiyle, kısa bir adım atılmıştır. Bu teşebbüsün saha bakımından dar olduğu ve ancak iki ferde mütâallik bulunduğu meydandadır.

Yukarıki sebeplere istinaden, Devlet himayesinin bütün güzel sanatlar sahasında olağanüstü istidat gösteren çocuklara teşmili, hem çok mühim bir ihtiyacı karşılamak, hem de kültür alanımızda büyük bir hamle yapmak bakımından yerinde olacaktır.

Kanun lâiyhası bu maksatla hazırlanmıştır.

Maarif Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maarif Encümeni

Esas No. 1/178

Karar No. 16

11 . V . 1955

Yüksek Reisliğe

Güzel Sanatlarda Fevkalâde İstidat Gösteren Çocukların Devlet Hesabına yetiştirilmeleri hakkındaki kanun lâyihası encümenimize havale edilmekle Maarif, Maliye ve Adliye vekâletleri temsilcilerinin huzuriyle tetkik ve müzakere edildi.

1. Cereyan eden müzakereler sırasında; güzel sanatlarda fevkalâde istidat göstermeleri sebebiyle Devlet tarafından yetiştirilecek çocukların Devlete karşı mecburi hizmetle borçlu sayılıp sayılmıyacakları mevzuu üzerinde durulmuş ise de; Devlet daire ve müesseseleri hesabına okutulanların tâbi tutuldukları mecburi hizmet müessesesi, bu idarelerin muhtaç buldukları meslek elemanlarını temin maksadıyla tahsil ettirildikleri şahıslar için düşünülmüş olup, mecburi hizmet kanunları ile alâka ve münasebeti olmayan işbu lâyiha mevzuunu teşkil eden çocukların mezkûr kanunlara müsteniden mecburi hizmete tâbi tutulmalarının bahis mevzuu olamayacağı neticesine varılmıştır. Zira, bu lâyiha ile Maarif Vekâletinin ihtiyacı olan güzel sanat elemanlarının yetiştirilmesi istihdaf edilmiş olmayıp, güzel sanatlarda fevkalâde istidat gösteren ve binaenaleyh yetiştirilmeleri memleket için mânevi kazanç teşkil eden çocukların Devlet yardımı ile yetiştirilmesi maksadı güdülmüştür. Bu itibarla bu çocukların Devlete karşı mecburi hizmetle borçlu olmaları hakkında lâyihaya bir hüküm konulmasına dahi lüzum görülmemiş, ancak tatbikatta her hangi bir iltibasa da meydan verilmemesi için lâyihanın başlığındaki (Devlet hesabına yetiştirilmeleri) ibaresi (Devlet tarafından yetiştirilmeleri) şeklinde düzeltilmiştir.

2. Birinci maddede ana ve babadan yalnız

birinin çocukla birlikte gönderilmesi çocuğun aile havası ve şefkati içinde inkişafına imkân veremeyeceği mülâhazasıyla, icabettiği takdirde ana ve babasının refakatinde gitmesi uygun görülmüş ve birinci madde buna göre tanzim edilmiştir.

3. İkinci maddede, çocuk ve refakatinde gidenlerin gönderildikleri yerde ne kadar müddetle kalmaları lâzım geldiğine ait sarih bir hüküm bulunmadığından, maddenin buna göre tadiline zaruret hâsıl olmuş ve bu maksatla meydana getirilecek nizamnamede bu hususun nazarı dikkate alınması temin edilmiştir.

4. 5245 sayılı Kanun hükümleri bu yeni kanun karşısında encümende tekrar gözden geçirilmiş ve neticede her iki kanunun da aynı mevzuu ihtiva etmekte oluşu bakımından İdil Biret ve Suna Kan'ın da yeni kanundaki imkânlardan faydalanmalarını temin etmek üzere bu hususu derpiş eden geçici madde metne ilâve edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Maarif Encümeni

Reisi	Mazbata M.	Kâtip
Trabzon	Rize	Uşak
M. R. Tarakçıoğlu	A. Morgül	O. Dengiz
Ankara	Balıkesir	Burdur
Â. Temuçin	Y. Pelvan	M. Özbey
Erzincan	Gümüşane	Konya
V. Varol	S. Özcan San	H. R. Atademir
Konya		Sivas
S. Sönmez		B. Örnekol
		İmzada bulunamadı
Trabzon	Tunceli	Urfa
H. Ağanoglu	F. Ülkü	A. Özbay
	Zonguldak	
	E. Sayar	

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Esas No. 1/178

Karar No. 27

5 . I . 1956

Yüksek Reisliğe

Güzel sanatlarda fevkalâde istidat gösteren çocukların Devlet hesabına yetiştirilmeleri hakkında Maarif Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise arzı İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılıp Başvekâletin 27 . I . 1955 tarihli ve 71/2876 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâ-yihası Maarif Encümeni mazbatasıyla birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla Maliye ve Maarif vekâletleri mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâ-yihası, gerekçesinde yazılı mucip sebeplere istinaden Güzel sanatlarda fevkalâde istidat ve kabiliyet gösteren çocukların memleket içinde ve dışında Devlet hesabına yetiştirilmelerini temin maksadiyle hazırlanıp sevk edilmiş bulunmaktadır.

Encümenimizde cereyan eden müzakerelerde müstesna kabiliyetleri görülen Suna Kan ve İdil Biret'in Devlet himayesiyle yetiştirilmeleri hakkında 1948 senesinde kabul olunan 5246 sayılı Kanunun şahsi ve hususi olduğu ve aynı vasıfta olan çocuklarımızın da yetiştirilmelerini istihdaf ve umumi hükümleri ihtiva eden lâ-yihanın Hükümetçe ihzari yerinde mütalâa edilerek maddelerin müzakeresine geçilmiş Güzel sanatlarda fevkalâde icra ve ibda istidadı gösteren çocukların tesbiti için teşekkül edecek komisyonun sureti teşkili metinde tasrih edilmek suretiyle birinci madde kabul edilmiştir.

Lâ-yihanın birinci maddesiyle teşekkül edecek komisyonun vazife ve salâhiyetleri encümenimizce tesbit edilerek ikinci madde olarak kabul edilmiş ve üçüncü madde ile memleket içinde ve dışında çocuğa refakat edecek kimseler tesbit edilmiş ve dördüncü madde ile de çocuklarla refakatlerinde gönderileceklere, memleket içinde veya dışında yapılacak tediyelemlerin nevi ve miktarları her sene bütçe kanunlarına bağlı formüllerle tesbit edileceğine dair hüküm vâz' edilmiştir.

5 nci madde ile 7 . VII . 1948 tarihinde kabul olunan Suna Kan ve İdil Biret'in yetiştirilmeleri hakkındaki 5245 sayılı Kanun meriyetten kaldırılmış ve muvakkat madde ile de müktesep hakları mahfuz tutulmuştur.

Hükümetin 3 ncü maddesi şeklen değiştirilmek suretiyle 6 ncı ve 4 ncü maddesi ise tadilen 7 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Bu suretle yeniden hazırlanan kanun lâ-yihası Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis	Reis V.	Mazbata M.
Balıkesir	Kırklareli	Giresun
<i>H. İmre</i>	<i>Ş. Bakay</i>	<i>M. Şener</i>
Bu Mazbata M.	Kâtip	
Yozgad	Balıkesir	Afyon K.
<i>D. Akbel</i>	<i>M. H. Timurtaş</i>	<i>M. Â. Ülgen</i>
Ankara	Antalya	Aydın
<i>M. Ete</i>	<i>K. Akmanlar</i>	<i>Z. Uray</i>
Çankırı	Diyarbakır	Erzurum
<i>T. Uygur</i>	<i>H. Turgut</i>	<i>Ş. Erker</i>
Gaziantep	İçel	İstanbul
<i>E. Cenani</i>	<i>İ. Gürgen</i>	<i>M. Sarol</i>
İstanbul	İzmir	İzmir
<i>N. Â. Sav</i>	<i>A. Aker</i>	<i>B. Bilgin</i>
Konya	Niğde	Ordu
<i>M. Bağrıaçık</i>	<i>A. N. Kadroğlu</i>	<i>R. Aksoy</i>
Ordu	Rize	Rize
<i>S. İşbakan</i>	<i>H. Agun</i>	<i>İ. Akçal</i>
Seyhan	Seyhan	Siird
<i>S. Barı</i>	<i>A. Topaloğlu</i>	<i>B. Erden</i>
Sinob	Tekirdağ	Tokad
<i>S. Somuncuoğlu</i>	<i>Z. Erataman</i>	<i>Ö. Sunar</i>
Trabzon	Trabzon	Zonguldak
<i>S. F. Kalaycıoğlu</i>	<i>İ. Şener</i>	<i>S. Ataman</i>
	Zonguldak	
	<i>S. Durah</i>	

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Güzel sanatlarda fevkalâde istidat gösteren çocukların Devlet hesabına yetiştirilmeleri hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1. — Güzel sanatlar da fevkalâde icra ve ibda istidadı gösteren ve bu istidatları İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi veya Ankara Devlet Konservatuvarının Öğretim Kurulu tarafından tesbit ve Maarif Vekâletince tasdik olunan çocukların Devlet hesabına anne veya baba veya vasisi, mümkün olmadığı takdirde çocuğa bakmaya muktedir en yakın aile fertlerinden Maarif Vekâletince tâyin edilecek birinin refakatinde yabancı memleketlerde veya memleket dâhilinde yetiştirilmeleri hususunda Maarif Vekâletine salâhiyet verilmiştir. Maarif Vekâleti fevkalâde istidatlı çocukların refakatinde yabancı memlekete gönderilecek anne veya baba veya vâsisinin yahut çocuğa bakmaya muktedir en yakın aile fertlerinden birinin her türlü masrafını deruhte etmeye mezun kılınmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun hükümleri gereğince fevkalâde istidat sahibi çocukların yabancı memleketlerde veya memleket dâhilinde ne suretle ve ne dereceye kadar yetiştirileceği, tahsillerinin nasıl kontrol ve murakabe edileceği, bunların refakatindeki aile fertlerinin ne gibi masraflarının hangi ölçü dâhilinde, vekâletçe deruhte edileceği, ve sair hususlar Maarif Vekâletince hazırlanacak bir nizamnamede tesbit olunur.

MAARİF ENCÜMENİNİN TADİLİ

Güzel Sanatlarda fevkalâde istidat gösteren çocukların Devlet tarafından yetiştirilmeleri hakkında Kanun lâiyhası

MADDE 1. — Güzel Sanatlar da fevkalâde icra ve ibda istidadı gösteren ve bu istidatları İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi veya Ankara Devlet Konservatuvarının Öğretim Kurulu tarafından tesbit ve Maarif Vekâletince tasdik olunan çocukların Devlet hesabına anne ve babanın veya bunlardan birinin veya vasisi, mümkün olmadığı takdirde çocuğa bakmaya muktedir en yakın aile fertlerinden Maarif Vekâletince tâyin edilecek birinin refakatinde yabancı memleketlerde veya memleket dâhilinde yetiştirilmeleri hususunda Maarif Vekâletine salâhiyet verilmiştir. Maarif Vekâleti fevkalâde istidatlı çocukların refakatinde yabancı memlekete gönderilecek anne veya baba veya vâsisinin yahut çocuğa bakmaya muktedir en yakın aile fertlerinden birinin veya ikisinin her türlü masrafını deruhte etmeye mezun kılınmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun hükümleri gereğince fevkalâde istidat sahibi çocukların yabancı memleketlerde veya memleket dâhilinde tahsil ve yetiştirilmelerinin şekil, şart ve müddeti ile bunların nasıl murakabe edileceği ve refakatindeki aile fertlerinin ne gibi masraflarının hangi ölçü dâhilinde ve ne zamana kadar vekâletçe deruhte edileceği ve sair hususlar Maarif Vekâletince hazırlanacak bir nizamnamede tesbit olunur.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Güzel sanatlarda fevkalâde istidat gösteren çocukların Devlet tarafından yetiştirilmesi hakkında kanun lâiyhası

MADDE 1. — Güzel sanatlar da fevkalâde icra ve ibda istidadı gösteren çocukları memleket dâhilinde veya yabancı memleketlerde Devlet hesabına yetiştirmeye, Talim ve Terbiye Dairesi Reisi, Güzel Sanatlar Umum Müdürü, İstanbul Güzel Sanatlar Akademisi ile Ankara Devlet Konservatuvarı müdürleri, bu müesseselerin mütehasıs öğretmenleri arasından öğretmenler kurulunca seçilecek üçer mütehasıs ile fonetik ve plâstik sanatlar sahasında tanınmış kimseler arasından Maarif Vekâletince seçilecek iki mütehasıstan müteşekkil komisyonun tesbit ve teklifi üzerine Maarif Vekili salâhiyetlidir.

MADDE 2. — Birinci maddede yazılı,

a) Fevkalâde istidatlı çocukların, tahsil müesseseleri veya yetiştirmeyi deruhte eden mütehasıslarla temas suretiyle, tahsil ve yetiştirilme mahal ve programlarını tâyin ve tesbit eder ve lüzumu halinde bunları değiştirir.

b) Tahsil ve yetiştirilmeleri esnasında gerekli her türlü kontrol, murakabe ve teftişleri yapar veya yaptırır.

c) Tahsil ve yetiştirilmeleri

ile ilgili esas, enstrüman, teçhizat ve sair teknik vasıta ve malzemeyi tâyin edip mubayaa-sına veya lüzumunda hibe edilmesine karar verir.

ç) Fevkalâde hallerde çocukları taltif veya mükâfatlandırır.

d) Lüzum gördüğü hallerde çocukların tahsillerine devam etmemelerine veya memlekete celbedilmelerine karar verir.

MADDE 3. — Birinci maddede yazılı fevkalâde istidatlı çocukların Devlet hesabına yabancı memleketlerde yetiştirilmelerinde ana ve baba veya bunlardan biri veya vasisi, bulunmadığı takdirde Maarif Vekâletince tâyin edilecek çocuğa bakmağa muktedir en yakın aile mensuplarından biri refakat eder.

Memleket içinde parasız yatılı olmıyan müesseselerde yetiştirilmeleri halinde de bu maddede hükmü tatbik olunur.

MADDE 4. — Birinci maddede yazılı fevkalâde istidatlı çocuklarla refakatlerinde gönderileceklere, memleket içinde veya dışında yapılacak tediyelerin nev'i ve miktarları her sene bütçe kanunlarına bağlı formlerle tesbit olunur.

MADDE 5. — 7. VII. 1948 tarihli ve 5245 sayılı Kanun me-riyetten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1. — 5245 sayılı Kanunla yabancı memleketlere müzik tahsiline gönderilmiş bulunan İdil Biret ve Suna Kan haklarında da, mülkte-sep hakları bâki kalmak şartıyla, bu kanun hükümleri **tatbik** olunur.

MUVAKKAT MADDE — Maarif Encümeninin geçici birinci maddesi muvakkat madde olarak kabul edilmiştir.

Hü.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 4. — Bu kanun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

24 . I . 1955

Başvekil

A. Menderes

Devlet Vekili ve

Başvekil Yardımcısı

F. R. Zorlu

Devlet Vekili

M. Sarol

Devlet Vekili

O. Kapani

Adliye Vekili

O. Ş. Çiçekdağ

Millî Müdafaa Vekili

E. Menderes

Dahiliye Vekili

N. Gedik

Hariciye Vekili

F. Köprülü

Maliye Vekili

H. Polatkan

Maarif Vekili

C. Yardımcı

Nafia Vekili

K. Zeytinoglu

İkt. ve Ticaret Vekili

S. Yırcalı

Sih. ve İç. Mua. Vekili

Dr. B. Uz

Güm. ve İnh. Vekili

E. Kalafat

Ziraat Vekili

N. Ökmen

Münakalât Vekili

M. Çavuşoğlu

Çalışma Vekili

H. Erkmen

İşletmeler Vekili

S. Ağaoğlu

Mf. E.

MADDE 3. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 4. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

B. E.

MADDE 6. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 7. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye ve Maarif vekilleri memurdur.

Devre : X
İçtima : 2

S. SAYISI : 43

Birleşmiş Milletler Dünya Sağlık Teşkilâtı ile akdedilen Teknik Yardım Anlaşması ile bu Anlaşmaya ait iki mektubun tasdikine dair kanun lâ-yihası ve Hariciye, Sıhhat ve İçtimai Muavenet, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/216)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-27/873

17 . III . 1955

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Birleşmiş Milletler Dünya Sağlık Teşkilâtı ile akdedilen Teknik Yardım Anlaşması ile bu Anlaşmaya ait iki mektubun tasdiki hakkında Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 26 . II . 1955 tarihinde kararlaştırılan kanun lâ-yihasının esbabı mucibe ve ilişkileriyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Birleşmiş Milletler İhtisas Teşekküllerinden ve en mühimlerinden birisi olan (Dünya Sağlık Teşkilâtı WHO - OMS) na anayasasının 5062 sayılı ve 9 . VI . 1947 sayılı Kanunla tasdikimizden beri âza bulunmaktayız. Bu teşkilâta her yıl değişen bir katılma payı ödemekteyiz.

Bu maksatla 1949 yılı bütçesinde 250 000 (1948 ve 1949 aidatı olarak)

1950	»	»	217 525
1951	»	»	182 232
1952	»	»	223 796
1953	»	»	216 000

1 089 553 Türk lirası

ayrılmıştır. Buna mukabil aynı teşkilât gerek kendi normal bütçesine ve gerek teknik yardımdan kendisine teslim edilen paradan memleketimiz için

1949 yılında	10 400
1950	» 38 300
1951	» 99 253
1952	» 282 844
1953	» 352 664

783 461 dolâr (2 213 029 T. L. 97 Krş.)

ayrılmıştır. Bugüne kadar teşkilâtın İstanbul'da bir Verem Savaşı Tekâmül merkezi, Refik Saydam Hıfzıssıhha Enstitüsünün çeşitli ihtiyaçları, trahom, cüzzam, frengi konularında çeşitli yardımlar, hemşirelik konusunda çeşitli yardımlar sağlandığı gibi bu konularda birçok eksperler memleketimize gelerek çalışmalarımıza katılmışlardır. Ayrıca da 1949 yılında 4, 1950 de 7, 1951 de 11, 1952

de 27 ve 1953 te 30 çeşitli burs temin edilmiştir. Bu bursların çoğu bir yıl süreli olup muhtacolduğumuz personeli yetiştirmekte büyük faydalar sağlanmaktadır.

Sağlanmış ve sağlanacak yardımların bu maddi avantajının yanında gerek eksperlerin nezareti altında ve gerek tahsil suretiyle yetişen elemanlarımızın maddi olarak istifadelerini ölçmeye imkân yoktur.

Eşya ve malzeme olarak gelen yardımların Gümrük Vergisinden istisnasını sağlamak zarureti ile 5598 ve 6114 sayılı kanunlardan mülhem olarak bu lâyihaya hüküm konulmuştur.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye Encümeni

Esas No. 1/216

Karar No. 47

19. IV. 1955

Yüksek Reisliğe

Birleşmiş Milletler Dünya Sağlık Teşkilâtıyla akdedilen Teknik Yardım Anlaşmasıyla bu Anlaşmaya ait iki mektubun tasdikine dair olan kanun lâyihası encümenimizde Hükümet mümessileri de hazır olduğu hâlde incelendi.

Birleşmiş Milletler Dünya Sağlık Teşkilâtıyla akdedilen Teknik Yardım Anlaşmasıyla bu Anlaşmaya ait iki mektubun tasdikıyla şimdiye kadar olduğu gibi bundan sonra da çeşitli yardımlar göreceğimiz nazarı dikkate alınarak bu lâyiha encümenimizde aynen ve ittifakla kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Sıhhat ve İçtimai Muavenet Encümenine gönderilmek üzere Yüksek

Reisliğe sunulur.

Hariciye En. Reisi	Bu M.M. ve kâtip
İzmir	Denizli
C. Baban	A. Çobanoğlu
Bursa	Çanakkale
H. Köymen	N. F. Alpkartal
Erzurum	Erzurum
R. S. Burçak	B. Dülger
İzmir	Kastamonu
N. Pınar	B. Aktaş
İmzada bulunamadı	
Manisa	Manisa
H. Bayur	A. Karaosmanoğlu
	Konya
	Z. Ebüzziya

Sıhhat ve İçtimai Muavenet Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

S. ve İç. Mu. Encümeni

Esas No : 1/216

Karar No : 13

27. IV. 1955

Yüksek Reisliğe

Birleşmiş Milletler Dünya Sağlık Teşkilâtı ile akdedilen Teknik Yardım Anlaşması ile bu Anlaşmaya ait iki mektubun tasdikine dair kanun lâyihası encümenimizde hükümet mümessilleri de hazır olduğu halde müzakere ve tetkik edildi :

Birleşmiş Milletler Dünya Sağlık Teşkilâtı

ile akdedilen Teknik Yardım Anlaşması ile bu Anlaşmaya ait iki mektubun tasdikı sıhhi hizmetlerimizin daha verimli olmasına yardım edecek mahiyette görülerek lâyihaın heyeti umumiyesi ittifakla kabul edilmiştir.

Maddelerin müzakeresi esnasında geçici birinci maddenin (ayrıcalık) yerine imtiyaz keli-

mesinin konması suretiyle tadiline karar verilmiş ve diğer maddeler aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Maliye Encümenine vermek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.
S. ve İç. Muavenet Encümeni

Reisi	Mazbata Muharriri
Ankara	Gümüşane
T. Vasfi Öz	Z. Başağa

Ağrı	Balıkesir	Bilecik
N. Sümer	M. Tunçay	T. Oran
Bolu		Bursa
L. Oğultürk		İ. Öktem
İmzada bulunamadı		
Eskişehir	İstanbul	Kars
İ. Sayın	Z. Tarver	H. Erdoğan
Kocaeli	Konya	Ordu
Z. Atığ	S. S. Burçak	S. Orhon

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Maliye Encümeni
Esas No. 1/216
Karar No. 62

4 . V . 1955

Yüksek Reisliğe

Birleşmiş Milletler Dünya Sağlık Teşkilâtı ile akdedilen Teknik Yardım Anlaşması ile bu Anlaşmaya ait iki mektubun tasdikına dair olan kanun lâyihası, alâkalı vekâlet mümessillerinin iştirakiyle encümenimizde müzakere edildi.

Birleşmiş Milletler Dünya Sağlık Teşkilâtı ile akdedilen Teknik Yardım Anlaşması ile bu Anlaşmaya ait iki mektubun tasdikının, sağlık hizmetleri için faydalı olacağı mülâhazası ile lâyiha, Sıhhat ve İctimai Muavenet Encümeni tarafından tadil edilen şekli ile ve muvakkat 2 nci maddedeki «gelerek» kelimesi yerine «ithal

edilerek» kelimeleri konmak suretiyle encümenimizce de kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Encümen Reisi	M. M.	Bu M. Kâtibi
Ankara	Hakkâri	Tokad
M. Tarhan	Ü. Seven	Ö. Sunar
Afyon K.	Amasya	Çankırı
O. Talu	H. Koray	A. Emrem
		İmzada bulunamadı
Çorum	Mardin	Niğde
Ş. Gürses	A. Kalav	A. N. Kadroğlu

Bütçe Encümeni Mazbatası

T. B. M. M.
Bütçe Encümeni
Esas No : 1/216
Karar No: 20

5 . I . 1956

Yüksek Reisliğe

Birleşmiş Milletler Dünya Sağlık Teşkilâtı ile akdedilen Teknik Yardım Anlaşması ile bu Anlaşmaya ait iki mektubun tasdiki hakkında Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılıp Başvekâletin 17. III. 1955 tarihli ve 71/27 sayılı tezkeresiy-

le gönderilen kanun lâyihası Hariciye, Sıhhat ve İctimai Muavenet ve Maliye encümenleri mazbatalarıyla birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla Hariciye ve Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletleri mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası, 1947 senesinde kabul olu-

nan 5062 sayılı Kanunla Anayasasının tasdikı suretiyle âzası bulunduğumuz Birleşmiş Milletler Dünya Sağlık Teşkilâtı ile Hükümetimiz arasında akdedilen teknik yardım anlaşması ile bu anlaşmaya ait iki mektubun tasdikını istihdaf etmektedir.

Âzası bulunduğumuz bu teşkilâta her sene ödemekte olduğumuz aidata mukabil çok daha geniş miqyasta maddi ve teknik yardım görmemizi mümkün kılacak olan lâyiha encümenimizce de muvafıkı mütalâa edilerek maddelerin müzakeresine geçilmiştir.

Lâyihanın birinci maddesinin müzakeresinde anlaşmanın, lâyhaya merbut tasdikli anlaşma suretinde de görüldüğü üzere, Hükümetimizle teşkilât arasında akdedilmiş olduğu ve bütün anlaşmaların da aynı suretle cereyan ettiğine göre bu akdın Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler Dünya Sağlık Teşkilâtı arasında olacağı cihetle bu hususu maddede metninde tasrih edilmek suretiyle birinci ve ikinci maddeler tadilen ve üçüncü madde ise Hükümet teklifi veçhile aynen kabul edilmiştir.

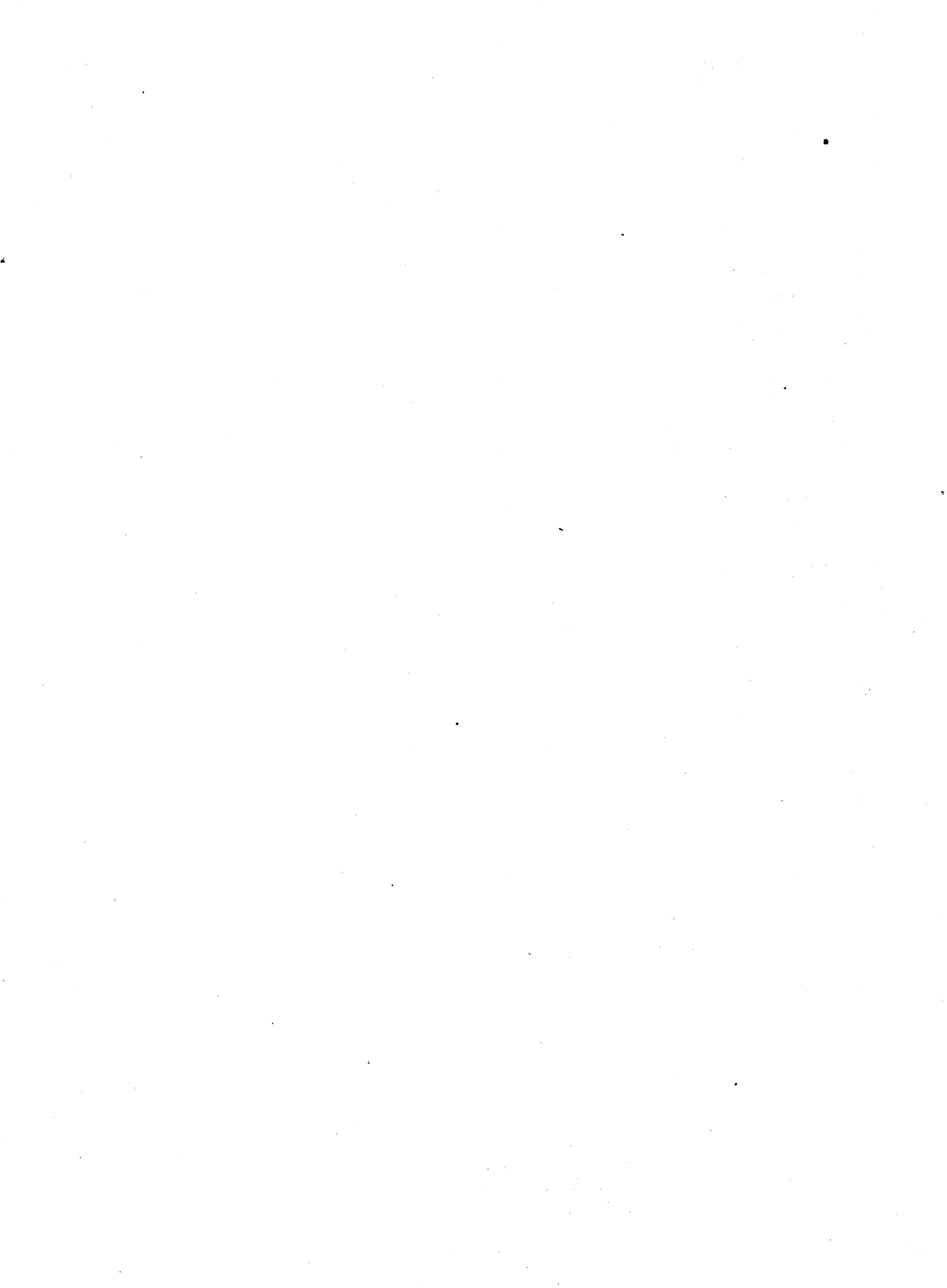
Lâyihanın muvakkat birinci maddesi Sıhhat ve İctimai Muavenet Encümeninin yaptığı kelime değişikliği ile ve Maliye Encümeninin hazırlanmış olduğu muvakkat ikinci madde ile 4 ve 5 nci maddeler ise aynen kabul edilmiştir.

Encümenimizde cereyan eden müzakerelerde ekseriya aktedilen anlaşmaların akit tarihinden çok zaman geçtikten sonra Meclise intikal ettiği ve müddetle tahdidedilmiş anlaşmaların müddetinin Hükümetçe tahdidi lüzumu halinde de yi-

ne Meclise geç sevk edilmiş olmasından dolayı müddetin inkizasından sonra kanun çıkarmak durumuna düşüldüğü açıklanmış ve bu kanun lâyihası ile tasdikı derpiş olunan anlaşmanın tetkiki münasebetiyle göze çarpan bu husus Hükümetin dikkat nazarına arz edilmesi şayanı temenni görülmüştür.

Kanun lâyihası, Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Reis V.	M. M.	Bu M. M.
Kırklareli	Giresun	İzmir
Ş. Bakay	M. Şener	B. Bilgin
Kâtip		
Balıkesir	Afyon K.	Ankara
M. H. Timurtaş	M. Â. Ülgen	M. Ete
Aydın	Balıkesir	Çankırı
Z. Uray	S. Yırcalı	T. Uygun
Çorum	Diyarbakır	Elâzığ
Y. Gürsel	H. Turgut	Ö. F. Sanaç
Erzurum	Eskişehir	Gaziantep
Ş. Erker	A. Potuoğlu	E. Cenani
İstanbul	İzmir	Kırşehir
N. Â. Sav	A. Aker	A. Bilgin
Konya	Konya	Niğde
M. Bağrıaçık	R. Birand	A. N. Kadroğlu
Ordu	Ordu	Rize
R. Aksoy	S. İşbakan	H. Agun
Rize	Seyhan	Seyhan
İ. Akçal	Dr. S. Bari	A. Topaloğlu
Süird	Tekirdağ	Tokad
B. Erden	Z. Erataman	Ö. Sunar
Trabzon	Trabzon	Zonguldak
S. F. Kalaycıoğlu	İ. Şener	H. Balık

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Birleşmiş Milletler Dünya Sağlık Teşkilâtı ile akdedilen Teknik Yardım Anlaşması ile bu Anlaşmaya ait iki mektubun tasdikine dair kanun lâ-yihası

MADDE 1. — Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti ile Birleşmiş Milletler ihtisas teşekküllerinden Dünya Sağlık Teşkilâtı arasında 19 . X . 1950 tarihinde Ankara'da imza edilen Teknik Yardım Anlaşması ile bu Anlaşmaya ait iki mektup tasdik edilmiştir.

MADDE 2. — Bu anlaşma çerçevesi dâhilinde yardımların sureti tatbikine ait ve gelecek yıllara da sâri olabilecek ek anlaşmalar akdine Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti mezundur.

MADDE 3. — Bu Anlaşma ve buna ek anlaşmalar çerçevesi dâhilinde Teşkilât tarafından memleketimize yardım olarak gönderilen bilûmum malzeme ve her nevi Gümrük Vergi ve Resimleri ile diğer bilûmum vergi, resim ve harclardan muafır.

MUVAKKAT MADDE 1. — Gerek 5598 sayılı Kanunda ve gerekse bu kanunla tasdik edilmiş bulunan Birleşmiş Milletlerin Ayrıcalık ve Muafiyetlerine dair Anlaşmada derpiş olunan bilûmum muafiyetler işbu Anlaşma hakkında da tatbik edilir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Bu kanunun meriyetinden evvel, bu hususta akdedilmiş anlaşmalar gereğince yukardaki geçici birinci madde ve Anlaşmanın X ncu maddesi çerçevesi dâhilinde gelerek gümrükten çıkarılan veya vergisi tecil edilmiş bulunan malzemenin İthal Vergi ve Resimleri ile mezkûr maddelerde derpiş olunan malzeme ve bununla ilgili muamelelerde diğer bilûmum vergi, resim ve harelar alınmaz.

MADDE 4. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren meriyete girer.

MADDE 5. — Bu kanunu İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

Başvekil
A. Menderes
Devlet Vekili ve
Başvekil Yardımcısı ve
M. M. V. V.
F. R. Zorlu

SIHHAT VE İÇTİMAİ MUAVENET ENCÜMENİNİN TADİLİ

Birleşmiş Milletler Dünya Sağlık Teşkilâtı ile akdedilen Teknik Yardım Anlaşması ile bu Anlaşmaya ait iki mektubun tasdikine dair kanun lâ-yihası

MADDE 1. — Hükümetin birinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncu maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — Gerek 5598 sayılı Kanunda ve gerekse bu kanunla tasdik edilmiş bulunan Birleşmiş Milletlerin İmtiyaz ve Muafiyetlerine dair Anlaşmada derpiş olunan bilûmum muafiyetler işbu Anlaşma hakkında da tatbik edilir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Hükümetin muvakkat ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin dördüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Hükümetin beşinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MALİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Birleşmiş Milletler Dünya Sağlık Teşkilâtı ile Akdedilen Teknik Yardım Anlaşması ile bu Anlaşmaya Ait İki Mektubun Tasdikine dair Kanun

MADDE 1. — Hükümetin 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — Sıhhat ve İçtimai Muavenet Encümeninin muvakkat 1 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Bu kanunun meriyetinden evvel, bu hususta akdedilmiş anlaşmalar gereğince yukardaki muvakkat birinci madde ve Anlaşmanın X ncü maddesi çerçevesi dâhilinde ithal edilerek gümrükten çıkarılan veya vergisi tecil edilmiş bulunan malzemenin İthal Vergi ve Resimleri ile mezkûr maddelerde derpiş olunan malzeme ve bununla ilgili muamelelerde diğer bilûmum vergi, resim ve harçlar alınmaz.

MADDE 4. — Bu kanun neşri tarihinden itibaren mer'idir.

MADDE 5. — Bu kanun hükümlerini icraya İera Vekilleri Heyeti memurdur.

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Birleşmiş Milletler Dünya Sağlık Teşkilâtı ile akdedilen Teknik Yardım Anlaşması ile bu Anlaşmaya ait iki mektubun tasdikine dair kanun lâ-yihası

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Birleşmiş Milletler İhtısas Teşekküllerinden Dünya Sağlık Teşkilâtı arasında 19 . X . 1950 tarihinde Ankara'da imza edilen Teknik Yardım Anlaşması ile bu Anlaşmaya ait iki mektup tasdik edilmiştir.

MADDE 2. — Bu Anlaşma çerçevesi dâhilinde yardımların sureti tatbikine ait ve gelecek yıllara da sâri olabilecek ek anlaşmalar aktine Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti adına Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti mezundur.

MADDE 3. — Hükümetin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MUVAKKAT MADDE 1. — Gerek 5598 sayılı Kanunla ve gerekse bu kanunla tasdik edilmiş bulunan Birleşmiş Milletler İmtiyaz ve Muafiyetlerine dair Anlaşmada derpiş olunan bilûmum muafiyetler işbu Anlaşma hakkında da tatbik edilir.

MUVAKKAT MADDE 2. — Maliye Encümeninin 2 nci muvakkat maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Maliye Encümeninin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Maliye Encümeninin 5 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Hü.

Devlet Vekili	Devlet Vekili
<i>M. Sarol</i>	<i>O. Kapani</i>
Adliye Vekili	Millî Müdafaa Vekili
<i>O. Ş. Çiçekdağ</i>	
Dahiliye Vekili	Hariciye Vekili
<i>N. Gedik</i>	<i>F. Köprülü</i>
Maliye Vekili	Maarif Vekili
<i>H. Polatkan</i>	<i>C. Yardımcı</i>
Nafia Vekili	İktisat ve Ticaret Vekili
<i>K. Zeytinoglu</i>	<i>S. Yırcalı</i>
Sıh. ve İç. Mv. Vekili	G. ve İnhisarlar Vekili
<i>Dr. B. Uz</i>	<i>E. Kalafat</i>
Ziraat Vekili	Münakalât Vekili
<i>N. Ökmen</i>	<i>M. Çavuşoğlu</i>
Çalışma Vekili	İşletmeler Vekili
<i>H. Erkmén</i>	<i>S. Ağaoğlu</i>

TÜRKİYE HÜKÜMETİ İLE DÜNYA SAĞLIK TEŞKİLÂTI ARASINDA, BU TEŞKİLÂT TARAFINDAN İSTİŞARİ MAHİYETTE TEKNİK YARDIM VE SAİR HİZMETLERİN SAĞLANMASINA MÜTEALLİK BULUNAN ANLAŞMA

Bir taraftan Türkiye Hükümeti ve diğer taraftan Dünya Sağlık Teşkilâtı (Bu Anlaşmada bundan böyle sadece «Teşkilât» sözü ile anılacak olan) Dünya Sağlık Teşkilâtı tarafından, (gene bundan böyle sadece «Hükümet» sözü ile anılacak olan) Türkiye Hükümetine, bu Hükümetin talebi üzerine istişari mahiyette teknik yardım vesair hizmetler temin edilmesiyle ilgili usulleri tesbit eylemek arzusu ile aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır.

Madde — I.

Hükümetin talebi üzerine, ve gerek Dünya Sağlık Asamblesi, gerek İcra Konseyi tarafından kabul edilmiş bulunan ana prensipler mahfuz kalmak şartıyla Teşkilât, ihtiyaçları ve çareleri tesbit ederek ve anılan Teşkilâtın bütçe imkânları hududu dâhilinde olarak Hükümete istişari mahiyette teknik yardım veya diğer hizmetler temin eder.

Madde — II.

İstişari mahiyetteki bu teknik yardım veya diğer hizmetleri talebederken Hükümet derpiş ettiği programın mahiyetini ve gayesini Teşkilâta bildirir; ve bu aynı alanda almış olduğu veya almakta bulunduğu her hangi bir yardımdan onu malûmattar eder.

Madde — III.

Derpiş olunan programların gerek teknik ve idari teşkilâtı gerek bunların icrasına mütedair olan tafsilâtlı tertibat yardımcı bir anlaşmaya konu teşkil edecektir ki, bununla bir uygulama plânı tesbit edilecek, ve bu yardımcı anlaşma, âmme sağlığı hususları ile görevli bulunan millî makam tarafından temsil edilen Hükümet ile Teşkilât arasında akdolunacaktır.

Madde — IV.

Programların hazırlanması ve uygulanması sırasında, gerek Hükümet gerek Teşkilât bu anlaşmanın zeylinde zikrolunan personeli, melzemeyi, teçhizatı, levazımı ve hizmetleri III. madde hükümleri gereğince her hâdisede tesbit edilen ihtiyaçlar hesaba katılmak suretiyle temin etmeği nazara alırlar ve masrafları deruhte ederler.

Madde — V.

Gerek Hükümet gerek teşkilât, programların icrasını teshil etmek için gerekli görülecek bir koordinasyon sistemi tesis edebilirler ve hem ödeneklerin hem de malzeme ve levazımın kullanılması hususunda takibedilmesi uygun olan idari usulü tesbit ederler.

Madde — VI.

Hükümet bu anlaşma gereğince deruhte edilmiş bulunan programların tatbikine devamlı surette müzaheretle bulunur ve malî mesuliyetleri mütezait bir şekilde üzerine alır.

Madde — VII.

Hükümet, programların tatbikinden elde edilen sonuçlara ve bunlardan doğan pratik neticelere dair bilgileri yayınlar ve gene bunlara mütaallik olup yayınlanmaya değer olan dokümantasyonu temin eder.

Madde — VIII.

Her hangi bir program konusunda üçüncü şahıslar tarafından munzam bir yardım temin edilmesi halinde bu anlaşmanın IV. maddesinin ve zeylinin hükümleri tadil edilebilir.

Madde — IX.

a) Bu anlaşma bakımından Hükümet, anlaşma gereğince teşkilâtın deruhte etmiş bulunduğu vazifeleri başarması hususunda bu teşkilâta ve aynı zamanda teşkilât tarafından gene bu anlaşmanın hedef tuttuğu her programın icrası ile tavzif edilmiş bulunan personele ve müşavir eksperlere, gerek mütehassis kurumların ayrıcalıklarına ve muafiyetlerine dair bulunan genel sözleşme, gerek onun VII. zeylinde tasrih edilen ve Dünya Sağlık Aamblesince tasvibedilmiş bulunan ayrıcalıklarla muafiyetleri ve bu anlaşmayı imza eden taraflar arasında vücade getirilecek ayrı bir belgede derpiş edilecek tekmil diğer ayrıcalıkları ve muafiyetleri bahşeder.

b) Yukarda zikrolunan sözleşmenin hükümleri, Hükümet tarafından temin edilen ve teşkilâtın Eksper - Müşavir veya memur personeline mensup bulunmıyan personel hakkında uygulanamaz.

Madde — X.

Hükümet, teşekkül tarafından temin olunan, istifade edilen veya kullanılan tekmil eczaların, levazımın ve teçhizatın Türkiye'de, her ne nam altında olursa olsun alınan tekmil vergilerden, resimlerden ve harçlardan muaf tutulması için gerekli bulunan tedbirleri ittihaz edecektir.

Madde — XI.

Hükümet, bu Anlaşma gereğince taahhüdedilmiş bulunan bütün programların icrası neticesinde doğrudan doğruya veya dolayısıyla sebebiyet verilen ve gerek şahıslara gerek eşyaya iras olunan her türlü zarar, ziyan, kaza ve hasardan tevellüdedecek bütün dâvalara karşı Teşkilâtı himaye etmeye mâtuf tedbirleri ittihaz eder.

Madde — XII.

a) Gerek bu Anlaşmanın veya Zeylinin gerek onunla ilgili olan her türlü yardımcı anlaşma veya itilâfın tefsir veya tatbik edilmesi neticesinde Hükümetle Teşkilât arasında zuhur edip de müzakere yolu ile ve fasledilmeyen her türlü anlaşmazlık, bu Anlaşmanın âkidleri muayyen bir hâdisede sair bir tesviye usulüne müracaat etmek hususunda mutabık kalmadıkları takdirde üç kişiden müteşekkil bir hakem heyetine arz edilecektir ki, bu hakemlerden biri Hükümet, diğeri Teşkilâtın Genel Müdürü ve başkanlık görevini üzerine alacak olan üçüncüsü ise Milletlerarası Adalet Divanının Başkanı tarafından tâyin olunacaktır.

b) Hakem heyetine, taraflardan birinin veya diğerrinin yapacağı bir talep ile ihtilâf havale edilebilir.

c) Bu Anlaşmanın âkidi olan taraflar heyetin kararını nihai olarak kabul etmeyi taahhüderler.

Madde — XIII.

a) Bu Anlaşma ile onun Zeyli taraflardan birinin veya diğerrinin talebi üzerine tekrar gözden geçirilebilecektir. Bu takdirde, Anlaşma ve onun Zeylinin hükümlerinde yapılacak tadiller hakkında iki taraf birbiri ile istişarede bulunacak ve anılan tadiller, tarafların kabul etmelerinden itibaren yürürlüğe girecektir.

b) Bir veya diğerk taraf, her hangi bir yılın en geç 30 Haziranına kadar karşı tarafa yapacağı bir bildirme ile bu Anlaşmanın III. maddesi gereğince akdedilmiş bulunan teknil Yardımcı Anlaşmanın da feshini ihbar eder mahiyette ad ve itibar edilecektir.

Madde — XIV.

Gerek bu Anlaşmanın, gerek bu Anlaşmanın III. maddesi gereğince akdedilmiş bulunan yardımcı anlaşmaların tatbiki dolayısıyla Teşkilât tarafından deruhde edilmiş olan vazifelerin gene o Teşkilât tarafından ifasını imkânsız hale getiren hâdiselerin Türkiye’de zuhur etmesi takdirinde, Teşkilât bu Anlaşmanın veya yardımcı anlaşmaların, Hükümete hitaben yapacağı bir tebliğle ve XIII ncü maddenin b) paragrafı hükmüne riayet etmeksizin mefsukiyetini ilân etmek hakkını haiz olacağı gibi, teknil personelin memleketlerine iade edilmesini ve geri alınabilecek bütün levazımın ezalarını veya teçhizatın da keza iade edilmesini kolaylaştırmak hususunda Hükümetin müzaharete bulunmasını talebedebilecektir.

Yukarıki hususları tasdikan, bu Anlaşma 19 Ekim 1950 tarihinde Ankara’da üçü fransızca, üçü ingilizce ve üçü türkçe olmak üzere dokuz nüsha olarak tanzim ve imza edilmiş ve bu her üç dildeki metinlerin de müsavi derecede muteber olması kabul edilmiştir.

Türkiye Hükümeti adına
Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı

Dünya Sağlık Teşkilâtı adına
Doğu - Akdeniz Bölge Bürosu Müdürü

Biri Doğu - Akdeniz Bölge Bürosu Müdürü tarafından 30 Ağustos 1950 tarihinde,

Ve diğeri Türkiye Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanı tarafından 19 Ekim 1950 tarihinde yazılan ilişik iki mektup, İhtisas Kurumlarının Ayrıcaları ve Muafiyetleri hakkındaki Genel Sözleşme ile Zeylinin Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından tasdik edilmesine intizaren bu Anlaşmanın IX. X ve XI ncü maddeleri hükümlerinin muvakkaten uygulanmasını tanzim eder.

Türkiye Hükümeti ile Dünya Sağlık Teşkilâtı arasında akdolunan Anlaşmanın Zeyli

1. Programların tertiplenmesi ve uygulanması sırasında Teşkilât :

II - Aşağıdaki 2, 6 sayılı paragraf hükümleri mahfuz kalmak şartıyla Türkiye için derpiş olunan hizmetleri yerine getirmek üzere Teşkilâtın müşavir eksperleri de dâhil olmak üzere personel temin eder ve anılan bu şahısların gerek Türkiye’ye azimetlerinde, gerek Türkiye’den avdetlerindeki seyahat masraflarını deruhde eder.

1, 2 aşağıdaki, 3 ncü paragrafta tediyye mütaallik olmak üzere tesbit edilecek hükümler mahfuz kalmak şartıyla, programların tatbik edilmesi bakımından gerekli olan ve Türkiye’de elde edilmesi mümkün bulunmayan ezanın ve teçhizatın tamamını veya bir kısmını temin eder ve anılan ezaların levazımını ve teçhizatın Türkiye’ye kadar olan nakil masraflarıyla Türkiye’den geri götürüşlerindeki nakil masraflarını deruhde eder.

2. Hükümet programların hazırlanması ve tatbik edilmesi için bedelleri millî parası ile temin edilecek olan personeli ve hizmetleri kendi kaynaklarından temin veya deruhde eder ve bilhassa :

2 - 1. Teşkilâta çalışmakla görevlendirilen ve bilâhara bu anlaşma gereğince deruhde olunan programların uygulanması ile tavzif edilecek olan teknik personel ile diğerk teknik, idari ve yardımcı personeli;

2 - 2. Mahallen tedarik edilmesi mümkün bulunup da programların tatbik edilmesi için gerekli olabilecek ezayı teçhizatı ve levazımını;

2 - 3. Büro için gerekli mahalleri, malzemeyi ve esyayı, depoları, ambarları, garajları, lâboratuvar tesisatını bilhassa elektrik ısıtma, muharrik kuvvet, telefon ve su ile ilgili olmak şartıyla âmme mahiyetini haiz bulunan masrafları;

2 - 4. Memleket dâhilinde elde edilebildiği takdirde yedek parçalar da dâhil olmak üzere, programların tatbik edilmesinde kullanılan teknik teçhizatın ve taşıtların bakımını ve tamirini, kullanılan motörlü taşıtlar ile cihazların yakıtını, yağını ve yağlama malzemesini;

2 - 5. Mihaniki surette tahrik olunan, taşıtların temin edilmesi ve lüzumu halinde hayvanlarda nakliyatı; personeli Türkiye toprakları dâhilindeki seyahat masraflarını;

2 - 6. Türkiye'ye tâyin edilmeleri dolayısıyla personele mensup kimselere ait geçim masraflarını ve teminatı;

2 - 7. Her hangi bir program gereğince temin olunan bütün eczaların levazımın ve teçhizatın Türkiye'de tesellüm ve tahliye edilmesi, ambara konulması, nakledilmesi, işletilmesi veya kullanılmamasından mütevellit icra ve idare ile ilgili masrafları temin ve deruhde eder.

3. İkinci Dünya Sağlık Asamblesi tarafından kabul edilen mukarrerat gereğince ve Dünya Sağlık Teşkilâtı tarafından vakit vakit vaz'olunabilecek hükümler ve kaideler nazarı itibara alınmak suretiyle gerek Hükümet gerek Teşkilât bir program ile ilgili bulunan işlerin hitama ermesi sırasında Teşkilât tarafından temin edilmiş olup da Türkiye'de bırakılmış bulunan ve istihlâk maddesi olmayan malzemenin tedenni etmiş olan hizmetiyle, istihlâk maddesi olan malzeme ile levazımın bedellerinin ne tarzda ödeneceği bakımından her iki âkîd tarafından kabul olunabilecek olan bir tesviye sureti ittihaz ederler.

Ankara, 19 Ekim 1950

Dr. Ekrem Üstündağ

İmza

İskenderiye, 10 . XI . 1953

Birleşmiş Milletler

Dünya Sağlık Teşkilâtı

Doğu - Akdeniz Bölge Bürosu

P. K. 1517

İskenderiye

Bay Bakan,

İskenderiye, 30 . VIII . 1950

Dünya Sağlık Teşkilâtı tarafından istisari mahiyette teknik yardım ve sair hizmetler sağlanmasına dair olarak Türkiye Hükümeti ile Dünya Sağlık Teşkilâtı arasında Anlaşmanın metnini imza edilmek üzere ve ilişik olarak takdim etmekle şeref duymaktayım.

İhtisas Kurumlarının Ayrıcalıkları ve Muafiyetleri hakkındaki Sözleşme ile Eki tasdik edilmeden evvel bu Anlaşmanın IX, X ve XI nei maddelerindeki hükümlerin Hükümetinizce tatbik edilmesine yürürlükte bulunan Türk mevzuatı imkân vermediği cihetle, derpiş olunan programların Türkiye topraklarında tatbik edilmesi için gerekli bulunan kolaylıkları halihazır devresi zarfında fiilen Teşkilâtımıza ve onun personeline teşmil edebileceğinizi tahmin ederim.

Bu sebepten dolayıdır ki, intikal devresi zarfında aşağıdaki hususların bana teyidedilmesini rica edeceğim:

a) Teşkilât personelinin Türkiye'deki yardım servislerine tâyin edilmiş olan milliyet farkı gözetmeksizin bileümle mensuplarının almakta oldukları ücretler veya diğer ödenekler ile ilgili bulunan tekmil malî mükellefiyetlerin, ödenmesini Hükümetiniz temin edecektir.

b) Teşkilât tarafından temin olunan veya istimal edilen ecza, levazım veya teçhizat ile ilgili olan bileümle vergilerden, resimlerden ve harelardan Teşkilâtı muaf tutmak üzere Hükümetiniz gerekli tedbirleri ittihaz edecektir.

c) Bu Anlaşma gereğince deruhde olunan programların tatbikinden doğrudan doğruya veya dolayısıyla olarak şahıslara veya eşyaya her hangi bir kaza veya hasar vukuu hâdis olduğu takdirde Teşkilâtın mahkûm edileceği tekmil zarar ve ziyanın ödenmesini Hükümetiniz temin edecektir.

İhtisas Kurumlarının Ayrıcalıkları ve Muafiyetleri hakkındaki Sözleşme ile VII sayılı Zeylinin kabil olduğu kadar yakın bir zamanda tasdik edilmesi arzuya şayandır.

Derin saygılarımın kabulünü rica ederim, Bay Bakan.

Dr. A. T. Shousha Pasha K. B. E.

Dünya Sağlık Teşkilâtı

Doğu - Akdeniz Bölge Bürosu Müdürü

Zeyil : 1 anlaşma

Türkiye Dışişleri Bakanına

Ankara - Türkiye

(İkinci nüsha)

Sir Aly T. Choucha, Pacha, K. B. E. M. D.

Doğu - Akdeniz Bölge Bürosu Müdürü

Dünya Sağlık Teşkilâtı

İskenderiye - Mısır

Bay Bölge Müdürü,

İhtisas Kurumlarının Ayrıcalıkları ve Muafiyetleri hakkındaki Sözleşmenin tasdik edilmesinden evvel Türkiye Hükümeti ile Dünya Sağlık Teşkilâtı arasındaki Anlaşmanın IX, X ve XI. maddeleri hükümlerinin tatbik edilmesine yürürlükte olan Türk mevzuatını müsait bulunmadığını 30 Ağustos 1950 tarihli mektubunuza cevaben teyid etmekle şeref duyarım.

Bununla beraber, Türkiye Hükümeti derpiş olunan programların Türkiye topraklarında tatbik edilmesi için gerekli bulunan kolaylıkları intikal devresi zarfında fiilen Dünya Sağlık Teşkilâtına ve onun personeline temin etmeye hazırdır.

Türkiye Hükümeti bilhassa;

a) Teşkilât personelinin Türkiye'de yardım servislerine tâyin edilmiş olan, milliyet farkı gözetmeksizin bileümle mensuplarının, almakta oldukları ücretler veya diğer ödenekler ile ilgili bulunan tekmil malî mükellefiyetlerin, ödenmesini temin edecektir.

b) Teşkilât tarafından temin olunan veya istimal edilen ecza, levazım veya teçizat ile ilgili bileümle vergilerden, resimlerden ve harçlardan teşkilâtı muaf tutmak üzere gerekli tedbirleri ittihaz edecektir.

c) Bu Anlaşma gereğince deruhde olunan programların tatbikinden doğrudan doğruya veya dolayısıyla olarak şahısların veya eşyaya her hangi bir kaza veya ziyanın ödenmesini temin edecektir.

Derin saygılarımın kabulünü rica ederim, Bay Genel Müdür.

Sağlık ve Sosyal Yardım
Bakanı

Devre : X
İçtima : 2

S. SAYISI : 45

Hariçten Satınalınan Buharlı ve Motörlü Gemilerin Memlekette Yapılan Mümasilleri için Getirilecek Eşyanın Gümrük Resminden İstisnasına dair olan 3339 sayılı Kanunun meriyet müddetinin uzatılması hakkında kanun lâyihası ve Gümrük ve İnhisarlar, Münakalât, Maliye ve Bütçe encümenleri mazbataları (1/214)

T. C.

Başvekâlet

28 . II . 1955

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71-30/608

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

3339 sayılı Kanunun meriyet müddetinin uzatılması hakkında Münakalât Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 7 . II . 1955 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibesıyla birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Deniz Ticaretinin Millî Ekonomi, Millî Müdafaa ve sosyal zaruretler bakımından arz ettiği ehemmiyet bütün dünya devletlerince göz önünde tutularak bu nevi ticaretle işigal eden hakiki ve hükmi şahıslarla resmî teşekküllerin korunmasına ve takviyesine mâtufluk birtakım tedbirler alındığı malûmdur.

Bu tedbirler arasında ticaret filomuzun inkişafını temin maksadiyle devlet müesseseleri ile Türkler ve Türk sermayesi ile müteşekkil şirketler tarafından satınalınan buharlı ve motörlü gemilerle memlekette yapılan mümasilleri için getirtilecek eşyanın Gümrük Resminden muaf tutulması gibi himaye şekilleri de mevcuttur.

İlk defa 418 sayılı Kanunla kabul edilmiş olan bu muafiyet sağladığı müspet neticeler karşısında bugüne kadar muhafaza edilmiş ve birbirini takibeden muhtelif kanunlarla muafiyet müddetinin temdidini yoluna gidilmiştir.

Müddet temdidini gerektiren sebeplerin denizcilik politikamızın icap ve zaruretlerinden olarak bugün dahi şiddetle mevcut bulunması ve bu zaruretin beş sene daha devam edeceği mülâhazası hariçten satınalınan buharlı ve motörlü gemilerle dâhilde benzeri yapılan gemilere lüzumlu olan malzeme ve teğhizata 3339 sayılı Kanunla tanınan Gümrük Resminden muafiyet hükmünün 1960 malî yılı sonuna kadar uzatılmasını gerektirmektedir.

Bu mucip sebebe dayanılarak hazırlanan kanun lâyihasının 1 nci maddesi temdit hükmünü ihtiva etmekte, ikinci madde meriyet tarihini, 3 ncü son madde de kanunu icraya memur vekâletleri belirtmektedir.

Gümrük ve İnhisarlar Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Güm. ve İn. Encümeni

Esas No. 1/214

Karar No. 12

28 . III . 1955

Yüksek Reisliğe

Hariçten Satılmalınan Buharlı ve Motörlü Gemilerin Memlekette Yapılan Mümasilleri için Getirilecek Eşyanın Gümrük Resminden İstisnasına dair olan 3339 sayılı Kanununun meriyet müddetinin uzatılması hakkında ki, kanun lâyihası, Hükümet temsilcileri de hazır buldukları halde encümenimizde müzakere edilmiştir.

Müzakereler neticesinde esbabı mucibede belirtilen hususlar uygun görülmüş ve Hükümetin teklifi aynen ve mevcudun ittifakiyle kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Münakalât Encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Güm. ve İn. E. Reisi Bu Mazbata Muharriri
Giresun Samsun

A. Tüfekçioğlu

A. Keleşoğlu

Kâtip

Muş

Gaziantep

Samsun

S. Çağlayan

S. İnal

Ö. Güriş

Samsun

Trabzon

Yozgad

H. Uzer

M. Goloğlu

H. Tatlıoğlu

İmzada bulunamadı

Münakalât Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Münakalât Encümeni

Esas No : 1/214

Karar No : 13

13 . IV . 1955

Yüksek Reisliğe

Hariçten Satılmalınan Buharlı ve Motörlü Gemilerin Memlekette Yapılan Mümasilleri için Getirilecek Eşyanın Gümrük Resminden İstisnasına dair olan 3339 sayılı Kanununun meriyet müddetinin uzatılması hakkındaki kanun lâyihası, Hükümet mümessilleri de hazır buldukları halde encümenimizde müzakere edildi.

Esbabı mucibede belirtilen hususlar uygun görülmüş ve Hükümetin teklifi aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Maliye Encümenine verilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Münakalât En. Reisi

Bilecik

Y. Üresin

Kâtip

Sivas

E. Erdinç

Balıkesir

M. İstın

Bitlis

N. Barut

Tekirdağ

N. Arman

Mazbata Muharriri

Afyon Karahisar

R. Çerçel

Antalya

A. Okur

Balıkesir

A. Kalıpsızoğlu

İmzada bulunamadı

Bitlis

S. İnan

Zonguldak

H. Hilâlcı

Maliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Maliye Encümeni

Esas No : 1/214

Karar No : 56

27 . IV . 1955

Yüksek Reislige

Hariçten Satılmalan Buharlı ve Motörlü Gemilerin Memlekette Yapılan Mümasilleri İçin Getirilecek Eşyanın Gümrük Resminden İstisnasına dair olan 3339 sayılı Kanunun meriyet müddetinin uzatılması hakkındaki kanun lâyihası, Hükümet mümessillerinin iştirakiyle encümenimizde müzakeredildi.

Hükümetin mucip sebepler lâyihasında da tafsilen izah edildiği üzere ;

Askerî, sınaî, zirai, içtimai ve iktisadi bakımlardan inkişaf arz eden bir memleketin, deniz ticaretinden beklediği hizmeti elde edebilmesi için, ticaret filosunu da bu kalkınma hamlelerine muvazi bir şekilde gelişmesini temin bakımından icabeden himayenin yerinde olacağına encümenimizce de kanaat getirilmiş ve Hükümet

metni aynen kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Bütçe Encümenine tevdi buyurulmak üzere Yüksek Riyasete sunulur.

Encümen Reisi

Mazbata Muharriri

Ankara

Hakkâri

M. Tarhan

Ü. Seven

Kâtip

Kayseri

Bolu

H. Karmel

S. Baysal

Kocaeli

Kocaeli

N. Akın

E. Alican

Mardin

İmzada bulunamadı

Niğde

A. Kalav

A. N. Kadroğlu

Siird

Tokad

M. D. Süalp

Ö. Sunar

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Esas No. 1/214

Karar No. 21

5 . I . 1956

Yüksek Reislige

Hariçten Satılmalacak Buharlı ve Motörlü Gemilerin Memlekette Yapılan Mümasilleri için Getirilecek Eşyanın Gümrük Resminden İstisnasına dair olan 3339 sayılı Kanunun meriyet müddetinin uzatılması hakkında Münakalât Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılıp Başvekâletin 28 . II . 1955 tarihli ve 71/30 sayılı tezeresiyle gönderilen kanun lâyihası, Gümrük ve İnhisarlar, Münakalât ve Maliye encümenleri mazbatalarıyla birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla alâkalı vekâletler mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Kanun lâyihası, 1340 senesinde kabul olunan 418 sayılı Kanunla tesis edilmiş ve beş sene müddetle temdit edilmiş bulunan muafiyetin

mütaakıp kanunlarla müddeti temdit ve yeni hükümler ilâvesi suretiyle son defa 1951 yılında 5833 sayılı Kanunla müddetin 1955 malî yılı sonuna kadar temdidi kabul edilmiş ve müddet temdidini gerektiren sebeplerin denizecilik politikamızın icap ve zaruretlerinden olarak bugün dahi mevcut bulunması hasebiyle muafiyet müddetinin 1960 malî yılı sonuna kadar uzatılmasını temin maksadiyle hazırlanıp sevk edilmiş bulunmaktadır.

Bidayeten kabul edilen ve muafiyeti beş sene müddetle temdit eden 418 sayılı Kanun hariçten satılmalacak gemilerin gümrük resminden muafiyetini temin ediyordu. Mütaakıben müddetin temdidine dair sâdır olan kanunlarda bu muafiyet hükmü tevsi edilerek gemilerin mefruşatı-

na kadar sirayet ettirildiği görülmüş olduğundan 418 sayılı Kanunun kabulünden bugüne kadar 30 küsur sene zarfında memleket sanayi ve iktisadiyatında husule gelen inkişaf göz önünde bulundurularak 3339 sayılı Kanunla muafiyeti kabul edilmiş maddelerin memleket dâhilinde imalleri mümkün görülenlerin muafiyetten istifa ettirilmeyip memleket sanayiinin de bu kısmının inkişafını temin maksadiyle gerek muafiyeti icabedecek maddeleri tesbit ederek yeni bir lâyiha'nın hazırlanması, gerek halen meriyette bulunan 3339 ve 5833 sayılı kanunların mer'î hükümlerine istinaden başlanmış işlerin aksamamasını temin maksadiyle meriyet müddetinin bir sene daha temdit suretiyle 1956 malî yılı sonuna kadar uzatılmasını ve bu müddet zarfında bugünün şartları göz önünde bulundurularak hazırlanacak lâyiha'nın Yüksek Meclise getirilmesini yerinde mütalâa eden encümenimiz, birinci maddesini bu esasa göre tadil etmek suretiyle lâyihayı kabul etmiştir.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reislige sunulur.

Reisvekilî	Mazbata M.	Kâtip
Kırklareli	İstanbul	Balıkesir
Ş. Bakay	H. Hüsmen	M. H. Timurtaş

Afyon K.	Ankara	Antalya
M. Â. Ülgen	M. Ete	K. Akmanlar
Aydın	Balıkesir	Çankırı
Z. Uray	S. Yırcalı	T. Uygur
Çorum	Diyarbakır	Elâzığ
Y. Gürsel	H. Turgut	Ö. F. Sanaç
Erzurum	Eskişehir	Gaziantep
Ş. Erker	A. Potuoğlu	E. Cenani
Giresun		İstanbul
M. Şener		N. Â. Sav
İzmir		İzmir
A. Aker		B. Bilgin
Kırşehir	Konya	Konya
A. Bilgin	M. Bağrıaçık	R. Birand
Niğde	Ordu	Ordu
A. N. Kadıoğlu	R. Aksoy	S. İşbakan
Rize	Rize	Seyhan
H. Agun	İ. Akçal	S. Barı
Seyhan	Siird	Tekirdağ
A. Topaloğlu	B. Erden	Z. Erataman
Tokad		Trabzon
Ö. Sunar		S. F. Kalaycıoğlu
Trabzon		Zonguldak
İ. Şener		H. Balık

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

3339 sayılı Kanunun meriyet müddetinin uzatılmasına dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Hariçten Satılman Buharlı ve Motörlü Gemilerle Memlekette Yapılan Mümasilleri için Getirilecek Eşyanın Gümrük Resminden İstisnasına dair 3339 sayılı Kanunun 5833 sayılı Kanunla 1955 malî yılı sonuna kadar uzatılmış bulunan meriyet müddeti, bitiği tarihten başlayarak 1960 malî yılı sonuna kadar temdid edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya Maliye, Münakalât ve Gümrük ve İnhisarlar vekilleri memurdur.

7 . II . 1955

Başvekil	Devlet Vekili ve
A. Menderes	Başvekil Yardımcısı
	<i>F. R. Zorlu</i>
Devlet Vekili	Devlet Vekili
<i>M. Sarol</i>	<i>O. Kapani</i>
Adliye Vekili	Milî Müdafaa Vekili
<i>O. Ş. Çiçekdağ</i>	<i>E. Menderes</i>
Dahiliye Vekili	Hariçye Vekili
<i>N. Gedik</i>	<i>F. Köprülü</i>
Maliye Vekili	Maarif Vekili
<i>H. Polatkan</i>	<i>C. Yardımcı</i>
Nafia Vekili	İktisat ve Ticaret Vekili
<i>K. Zeytinoglu</i>	<i>S. Yırcalı</i>
Sıh. ve İğ. Mv. Vekili	G. ve İnhisarlar Vekili
<i>Dr. B. Uz</i>	<i>E. Kalafat</i>
Ziraat Vekili	Münakalât Vekili
<i>N. Ökmen</i>	<i>M. Çavuşoğlu</i>
Çalışma Vekili	İşletmeler Vekili
<i>H. Erkmen</i>	<i>S. Ağaoğlu</i>

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

3339 sayılı Kanunun meriyet müddetinin uzatılmasına dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Hariçten Satın Alınan Buharlı ve Motörlü Gemilerle Memlekette Yapılan Mümasilleri İçin Getirtilecek Eşyanın Gümrük Resminden İstisnasına dair 3339 sayılı Kanunun 5833 sayılı Kanunla 1955 malî yılı sonuna kadar uzatılmış bulunan meriyet müddeti, 1956 malî yılı sonuna kadar temdid edilmiştir.

MADDE 2. — Hükümetin ikinci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Hükümetin üçüncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Giresun Mebusu Abdullah İzmen'in, Türk Ceza Kanununun 13 ncü maddesinin birinci fıkrasının değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adliye Encümeni mazbatası (2/175)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Türk Ceza Kanununun 13 ncü maddesinin birinci fıkrasının değiştirilmesine dair olan kanun teklifi sunulmuştur.

Gereğinin yapılmasına müsaadeleri saygı ile arz ve rica olunur.

25 . XI . 1955

Giresun Mebusu
A. İzmen

ESBABI MUCİBE LÂYİHASI

Türk Ceza Kanununun 13 ncü maddesi ağır hapis cezasını tarif ve infaz şeklini tarif eder. Bu maddenin birinci fıkrası, muvakkat ağır hapis cezası bir seneden yirmi dört seneye kadardır, diye tarif etmiştir. Aynı kanunun 448 nci maddesi tadil edilirken muvakkat ağır hapis cezasının yukarı haddi 30 seneye çıkarılmıştır. Bu tadil neticesinde kabul edilen ceza tarif ile tenakuz teşkil etmektedir. Binaenaleyh ahengin temini bakımından 13 ncü maddenin tadili ile ağır hapis cezasının âzami haddinin 30 sene olduğunun kabulü zaruridir.

13 ncü maddede kabul edilen prensip hilâfına ceza verileceğini kabul etmek doğru görülmediğinden işbu tadil teklifi hazırlanmıştır. Kabulü rica olunur.

Giresun Mebusu
A. İzmen

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye Encümeni

Esas No: 2/175

Karar No: 17

9. I. 1956

Yüksek Reisliğe

Türk Ceza Kanununun 13 ncü maddesinin birinci fıkrasında değişiklik yapılmasına dair Giresun Mebusu Abdullah İzmen'in, vâkı kanun teklifinin encümenimizce ilk tetkiki sırasında 13 ncü maddedeki muvakkat ağır hapis cezasının âzami haddinin 30 yıla çıkarılmasına karar verilmiş ise de; bunu takibeden takriri müzakere teklifinin kabulü üzerine, yeni yapılan tetkik ve müzakeresi sonunda :

6123 sayılı Kanunla Türk Ceza Kanununun 13, 448 ve emsali birçok maddelerinin tadili esnasında Türk Ceza Kanununun 13 ncü maddesinde, muvakkat ağır hapis cezasının son haddi 24 yıl olarak kabul edilmiş iken, Türk Ceza Kanununun 448 nci maddesinde kasten adam öldürmeye 30 sene ağır hapis cezası tertibedilmek suretiyle, 13 ncü maddedeki umumi kaideye muakis bir hüküm, vaz'edildiği görülmekte ise de, 448 nci maddede vaz'edilen umumi kaideye muhalif düşen istisnai bu hükme karşı 13 ncü maddedeki muvakkat ağır hapis cezasının âzami haddinin 30 yıla çıkarılması takdirinde nihai hadleri belirtilmeden muvakkat ağır hapis cezasıyla müeyyide altına alınan Türk Ceza Kanununun 127 ve mütaakıp maddelerindeki 20 kadar maddede mevzu fiillere verilen cezaların, âzami hadleri gösterilmediğinden bu fiillerin 30 yıla kadar ağır hapis cezasıyla tecziyeleri mümkün olacaktır. Halbuki yirmi kadar tutan bu maddelerdeki cezaların, âzami hadlerinin 30 yıla çıkarılması, bu maddelerdeki fiillerle, mürettep cezalar arasında mevcut adalet nispetini bozmuş olacağı gibi,

Türk Ceza Kanununun 77 nei maddesinde derpiş olunan içtimalar sonunda verilen cezaların 30 yılı geçmeyeceğine dair hüküm karşısında yeni birçok istisnalar husule gelmiş olacaktır.

Aynı adalet nispetinin bozulması Askerî Ceza Kanununda, 4277 sayılı Kanundaki fiiller için de mevzuubahistir.

Ancak 13 ncü madde hükmü Türk Ceza Kanununun umumi hükümleri arasında yer alan genel mahiyeti haiz bir kaide olacaktır, 448 nei maddedeki bu hükme muhalif cezaların, umumi kaideyi bozmıyacak, istisnai bir hüküm olduğu hususunun tatbikatta tereddütsüz anlaşılabilmesi için, teklifin tamamen reddi yerine, 13 ncü maddeye, kanunda tasrih edilmeyen yerlerde kaydının ilâvesiyle keyfiyetin halline ittifakla karar verilmiştir.

Umumi Heyetin tasvibine sunulmak üzere Yüksek Reisliğe takdim kılındı.

Adliye En. Reisi	Mazbata M.	Kâtip
Muğla	Çanakkale	Kocaeli
N. Özsan	S. Sezgin	S. Dinçer
Aydın	Balıkesir	Burdur
C. Ülkü	V. Asena	B. Kayaalp
Çankırı	Erzurum	Erzurum
C. Boynuk	A. Eryurt	H. Ş. İnce
Hatay	Kayseri	Konya
A. F. Atahan	O. N. Deniz	T. F. Baran
Konya	Maras	Sivas
H. Özyörük	M. Özsoy	Ş. Ecevit
	Yozgad	
	M. Ataman	

Türk Ceza Kanununun 13 ncü Maddesinin Birinci Fıkrasının Değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — Türk Ceza Kanununun 13 ncü maddesinin birinci fıkrası aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir.

Madde 13. — Fıkra 1. Ağır hapis cezası muvakkat veya müebbettir. Müebbet, ölünceye kadar devam eder. Muvakkat, bir seneden 30 seneye kadar devam eder. Bu cezalar aşağıda yazılı şekilde üç devrede çektirilir.

Türk Ceza Kanununun 13 ncü Maddesinin Değiştirilmesi hakkında Kanun

MADDE 1. — Türk Ceza Kanununun 13 ncü maddesi aşağıda yazılı olduğu şekilde değiştirilmiştir :

Madde 13. — Ağır hapis cezası muvakkat veya müebbettir. Müebbet, ölünceye kadar devam eder. Muvakkat kanunla tasrih edilmeyen yerlerde bir seneden 24 seneye kadar devam eder. Bu cezalar aşağıda yazılı şekilde üç devrede çektirilir.

A) Mahkûm birinci devrede cezasının onda birine müsavi bir müddet geceli gündüzlü yalnız olarak bir hücrede bırakılır. Ancak bu müddet iki aydan aşağı, bir seneden yukarı olmaz.

Mahkûmiyetin bütün devrelerinde mahkûm, Ceza ve Tevkif Evleri Nizamnamesi mucibince inzibati olmak üzere her defasında bir ayı geçmemek kaydıyla aynı suretle hücreye konulabilir.

Ceza evi disiplinini bozan hareketlerinden dolayı iki sene içinde ikiden fazla hücre hapsi cezası almış olanlar Cümhuriyet Müddeiumumisinin tasvibi ile birinci devre şartlarına tâbi tutulurlar.

B) Mahkûm ikinci devrede çalışma teşkilâtı mevcudolan ceza evlerinde çalışmaya mecbur tutulur ve durumuna ve suçunun mahiyetine göre ayrı gruplar halinde bulundurulur.

Bu devre, mahkûm mevkuf kalmış ise bu müddetle hücrede kaldığı müddet çıkarıldıktan sonra geriye kalan müddetin yarısını teşkil eder.

Bu kanunun 125 ilâ 133, 135 ilâ 142, 146 ilâ 150, 152, 156, 157, 163, 202, 203, 205 ilâ 210 212 ilâ 217, 220, 221 nci ile 495 ilâ 500 ncü maddeleri ve katil ve hırsızlık suçlarının mükerrirleri ile alelîtlak müebbet ağır hapis cezalarıyla mahkûm edilmiş olanlar ve bakiye cezaları bir seneden az bulunanlar, yaş ve bedenî kabiliyetleri itibariyle üçüncü devre şartlarına intibak edemeyecekleri tesbit edilenler üçüncü devreye geçmezler.

C) Üçüncü devre geri kalan müddettir. Bu devrede bulunan mahkûmlar iş esası üzerine kurulmuş olan ceza evlerinde çalıştırılırlar. Mah-

kûmun ikinci devreden üçüncü devreye geçebilmesi için iyi hal göstermesi şarttır. İyi halin nasıl tesbit edileceği Ceza ve Tevkif Evleri Nizamnamesinde gösterilir.

Üçüncü devreye geçmek hakkını kazanan mahkûmlardan Adalet Vekâleti yol, inşaat, maden, orman ve deniz avcılığı ekipleri teşkil edebilir.

Müebbet ağır hapis 36 sene üzerinden hesab edilerek muvakkat ağır hapsin tâbi olduğu şartlar altında geçer.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu İcra Vekilleri Heyeti yürütür.

Erzurum Mebusu Abdülkadir Eryurt ve 3 arkadaşının, Avukatlık Kanununun 4 ncü maddesinin E bendinin değiştirilmesi hakkında kanun teklifi ve Adliye Encümeni mazbatası (2/206)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

3499 sayılı Avukatlık Kanununun 4 ncü maddesinin (E) bendini ve son fıkrasını değiştiren kanun teklifi ilişiktir.

Aidolduğu encümene havale buyurulmasını arz ve istirham eylerim.

Erzurum
A. Eryurt

Konya
T. Baran

Erzincan
S. Perinçek

Bingöl
N. Aras

GEREKÇE

Halen mer'î bulunan Avukatlık Kanununun 4 ncü maddesine göre anonim ve kooperatif şirketleri idare meclisi reisleri ve iktisadi devlet teşekkülleri idare meclisi reis ve âzaları müstesnalar arasında değildir. Yani bunlar avukatlık yapmamaktadırlar. Biz bu teklifimizle bunları da 4 ncü maddedeki müstesnalar meyanına ithal ediyoruz. (E) bendindeki değişiklik bundan ibarettir.

Ancak iktisadi devlet teşekkülleri idare meclisi reis ve âzalarının, tıpkı mebuslar gibi, âmme hükmi şahısları aleyhine dâva ve iş almalarını doğru bulmuyoruz. Son fıkradaki değişiklik de bundan ibarettir.

3460 sayılı İktisadi Devlet Teşekkülleri Kanununun 45 nci maddesine göre idare meclisi reis ve âzaları, bu vazifelerinin dışında, her işi yapabilirler. Bu sebeptendir ki, iktisadi devlet teşekkülleri idare meclisi reisi ve âzası bulunan, avukattan gayri, meslek sahipleri aynı zamanda mesleklerini de icra etmektedirler. Demek oluyor ki, İktisadi Devlet Teşekkülleri Kanunu tıpkı diğer meslek erbabında olduğu gibi avukatların da aynı zamanda avukatlık yapmalarına müsaade etmiştir. Bunların mesleklerini ifa etmeleri halini idare meclisi reis ve âzalıği ile kabili telif telâkki etmiştir. Şu halde mer'î memnuiyetin sebeplerini İktisadi Devlet Teşekkülleri Kanununda değil Avukatlık Kanununda aramak lâzımdır. Avukatlık Kanununda ise :

4 ncü madde (A) bendiyle mebuslara, vilâyet ve belediye meclisi âzalarına, (B) bendi ile profesör ve muallimlere, (E) bendi ile âmme hükmi şahıslarının vücuda getirdikleri anonim şirketlerin idare meclisi âzalıklarına avukatlık yapmak imkânını vermiştir.

İktisadi devlet teşekkülleri idare meclisi reis ve âzalıkları mebusluk kadar şâmil bir şekilde âmme hizmeti ifade etmediği, profesörlük ve muallim kadar memuriyet olmadığı, tıpkı âmme hükmi şahıslarının vücuda getirmiş olduğu şirketler ve vilâyet ve belediye meclisleri âzalıkları gibi olduğu halde bunların müstesnalar arasında ve emsali meyanında tadadedilmemiş olmasını izaha imkân göremediğimiz gibi müsavat ve hakkaniyet prensiplerine de uygun bulmamaktayız.

Bu itibarla iktisadi devlet teşekkülleri idare meclisi reis ve âzalarının da tıpkı mebuslar, profesörler, muallimler ve belediye ve vilâyet meclisleri âzaları ve âmme hükmi şahıslarının kurdukları anonim şirket idare meclisi âzaları gibi avukatlıklarını yapmalarına cevaz verilmesini lüzumlu görüyoruz.

Gerek anonim ortaklıkların ve gerekse iktisadi devlet teşekkülleri idare meclisleri reislerinin ve kooperatif ortaklıkları idare meclisi reislerinin hukuki durumları, aldıkları ücret ve vazifeleri bakımından âzalardan bir farkları bulunmadığı bilhassa 3460 sayılı Kanunun 45 nci maddesi de bunlar arasında bir fark gözetmemiş olduğu için anonim ve kooperatif şirketlerin reis ve âzaları ara-

sındaki farkı da kaldırıyoruz. Ve iktisadi devlet teşekkülleri reis ve âzaları arasında da fark gözetmiyoruz.

Teklifimizin kabulü ile mevcut bir müsavatsızlık ve haksızlık giderilmiş olacaktır. Kanaatimizin ve görüşümüzün bu merkezde olduğunu arz ederiz.

Adliye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Adliye Encümeni

Esas No. 2/206

Karar No. 21

19 . I . 1956

Yüksek Reisliğe

3499 sayılı Avukatlık Kanununun 4 nci maddesinin (E) bendi ile son fıkrasının değiştirilmesine mütedair Erzurum Mebusu Abdulkadir Eryurt ile üç arkadaşı tarafından yapılan kanun teklifinin encümenimizde, Adliye Vekâleti temsilcisinin huzurunda tetkik ve müzakeresi sonunda :

3460 sayılı İktisadi Devlet Teşekkülleri Kanununun 45 nci maddesine göre idare meclisi reis ve âzalarının, bu vazifeleri dışında, her işi yapabilmeleri tecviz edilmiştir. Bu kanun imkân sebebiyle, iktisadi devlet teşekküllerinin reis ve âzaları avukatlıktan başka sair her türlü meslekî faaliyette bulunabilmektedirler. Ancak avukatlık ile içtimaî caiz görülen istisnai vazifelerde bulunanları Avukatlık Kanununun 4 nci maddesi tasrih ederken, iktisadi devlet teşekkülleri reis ve âzalarına yer vermediğinden, İktisadi devlet teşekkülleri reis ve âzaları avukatlık yapamamaktadırlar.

Avukatlık Kanununun 4 nci maddesi, (A) bendi ile mebuslara, vilâyet ve belediye meclisi âzalarına (B) bendi ile profesör ve muallimlere, (E) bendi ile âmme hükmi şahıslarının vücuda getirdikleri idare meclisi âzalarına avukatlık yapmak imkânını bahşetmiştir.

Mebus, muallim, profesör, belediye ve vilâyet meclisi âzaları ile âmme hükmi şahıslarının vücuda getirdikleri anonim şirket idare meclisi âzalarının vazifelerinin mahiyet ve hususiyetleri kanunen avukatlıkla iştigale müsait görüldükten sonra, iktisadi devlet teşekkülleri idare meclisi reis ve âzalarının avukatlıkla iştigallerinde meslekî bakımdan bir mahzur bulunmak icabeder. Hakikatte de bu vazifelerin avu-

katlık mesleğini ifaya mâni bir hususiyeti mevcut değildir.

Âmme hükmi şahıslarının vücuda getirdikleri anonim şirketlerin idare meclisi âzalarına avukatlık yapmak imkânını verdikten sonra, durumlarında bu bakımdan mevcut müsavat, kooperatif ortaklıkları idare meclisi âzalarına da avukatlık yapmak hakkını tanımayı, âmme hükmi şahıslarının vücuda getirdikleri anonim şirketlerle iktisadi devlet teşekkülleri arasındaki farkı da ortadan kaldırmayı haklı olarak icabettirmektedir.

İktisadi devlet teşekkülleri idare meclisi reis ve âzalarının tıpkı mebuslar gibi âmme hükmi şahısları aleyhine dâva açmamaları için, son fıkrada değişiklik icrası da yerinde bulunmaktadır.

Bu sebeplerle kanun teklifinin aynen kabulüne encümenimizce ittifakla karar verilmiştir.

Umumi Heyete arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Adliye Encümeni Reisi Y.

M. M.

Çanakkale

S. Sezgin

Kâtip

Kocaeli

S. Dinçer

Amasya

Aydın

Balıkesir

İ. Olgaç

C. Ülkü

V. Asena

Çoruh

Çorum

Erzurum

M. Önal

M. K. Biberoglu

Z. Çavuşoğlu

Erzurum

Eskişehir

İzmir

A. Eryurt

H. Sezen

A. Güngören

Kırşehir

Maras

Samsun

M. Mahmudoğlu

M. Özsoy

R. O. Gümüşoğlu

İmzada bulunamadı

İmzada bulunamadı

Yozgad

Erzincan

Aydın

M. Ataman

S. Perinçek

N. Geveci

ERZURUM MEBUSU ABDÜLKADİR ER-
YURT VE ÜÇ ARKADAŞININ TEKLİFİ

*Avukatlık Kanununun 4 ncü maddesinin (E)
bendi ve son fıkrasını değiştiren kanun teklifi*

MADDE 1. — 3499 sayılı Avukatlık Kanununun 4 ncü maddesinin (E) bendi ve son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

E) Anonim ve kooperatif şirketleri ve iktisadi devlet teşekkülleri idare meclisi reisi ve âzaları, murakipleri ve hayır ve ilim müesseseleri reis ve âzaları,

3 ncü madde hükmünden müstesnadır.

řu kadar ki, bunlardan mebuslarla iktisadi devlet teşekkülleri idare meclisi reis ve âzaları Hazinesinin belediye ve hususi idareleri, vilâyet ve belediyelerin idare ve murakabesi altında

bulunan daire ve müesseselerin ve sermayesinin yarısından fazlası Devlet ait şirket ve müesseselerin, vilâyet ve belediye meclisi âzaları mensub oldukları hükmi şahısların aleyhindeki dâva ve işleri kabul ve takipten memnudur.

Bu menüiyet avukatların şeriklerine de şâmil dir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinden mer'idir.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini icraya Adliye Vekili memurdur.

